

**HRANT DİNK
VAKFI
2020
FAALİYET
RAPORU**

**HRANT DINK
FOUNDATION
2020
ANNUAL
REPORT**

HRANT DİNK VAKFI, HRANT DİNK'İN, 19 OCAK 2007'DE, GAZETESİ AGOS'UN ÖNÜNDE ÖLDÜRÜLMESİNDEN SONRA, BENZER ACILARIN YENİDEN YAŞANMAMASI İÇİN; ONUN DAHA ADİL VE ÖZGÜR BİR DÜNYAYA YÖNELİK HAYALLERİNİ, DİLİNİ VE YÜREĞİNİ YAŞATMAK AMACIYLA KURULDU. ETNİK, DİNİ, KÜLTÜREL VE CİNSEL TÜM FARKLILIKLARIYLA HERKES İÇİN DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI TALEBİ, VAKFIN TEMEL İLKESİDİR. VAKIF, İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNÜN ALABİLDİĞİNE KULLANILDIĞI, TÜM FARKLILIKLARIN TEŞVİK EDİLİP YAŞANDIĞI, YAŞATILDIĞI VE ÇOĞALTILDIĞI, GEÇMİŞE VE GÜNÜMÜZE BAKIŞIMIZDA VİCDANIN AĞIR BASTIĞI BİR TÜRKİYE VE DÜNYA İÇİN ÇALIŞIR. HRANT DİNK VAKFI OLARAK 'UĞRUNA YAŞANASI DAVAMIZ', DİYALOG, BARIŞ, EMPATİ KÜLTÜRÜNÜN HÂKİM OLDUĞU BİR GELECEKTİR.

HRANT DİNK VAKFI

HRANT DINK FOUNDATION

HRANT DINK FOUNDATION WAS ESTABLISHED AFTER THE ASSASSINATION OF HRANT DINK IN FRONT OF HIS NEWSPAPER AGOS ON JANUARY 19, 2007, IN ORDER TO AVOID SIMILAR PAINS AND TO CONTINUE HRANT DINK'S LEGACY, HIS LANGUAGE AND HEART AND HIS DREAM OF A WORLD THAT IS MORE FREE AND JUST. DEMOCRACY AND HUMAN RIGHTS FOR EVERYONE REGARDLESS OF THEIR ETHNIC, RELIGIOUS OR CULTURAL ORIGIN OR GENDER IS THE FOUNDATION'S MAIN PRINCIPLE. THE FOUNDATION WORKS FOR A TURKEY AND A WORLD WHERE FREEDOM OF EXPRESSION IS LIMITLESS AND ALL DIFFERENCES ARE ALLOWED, LIVED, APPRECIATED, MULTIPLIED AND CONSCIENCE OUTWEIGHS THE WAY WE LOOK AT TODAY AND THE PAST. AS THE HRANT DINK FOUNDATION 'OUR CAUSE WORTH LIVING' IS A FUTURE WHERE A CULTURE OF DIALOGUE, PEACE AND EMPATHY PREVAILS.

ANARAD HIĞUTYUN BİNASI
PAPA RONCALLİ SK. NO: 128
HARBİYE 34373 ŞİŞLİ, İSTANBUL
T: +90 212 240 33 61-62 F: +90 212 240 33 94
www.hrantdink.org | info@hrantdink.org
facebook.com/hrantdinkfoundation
twitter.com/hrantdinkvakfi
twitter.com/hrantdinkfnd
twitter.com/hrantdinkarm
instagram.com/hrantdinkfoundation
youtube.com/hrantdinkvakfi

YAYIMA HAZIRLAYANLAR

EDITING

ÇAĞDAŞ ÖZBAKAN
EBRU ÖZDEŞ
TALİN SÜZME

TASARIM

DESIGN
SERA DİNK

MİZANPAJ

LAYOUT
DENİZ EZGİ SÜREK

BASKI

PRINTED BY

UNIPRINT BASIM SANAYİ VE TİC. A.Ş.
Ömerli Mah. Hadımköy-İstanbul Cad. N:159
Hadımköy Arnavutköy 34555 İstanbul/Türkiye
Tel: +90 212 7982840
www.apa.com.tr

Bu rapor Civil Rights Defenders desteğiyle basılmıştır.

This report was printed with the support of Civil Rights Defenders.

VAKIF SEKRETERİ ADMINISTRATION

HERMİNE SAYAN

EKİP

STAFF

ARLİN SARER, ARMAN TERZİYAN,
ARMAN KIRKOR BOYACIOĞLU, ATOM ŞAŞKAL,
AYLİN MİKAİLOĞLU, AYŞE NAÇAR, BANU KURÇ,
BOĞOS TERZİYAN, ÇAĞDAŞ ÖZBAKAN, DENİZ EZGİ SÜREK,
EBRU ÖZDEŞ, ELÇİN DAYANIR, EMİRCAN SAÇ, ERDİ YAVUZ,
EZGİ KAN, GAMZE TOSUN, GÜLBİYAZ SERT,
HERMİNE SAYAN, LARA TAŞ, MELİNE ÇİLİNGİR,
MERT SÖYLER, MERVE NEBİOĞLU, NAROD AVCI,
NAYAT KARAKÖSE, NESLİHAN KOYUNCU BALI,
NORAYR OLGAR, ÖZGE MUTLU, ÖZKAN BULUT, RUDİ SAYAT
PULATYAN, SERRA GÜVENGEZ, ŞEYMA ÖZKAN, TALİN GİDİCİ,
TÜTENGÜL KÜÇÜKER, VELİ AKSOY, ZEYNEP SUNGUR

MÜTEVELLİ HEYETİ

BOARD OF TRUSTEES

ARAT DİNK, DELAL DİNK, HASROF DİNK, HAYKANOŞ DİNK,
RAHİL DİNK, YERVANT DİNK, ZABEL DİNK

YÖNETİM KURULU

BOARD OF DIRECTORS

RAHİL DİNK

BAŞKAN / PRESIDENT

DELAL DİNK

BAŞKAN YARDIMCISI / VICE PRESIDENT

YERVANT DİNK

MUHASİP ÜYE / TREASURER

ARAT DİNK

AYŞE SOYSAL

FETHİYE ÇETİN

SİBEL ASNA

YÖNETİM KURULU YEDEK ÜYELERİ DEPUTY MEMBERS OF THE BOARD OF DIRECTORS

BEKİR AĞIRDIR, FUAT KEYMAN

DANIŞMA KURULU

ADVISORY BOARD

AHMET AYKAÇ, AHMET İNSEL, ALİ BAYRAMOĞLU,
ALPER ÖKTEM, ARDAŞES MARGOSYAN, ARUS YUMUL,
AYFER BARTU CANDAN, AYHAN AKTAR, AYLİN VARTANYAN,
AYŞE GÜL ALTINAY, AYŞE KADIOĞLU, BETÜL TANBAY,
CANSU ÇAMLIBEL, CEM BOYNER, CENGİZ AKTAR,
DARON ACEMOĞLU, DİKRAN ALTUN, ERCAN KESAL,
ERDAL YILDIRIM, ETYEN MAHÇUPYAN, FÜSUN ECZACIBAŞI,
FÜSUN ÜSTEL, GENÇAY GÜRSOY, GÜLTEN KAYA,
GÜNDÜZ VASSAF, HASAN CEMAL, HÜLYA ADAK,
İBRAHİM BETİL, MARIANNA YERASİMOS, MEHMET BETİL,
MEHMET ERBUDAK, MELKON KARAKÖSEOĞLU,
NAZAR BÜYÜM, NEBAHAT AKKOÇ, NECMİ ZEKA,
NEVİN SUNGUR, NİLGÜN ARISAN ERALP, ORAL ÇALIŞLAR,
SİBEL ASNA, SELAHATTİN HAKMAN, SEMA GENEL
KARAOSMANOĞLU, SÜLEYMAN AKBULUT,
ŞAH İSMAİL BEDİRHANOĞLU, TARHAN ERDEM,
TATYOS BEBEK, TUBA ÇANDAR,
UYGAR ÖZESMİ, YILMAZ ERDOĞAN

HRANT DİNK VAKFI
FAALİYET RAPORU

2020

HRANT DINK FOUNDATION
ANNUAL REPORT

İÇİNDEKİLER

CONTENTS

8	23,5 HRANT DİNK HAFIZA MEKÂNI 23.5 HRANT DINK SITE OF MEMORY	32	KARDES - ÇOKKÜLTÜRLÜ MOBİL UYGULAMA KARDES - MULTICULTURAL MOBILE APPLICATION	50	ASULİS: DİL, DİYALOG, DEMOKRASİ LABORATUVARI ASULIS: DISCOURSE, DIALOGUE, DEMOCRACY LABORATORY	81	'İLAHLARA İLLALLAH' 'ENOUGH WITH THE DIVINITIES' Hrant Dink
12	BOLİS ENTİTÜSÜ BOLIS INSTITUTE	35	HRANT DİNK VAKFI KÜTÜPHANESİ VE ARŞİVİ HRANT DINK FOUNDATION LIBRARY AND ARCHIEVE	52	'DOKUN! DEMOKRATİKLEŞİRSİN!' 'TOUCH! YOU WILL DEMOCRATIZE!' Hrant Dink	82	BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ Hrant Dink İnsan Hakları ve İfade Özgürlüğü Konferansı BOGAZICI UNIVERSITY Hrant Dink Memorial Lecture on Freedom of Expression and Human Rights
14	FARKLILAŞSAK DA FIKRALAŞSAK CREATING ANECDOTES BASED ON OUR DIFFERENCES Hrant Dink	36	TÜRKİYE-ERMENİSTAN İLİŞKİLERİ TURKEY-ARMENIA RELATIONS	54	AYRIMCILIKLA MÜCADELE VE BİR ARADA YAŞAM İÇİN SİVİL TOPLUMU GÜÇLENDİRME EMPOWERING CSOS AND SPARKING CHANGE FOR TACKLING DISCRIMINATION AND PROMOTING DIVERSITY	83	19 OCAK 2020 JANUARY 19 TH , 2020
16	"KULİS: BİR TİYATRO BELLEĞİ, HAGOP AYVAZ" SERGİSİ THE EXHIBITION 'COULISSE: HAGOP AYVAZ, A CHRONICLER OF THEATER'	38	'İKİ YAKIN HALK İKİ UZAK KOMŞU (...)' 'TWO CLOSE PEOPLES TWO DISTANT NEIGHBOURS (...)' Hrant Dink	59	YENİ BİR SÖYLEM VE DİYALOĞA DOĞRU TOWARDS A NEW DISCOURSE AND DIALOGUE	86	BAĞIŞÇILARIMIZ DONATIONS
22	'TARİHİ AÇMAK VE AŞMAK' 'TO UNLOCK AND TRANSCEND HISTORY' Hrant Dink	40	TÜRKİYE-ERMENİSTAN UZMANLAR DİYALOG GRUBU ARMENIA-TURKEY EXPERT DIALOGUE GROUP	64	MEDYADA NEFRET SÖYLEMİNİN İZLENMESİ MEDIA WATCH ON HATE SPEECH	87	DESTEKÇİLERİMİZ SUPPORTERS
24	SOSYALBİLİMLER LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ ÇALIŞTAYI SOCIAL SCIENCES GRADUATE STUDENTS WORKSHOP	43	ERMENİSTAN-TÜRKİYE NORMALLEŞME SÜRECİ DESTEK PROGRAMI SUPPORT TO THE ARMENIA-TURKEY NORMALISATION PROCESS	70	ULUSLARARASI HRANT DİNK ÖDÜLÜ INTERNATIONAL HRANT DINK AWARD	90 94	BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU INDEPENDENT AUDIT REPORT
28	BATI ERMENİCESİ ÇALIŞMALARI WESTERN ARMENIAN STUDIES	46	ÇEVİRİMİÇİ ETKİNLİKLER ONLINE ACTIVITIES	76	HDV YAYINLARI HDV PUBLICATIONS		
30	'SIRTLAYIP GETİRENLERE...' 'TO THOSE WHO SHOULDERED AND BROUGHT THE BOOKS...' Hrant Dink	48	TÜRKİYE-ERMENİSTAN BURS PROGRAMI TURKEY-ARMENIA FELLOWSHIP SCHEME	80	HRANT DİNK ANMALARI HRANT DINK MEMORIALS		

23,5

HRANT DİNK HAFIZA MEKÂNI
HRANT DINK SITE OF MEMORY

ADINI, HRANT DİNK'İN '23,5 NİSAN' BAŞLIKLİ KÖŞE YAZISINDAN ALAN 23,5 HRANT DİNK HAFIZA MEKÂNI, HRANT DİNK'İN DE OFİSİNİ İÇEREN AGOS GAZETESİ'NİN ESKİ ÇALIŞMA OFİSİNDE YER ALIYOR. 19 OCAK 2007'DE HRANT DİNK SEBAT APARTMANI'NIN ÖNÜNDE ÖLDÜRÜLDÜ VE YÜZBİNLERCE KİŞİ CENAZEYE KATILDI. SÜREÇ İÇERİSİNDE SEBAT APARTMANI'NDAKİ AGOS OFİSİ TÜRKİYE'NİN KOLEKTİF HAFIZASINDA SEMBOLİK ANLAMDA ÖNEMLİ BİR YERE SAHİP OLDU. 23,5 HRANT DİNK HAFIZA

MEKÂNI, HRANT DİNK'İN SAHİPLENDİĞİ VE HAKKINDA FARKINDALIK YARATMAYA ÇALIŞTIĞI DEMOKRASİ, EŞİTLİK, ADALET, İNSAN HAKLARI VE ÖZGÜRLÜKLER GİBİ EVRENSEL DEĞERLERİN ÖNEMİ HAKKINDA FARKINDALIK YARATIRKEN, HAFIZA VE UMUT ARASINDA BİR KÖPRÜ İŞLEVİ GÖRÜYOR. 23,5 HRANT DİNK HAFIZA MEKÂNI BİR DİYALOG, ÜRETİM, ARAŞTIRMA, PAYLAŞIM VE TEFEKKÜR MEKÂNI OLARAK FAALİYET GÖSTERİYOR. HRANT DİNK'İN ÇALIŞMA ODASI OLDUĞU GİBİ KORUNURKEN, DİĞER ODALARDA

ZİYARETÇİLERİ KİMLİK, EŞİTLİK, HAKİKAT VE ADALET GİBİ KAVRAMLARI SORGULAMAYA DAVET EDEN VİDEOLAR, YERLEŞTİRMELER VE YAZILAR YER ALIYOR. ZİYARETÇİLER, MEKÂNI HRANT DİNK'İN ANLATILARI REHBERLİĞİNDE GEZERKEN ONUN HAYATINA, MÜCADELESİNE VE ÖLÜMÜNE TANIKLIK EDECEK, AGOS GAZETESİ'NİN HİKÂYESİNİ KEŞFEDECEK VE TÜRKİYE TARİHİNDEN KESİTLER BULACAKLAR.

NAMED AFTER HRANT DINK'S ARTICLE "23.5 APRIL", THE 23.5 HRANT DINK SITE OF MEMORY IS LOCATED AT THE FORMER OFFICE OF AGOS NEWSPAPER WHICH ALSO HOUSES HRANT DINK'S PERSONAL OFFICE. ON 19 JANUARY 2007, HRANT DINK WAS ASSASSINATED IN FRONT OF THE SEBAT BUILDING AND HUNDREDS OF THOUSANDS ATTENDED HIS FUNERAL CEREMONY, EARNING THE AGOS OFFICE AND THE SEBAT BUILDING A POWERFUL PRESENCE IN THE COLLECTIVE MEMORY

OF TURKEY. 23.5 HRANT DINK SITE OF MEMORY ADDRESSES AND HIGHLIGHTS THE IMPORTANCE OF UNIVERSAL VALUES EMBRACED BY HRANT DINK SUCH AS DEMOCRACY, EQUALITY, JUSTICE, HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS AS WELL AS BUILDING A BRIDGE BETWEEN MEMORY AND HOPE. THE 23.5 HRANT DINK SITE OF MEMORY ACTS AS A SPACE FOR DIALOGUE, PRODUCTION, RESEARCH, SHARING AND REFLECTION. HRANT DINK'S OFFICE HAS BEEN KEPT AS IT

WAS, WHILE IN OTHER ROOMS VISITORS ARE INVITED TO QUESTION AND DISCUSS NOTIONS SUCH AS IDENTITY, EQUALITY, TRUTH AND JUSTICE THROUGH TEXTS, VIDEOS AND INSTALLATIONS. AS HRANT DINK GUIDES VISITORS THROUGH THE SITE, THE VISITORS BEAR WITNESS TO HIS LIFE, HIS WORK AS A RIGHTS DEFENDER AND HIS DEATH, WHILE ALSO EXPLORING THE STORY OF THE AGOS NEWSPAPER AND SEEING SNAPSHOTS OF DIFFERENT HISTORICAL PERIODS IN TURKEY.

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
NAYAT KARAKÖSE
NESLİHAN KOYUNCU BALI

23,5 HRANT DİNK HAFIZA MEKÂNI

23.5 HRANT DINK SITE OF MEMORY

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

23,5 Hrant Dink Hafıza Mekânı, 17 Haziran 2019’da kapılarını ziyarete açtı. Adını, Hrant Dink’in 23 Nisan 1996’da Agos’ta yayımlanan ‘23,5 Nisan’ başlıklı köşe yazısından alan 23,5 Hrant Dink Hafıza Mekânı, Hrant Dink’in sahiplendiği ve hakkında farkındalık yaratmaya çalıştığı demokrasi, eşitlik, adalet, insan hakları ve özgürlükler gibi evrensel değerleri geniş kitlelerle buluşturan ve hafıza ile umudu birleştiren bir merkez olarak faaliyet gösteriyor. Ziyaretçiler, mekânı Hrant Dink’in anlatıları rehberliğinde gezerken onun hayatına, mücadelesine ve ölümüne tanıklık ediyor, Türkiye tarihinden kesitler buluyor; kimlik, eşitlik, hakikat ve adalet gibi kavramlar üzerine düşünmeye teşvik eden videolar, yerleştirmeler ve yazılarla karşılaşılıyor.

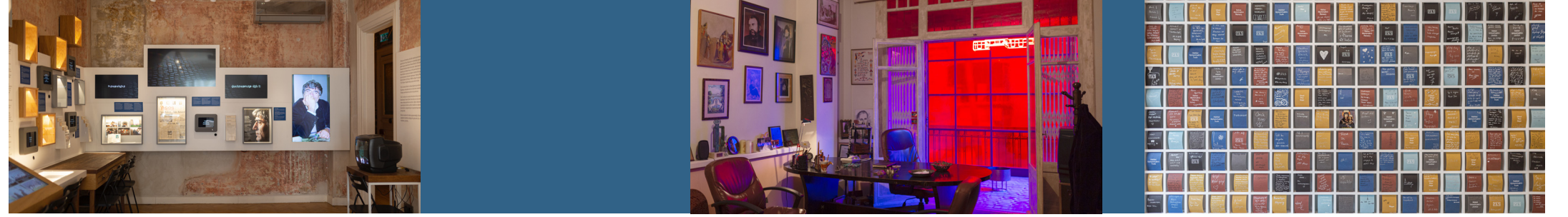
2020 yılında, 23,5 Hrant Dink Hafıza Mekânı ziyaretçilerini ağırlamaya devam etti. Türkiye’den ve yurtdışından ziyaretçilerin, yabancı misyonların, çeşitli STK’ların ve sanatçıların gezdiği hafıza mekânında rehberli turlar, Hrant Dink’in Çalışma Odasından

Ermeni Kültürü ve Tarihine Bir Bakış Atölyesi ve Hafıza Mekânları Atölyesi her ay düzenli olarak yapıldı. Ermeni liselerinden öğrenci grupları da Mart ayına kadar hafıza mekânını rehberli turlar eşliğinde ziyaret etme fırsatı buldu.

23,5 Hrant Dink Hafıza Mekânı birinci yaşını 23,5 Nisan 2020’de doldurdu. Hafıza mekânının 1. yılı için özel olarak 23,5 dostlarının barış sözlerinden oluşan bir umut mesajı paylaşıldı. Yıldönümü vesilesiyle 23 Nisan günü, hafıza mekânında, Hrant Dink’in çalışma odasının balkonunda yer alan ‘Tuz ve Işık’ isimli eserin sanatçısı ile “Sarkis ve Çocukluk” adı altında çevrimiçi bir sohbet yapıldı. Dileyen izleyiciler kayıt olarak sohbete katılma şansı buldu veya vakfın sosyal medya hesaplarından canlı olarak izledi. Sarkis, sohbette 23,5 Hrant Dink Hafıza Mekânı’nın daimi bir parçası olan ‘Tuz ve Işık’ isimli yerleştirmenin üretim sürecini ve eseri oluşturan parçaların kendisi için ne ifade ettiğini anlattı. Sohbet sırasında kendi çocukluğuna

değinen Sarkis, çocukluk yıllarındaki deneyimlerinin nasıl belleğe dönüştüğünü ve sanatsal pratiğini nasıl etkilediğini paylaştı.

Pandemi nedeniyle 23,5 Hrant Dink Hafıza Mekânı kapılarını bir süreliğine kapatmak zorunda kaldı. Bu süreçte “Sarkis ve Çocukluk” konuşması ile başlayan çevrimiçi etkinlikler, her ay düzenlenen Hafıza Mekânları Çevrimiçi Atölyesi ile devam etti. Pandemi öncesinde Hrant Dink’in odasında verilen Hrant Dink’in Çalışma Odasından Ermeni Kültürü ve Tarihine Bir Bakış Atölyesi ise odanın maketinin sanal ortama taşınması ve atölye içeriğinin bu ortama uyarlanmasıyla birlikte çevrimiçi olarak verilmeye başlandı. 2020 yılı boyunca hafıza mekânında ve çevrimiçi olarak düzenlenen 23,5 etkinliklerine, yaklaşık 500 kişi katılım gösterdi. Özellikle çevrimiçi etkinlikler sayesinde atölyelere farklı şehirlerden ve ülkelerden katılımlar oldu.

23.5 Hrant Dink Site of Memory was officially opened to visitors on 17 June, 2019. The memory site takes its name from the article ‘23.5 April’, written by Hrant Dink and published in Agos on April 23, 1996. The 23.5 Hrant Dink Site of Memory is a space that addresses and highlights the importance of the universal values embraced and championed by Hrant Dink- such as democracy, equality, justice, human rights and freedom- as well as building a bridge between memory and hope. As Hrant Dink guides visitors through the site, the visitors bear witness to his life, his work as a rights defender, and his death, while also seeing snapshots of different historical periods in Turkey.

In 2020, 23.5 Hrant Dink Site of Memory continued hosting its visitors. While hosting visitors from Turkey and abroad, foreign missions, CSO representatives and artists, the guided tours, workshops on “Memory Sites” and ‘A Look at Armenian Culture and History

Through Hrant Dink’s Office’ continued. Students from Armenian high schools also had the opportunity to visit the memory site until March.

23.5 Hrant Dink Site of Memory turned one year old on 23.5 April, 2020. A message of hope was shared through a video, which featured messages of peace from the friends of 23.5. On the occasion of its birthday, an online conversation entitled ‘Sarkis and Childhood’ was organized with artist Sarkis who designed the ‘Salt and Light’ installation in the former balcony of Hrant Dink’s office at 23.5. The participants either registered to participate in the event and join the conversation, or they watched it live on the social media accounts of the Foundation. During the conversation Sarkis explained the creation process of the “Salt and Light” installation, which is a permanent part of the 23.5 Hrant Dink Site of Memory and shared the meaning of each piece that formed the installation. Referring to

his childhood during the conversation, Sarkis shared how his childhood experiences turned into memory and influenced his artistic practice.

23.5 Hrant Dink Site of Memory had to close its doors due to the pandemic. During this time, the online activities that started with ‘Sarkis and Childhood’ continued with the monthly Memory Sites Online Workshop. The workshop “A Look at Armenian Culture and History Through Hrant Dink’s Office, which was organized at Hrant Dink’s office before the pandemic, started to be conducted online with the adaptation of the model of the room and its contents to the virtual environment. Around 500 people attended the 23.5 events held in the memory site and online throughout 2020. Thanks to online events, the workshops welcomed participants from different cities and countries.

**YUNANCA'DA ŞEHİR ANLAMINDAKİ
"POLİS" TEN GELEN BOLİS, ESKİDEN BERİ
ERMENİLER TARAFINDAN İSTANBUL'A
ATIFTA BULUNURKEN KULLANILIR.**

HRANT DINK VAKFI BÜNYESİNDE
KURULAN BOLİS ENSTİTÜSÜ,
TÜRKİYE'DE TARİH, SOSYOLOJİ,
KÜLTÜR ALANLARINDA ÇOĞULCULUĞU
MERKEZİNE ALAN, MİLLİYETÇİLİK,
IRKÇILIK VE CİNSİYETÇİLİKTE UZAK,
DİSİPLİNLERARASI ALTERNATİF
ÇALIŞMALARIN ÜRETİLMESİNE VE

ARAŞTIRMACILARIN YETİŞMESİNE
DESTEK OLMAYI AMAÇLAYAN BİR
BİRİMDİR. ÇOĞULCU VE DEMOKRATİK BİR
TARİH YAZIMI, KAPSAYICI KÜLTÜR-SANAT
ÇALIŞMALARI, ÇOKKÜLTÜRLÜ SOYUT
VE SOMUT KÜLTÜREL MİRASIN TANINMASI
VE KORUNMASI AMACIYLA YÜRÜTÜLEN
ÇALIŞMALAR İÇİN BİR MERKEZ
OLMAYI AMAÇLAR.

**BOLİS, AKADEMİK VE BAĞIMSIZ
ARAŞTIRMALAR YAPAN KİŞİLERİ
VE KURUMLARI DESTEKLERKEN,**

**BU AMAÇ DOĞRULTUSUNDA ARAŞTIRMA
VE İNCELEME ÇALIŞMALARI, PROJE
GELİŞTİRME VE YÜRÜTME, KÜTÜPHANE
VE ARŞİV OLUŞTURMA GİBİ FAALİYETLER
SÜRDÜRMEKTEDİR.**

FROM THE GREEK WORD FOR CITY
"POLIS", BOLIS HAS LONG BEEN USED
BY ARMENIANS WHEN REFERRING
TO ISTANBUL.

ESTABLISHED WITHIN THE HRANT DINK FOUNDATION, THE BOLIS INSTITUTE AIMS TO SUPPORT THE PRODUCTION OF ALTERNATIVE INTERDISCIPLINARY STUDIES IN THE FIELD OF HISTORY, SOCIOLOGY AND CULTURE THAT ARE PIVOTED AROUND PLURALITY, FREE OF NATIONALISM, RACISM AND SEXISM;

AND TO CONTRIBUTE TO TRAINING RESEARCHERS IN TURKEY. IT ASPIRES TO BE A CENTER FOR A PLURALISTIC AND DEMOCRATIC HISTORIOGRAPHY, INCLUSIVE CULTURAL AND ARTS PROJECTS AND ACTIVITIES CARRIED OUT FOR THE RECOGNITION AND PRESERVATION OF MULTICULTURAL TANGIBLE AND INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE.

**BOLIS CARRIES OUT A HOST OF
ACTIVITIES INCLUDING RESEARCH AND**

ANALYSIS, PROJECT IMPLEMENTATION
AND CREATING A LIBRARY AND ARCHIVE
WHILE SUPPORTING PEOPLE AND
INSTITUTIONS CARRYING OUT ACADEMIC
AND INDEPENDENT RESEARCH.

FARKLILAŞSAK DA FIKRALAŞSAK

CREATING ANECDOTES BASED ON OUR DIFFERENCES

The West has only recently been introduced to multiculturalism in the real sense. Even the United States of America, who has the widest variety in flavours when it comes to culture, is only two hundred years old. On the other hand, the experience of ‘living with the other’ in Europe is produced, so to speak, by laboratory experiments. And since it does not have a deep-rooted tradition of multicultural life, Europe is often left baffled on issues such as the headscarf, which we consider matter-of-fact (!), and does not know what to do. France is a typical example. The throes of pain suffered during the approval of the law regarding the prohibition of religious symbols in schools are still being felt. But it is impossible to condemn them for this, because despite their lack of experience, they manage to improve their stance by the day in their transition from mono-culturalism to multi-culturalism, from isolation to inclusion. As for us, we have the experience, but not the intention. Those who dislike the concept of multiculturalism are

Birliğimizle, bütünlüğümüzle örtülmeye çalışılan ise aslında tekliğimiz.

Hani “Ne mozaiği lan, mermer” deyişi vardı ya... İşte o. Böyle olmasına rağmen. “Bizde çokkültürlülük zaten var, yenisine ne gerek var ki” tavrından da bir gıdım taviz verdiğimiz yok.

Rivayete göre bir zamanlar birarada yaşama muhabbetimiz o denli güçlüymüş ki farklılıklarımızı fıkralaştırır, birbirimizle oynaşmışız. Yan yana geldik mi bir Türk, bir Kürt, bir Ermeni, bir Yahudi, bir Rum, gayrı tutmayın bizi gitsin. “Kürt, Türk bir de Ermeni üç arkadaş yolda gidiyorlarmış...” diye başlarmışız birbirimizi ‘Ti’ye alacak denli atışmaya, sevişmeye. Hey gidi günler hey... Farklılığımıza kızacağımıza, farklılığımızla eğlenirmişiz. Farklılığı eğlenceye dönüştürmek... İnsanoğlunun uygarlaşmasının gerçek göstergesi belki de bu. Ama sonra... Gün gelmiş, birbirimizden korkmuş, fıkralarımızı dahi anlatamaz olmuşuz.

‘Tek’lik adına birçok zenginliğimizi yitirdiğimiz gibi neşemizi de kaybetmişiz.

Tekrar o günlerimizi yakalayabilir miyiz? Yakalamak için nereden başlamalıyız? ‘Siyaset, politika’ gibi ürkütücü lafları bıraksak da eğitimden mi başlasak yoksa? Farklılıklarımızı hiç çıkmamacasına belleğimize kazıyacak ders üniteleri, araştırma konuları mı koysak ders kitaplarımıza? Belki de en iyisi alfabeden başlamak. “Ali topu Veli’ye at”ın yanına bir de “Ali topu Hagop’a at”ı eklemek.

Beyoğlu gazetesinin azınlıkları buluşturan bir toplantısında da sormuştum bu soruları, orada da yinelemiştim önerilerimi. Apoyevmatini gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni Mihail Vasiliadis dostum, espriyle takıldı bu “Ali Topu Hagop’a at” sloganına.

“Vallahi başına iş açacak laf ediyorsun” diyerek esprisini patlattı. “Ali topu at diyorsun ama ya bu topu Ali bir başka top anlar da askere gittiğinde topu ele geçirdiğinde Hagop’a nişanlarsa ne olacak? Bana ilkokulda böyle öğretiler demez mi?” Gülüştük bir iyice.

İçimden “İşte bu” diyordum “İşte bu.” Bir farklının diğerine endeksli travmatik ya da paranoyak ruh halinin hangi boyutlarda gezinebileceğini gösterse de, yakalamamız gereken birliktelik işte bu. Farklılıklarımızı fıkralaştırmak...

HRANT DİNK AGOS 4 HAZİRAN 2004 JUNE 4TH, 2004

were the days. Instead of losing our temper over our differences, we used to entertain ourselves with them. To transform difference into entertainment... This might be the true sign of human civilization.

But then... A day came when we began to fear each other, and could not even tell each other our jokes and stories. We did not only lose many of our richness in the name of ‘homogeneity’, but we lost our joy as well. Can we recapture those days? Where should we begin to capture them? Should we perhaps leave chilling words like ‘politics’ aside and begin with education? Should we introduce course units, research topics to our school books that will inscribe our differences in our memory for good? Perhaps it is best to begin with the alphabet book. To add, next to “Ali, throw the ball to Veli,” another sentence that says, “Ali, throw the ball to Hagop.” I once asked these questions, and repeated my proposals at a meeting organized by Beyoğlu newspaper that brought together minorities.

My friend Mihail Vasiliadis, the editor-in-chief of the Apoyevmatini newspaper, pulled my leg about my proposal including the slogan “Ali, throw the ball to Hagop.” “You’re honestly going to get yourself into trouble,” he joked. “You say, Ali throw the ball, but what if Ali misunderstands what you mean by ball (the word for ball and cannon/cannonball are the same in Turkish) and targets the cannon towards Hagop when he is doing his military service? Will he not justify his action by saying, well, that’s what they taught me in primary school?” We had a good laugh.

“This is exactly what I mean,” I said to myself, “This is it.” Although it also shows the extent of the traumatic or paranoid mood of a different individual, a mood linked to the mood of another different individual, this is the togetherness we have to capture. To create anecdotes based on our differences...

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM

HRANT DİNK VAKFI
HRANT DINK FOUNDATION
ZEYNEP TAŞKIN
BANU ATÇA
LARA TAŞ
ARMAN TERZİYAN

TÜRKİYE TİYATRO VAKFI
THEATRE FOUNDATION OF TURKEY
ESEN ÇAMURDAN

YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT
YAPI KREDİ CULTURE, ARTS AND PUBLISHING
KEVSER GÜLER
ELİF ERDOĞAN

Hrant Dink Vakfı öncülüğünde Türkiye Tiyatro Vakfı ve Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık işbirliğiyle, Chrest Vakfı, Hollanda Kraliyeti Başkonsolosluğu, Fransa Büyükelçiliği ve Civil Rights Defenders desteğiyle hazırlanan **“Kulis: Bir Tiyatro Belleği, Hagop Ayvaz”** sergisi, 15 Aralık Salı günü Yapı Kredi Kültür Sanat’ta açıldı.

Sergi, İstanbullu tiyatro sanatçısı ve yayımcı Hagop Ayvaz’ın (1911–2006) kişisel çabalarıyla oluşturduğu tiyatro arşivinden yola çıkarak toplumsal bellek, kimlik ve mekân bağlamında Türkiye’nin tiyatro tarihine odaklanıyor. Sergiye kaynaklık eden Hagop Ayvaz arşivi, Ayvaz’ın elli yıl boyunca yayımladığı kültür-sanat dergisi Kulis’in tüm sayılarının yanı sıra, 19. yüzyılın ortalarından günümüze Osmanlı ve Türkiye tiyatrosunun oyuncular, toplulukları ve mekânları hakkında çok sayıda özgün yazılı ve görsel belge barındırıyor.

Bu belgeler ışığında, arşivdeki fotoğraflar, afişler, dergiler, oyun metinleri içeren kitaplar ve defterlerden bir seçki sunan sergi, üç ana bölümden oluşuyor. İlk bölüm, tiyatro tutkusu ilk gençlik yıllarına dayanan Hagop Ayvaz’ın figüranlıktan yönetmenliğe, köşe yazarlığından yayımcılığa uzanan yaşamı paralelinde, İstanbul’da Ermenice tiyatro üretimini ve etkinliklerini mercek altına alıyor. İkinci bölümde, Ayvaz’ın 1946–1996 arasında kesintisiz olarak yayımladığı Kulis dergisinin Türkiye sınırlarını aşan etkileri, dönemin sanat ve siyaset gündemi ekseninde, bir zaman çizelgesi eşliğinde ele alınıyor. Son bölüm ise, Osmanlı ve Türkiye tiyatro tarihinde mihenk taşı olmuş sanatçılar, topluluklar, oyunlar ve mekânlara odaklanarak, ziyaretçiyi bunlar arasındaki bağlantıları keşfedip Türkiye’nin tiyatro geçmişine yeniden bakmaya davet ediyor.

Yapı Kredi Yayınları tarafından aynı adla İngilizce-Türkçe kataloğu da hazırlanan sergi, Hagop Ayvaz’ın bir anlamda “kulis”ine davet niteliğinde olmanın yanı sıra, Türkiye’nin tiyatro tarihini çoğulcu bir perspektifle inceleme imkânı da sunuyor. 25 Temmuz 2021 tarihine kadar Yapı Kredi Kültür Sanat’ta ziyaretçilerini bekleyen serginin, kültür ve sanat alanında çoğulcu, kapsayıcı ve katılımcı yeni tiyatro pratiklerine ilham vermesini umut ediyoruz.

“KULİS: BİR TİYATRO BELLEĞİ, HAGOP AYVAZ” SERGİSİ

THE EXHIBITION
‘COULISSE: HAGOP AYVAZ,
A CHRONICLER OF THEATER’

PROJE ORTAKLARI
PROJECT PARTNERS

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

The exhibition **‘Coulisse: Hagop Ayvaz, A Chronicler of Theater’** has been brought to life by the guidance of Hrant Dink Foundation with the collaboration of the Theatre Foundation of Turkey and Yapı Kredi Culture, Arts and Publishing with the support of the Chrest Foundation, Consulate General of the Kingdom of Netherlands, the French Embassy and Civil Rights Defenders. The exhibition opened to visitors on Tuesday, 15 December, 2020.

Taking the personal theater archive of Hagop Ayvaz (1911–2006), an Istanbulite theater artist and publisher, as a venture point the exhibition focuses on Turkey’s theater history in the context of social memory, identity and space. Constituting the basis of the exhibition is Hagop Ayvaz’s archive which encompasses all issues of the culture and arts magazine Kulis which he published for five decades, as

well as a wide range of original materials on theater actors, companies and venues in Ottoman and Turkish theater from the mid-19th century until today.

In light of these materials, the exhibition offers a selection of photographs, magazines, manuscripts and printed texts from the archive, divided into three main sections. The first section brings into focus Armenian-language theater production and activities in Istanbul, in parallel with the biography of Hagop Ayvaz, devoted to theater since his youth — from extra to director, from columnist to publisher. The second section dwells upon the impact within and outside Turkey created by Kulis magazine which Ayvaz published continuously between 1946 and 1996, accompanied by a timetable of this period’s major artistic and political developments. The final section focuses on artists, companies, plays and venues which constituted the cornerstones of

Ottoman and Turkish theater history, inviting the visitor to explore the links among these so as to reconsider the history of theater in Turkey.

The catalogue, which bears the same name as the exhibition and has been prepared in both English and Turkish by Yapı Kredi Culture, Arts and Publishing, not only invites visitors to the ‘coulisse’ of Hagop Ayvaz’s endeavors but also allows visitors to discover the history of theater in Turkey from a pluralistic perspective. We hope that this exhibition, awaiting its visitors at Yapı Kredi Culture and Arts until 25th July, 2021, will inspire new pluralistic, inclusive and participatory theater practices in the field of culture and arts.

HAGOP AYVAZ KİMDİR?

1911’de İstanbul-Yenikapı’da doğdu. Sahneye ilk kez 1928’de, Narlıkapı Şafak Tiyatrosu’nda, *Çağatsbanin Ağçığı* [Değirmencinin Kızı] adlı operette figüran olarak çıktı. İlk başrolünü 1930’da, Beyoğlu Yenişehir Mangasar Bahçe Tiyatrosu’nda, Kara Değirmen Cinayeti’nde oynadı. 1935–1946 arasında *Jamanag, Turkiya, Gavroş, Nor Or* gibi süreli yayınlarda tiyatro yazıları yazdı. 1946’da Zareh Arşag ve Nazaret Donikyan’la birlikte Kulis dergisini kurdu.

1947–1950 arasında, Kulis adına, yılda bir kez, Ermeni ve Türk sanatçıların birlikte yer aldığı geceler düzenledi. 1948’den itibaren Kulis için yurtdışı seyahatlerine çıktı; birçok Ortadoğu ülkesinde, Ermenistan’da ve Yunanistan’da çok sayıda okuyucu ve yazara ulaştı. 1954–1956 arasında, İstanbul Opereti’nin desteğiyle, dergiyi Türkçe olarak da çıkardı.1960’ta Esayan

Okulu’ndan Yetişenler Derneği’nin tiyatro komitesinin başına geldi. İlk yönetmenliğinde Galip Arcan’ın Rica Ederim Kesmeyiniz adlı oyununu sahneledi ve aynı yıl *Pokr Taderahump*’u [Küçük Kumpanya] kurdu. 1968’de unutulmaz köşesi *Lutsika Dudu*’ya başladı. Yurtdışında ve Türkiye’de sayısız ödül alan yarım asırlık dergisi Kulis’in son sayısını 1996’da çıkardı. 1997–2006 arasında *Agos*’ta yazdı. Türkiye Yazarlar Birliği Basın Hizmet Ödülü’ne (1997) ve Tiyatro Eleştirmenleri Birliği Onur Ödülü’ne (2005) layık görüldü. 29 Eylül 2006’da hayatını kaybetti; Şişli Ermeni Mezarlığı’nda toprağa verildi.

İSTANBUL TİYATROLARI VE BEYOĞLU PANELİ

Hrant Dink Vakfı, tiyatro üzerine etkinlikler serisine 2 Aralık Çarşamba günü ‘İstanbul Tiyatroları ve Beyoğlu’ başlıklı çevrimiçi paneliyle devam etti.

İstanbul’un ve özellikle en eski kültür sanat merkezlerinden Beyoğlu’nun tiyatro binalarından yola çıkarak, kentin tiyatro belleğinin konuşulduğu panel, küratör ve Yapı Kredi Kültür Sanat Sergiler direktörü Kevser Güler moderatörlüğünde, İstanbul Üniversitesi Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Yavuz Pekman, Sanat ve Tasarım Fakültesi Tiyatro Bölümü öğretim üyesi Prof Dr. Dikmen Gürün ve Türkiye Tiyatro Vakfı Kurucu Başkanı Esen Çamurdan’ın katılımıyla düzenlendi.

Düzenlenen bu etkinlik aynı zamanda İKSV İstanbul Tiyatro Festivali kapsamında yayınlanan KarDes mobil uygulaması projesindeki ‘Beyoğlu Tiyatro Turu’ndaki kültür ve sanat geçmişine çıkılan yolculuğa rehberlik niteliğinde olmuştur.Panelde Kulis Sergisi’ne dair çalışmalar da anlatıldı.

HRANT DİNK VAKFI ARŞİVİ HAGOP AYVAZ KOLEKSİYONU

Hrant Dink Vakfı’na bağışlanan **Hagop Ayvaz’ın tiyatro arşivi**, Osmanlıca, Ermenice ve Türkçe, 600’e yakın el yazması ve matbu tiyatro metni, 500’den fazla Ermenice ve Türkçe süreli yayın, dergi ve broşürün yanı sıra fotoğraf, afiş, karikatür, küpür, davetiye, çizim ve kartpostaldan oluşan yaklaşık 15 bin görsel materyali içeriyor. 2019 yılında Ayvaz’ın bazı kişisel eşyalarının ve Ermenice kültür sanat dergisi Kulis’in 1104 sayılık tam koleksiyonunun Vakfa bağışlanmasıyla, arşiv daha bütünlüklü bir hal aldı. **“Kulis: Bir Tiyatro Belleği, Hagop Ayvaz”** sergisine de kaynaklık eden arşiv, 19. yüzyılın ortalarından günümüze Osmanlı ve Türkiye tiyatrosu hakkında çok sayıda özgün içeriği barındırıyor.

WHO IS HAGOP AYVAZ?

Hagop Ayvaz was born in Yenikapı, Istanbul in 1911. He debuted on stage in 1928 at the Narlıkapı Şafak Theater as an extra in the operetta *Jaghatsbanin Aghchige* [The Miller’s Daughter]. His first leading role was in The Trail of the Serpent at the Beyoğlu Yenişehir Garden Theater in 1930. He wrote about theater in periodicals like *Jamanag, Turkiya, Gavroş, Nor Or* between 1935–1946. Together with Zareh Arşag and Nazaret Donikyan, he co-founded the Kulis magazine in 1946. Between 1947–1950, he organized special nights for Kulis where Armenian and Turkish artists shared the same stage. After 1948, he started traveling abroad for Kulis and reached more readers and writers in many countries of the Middle East as well as Armenia and Greece.

Between 1954–1956, he published Kulis in Turkish with the support of the Istanbul Operetta Association. He assumed the leadership of the Stage Troupe of the Esayan School Alumni Association in 1960 and made

his directorial debut with Galip Arcan’s *Rica Ederim Kesmeyiniz* [Please Do Not Interrupt] and founded *Pokr Taderhump* [Small Company]. He started writing for his memorable column *Lutsika Dudu* [Mrs. Lutsika] in 1968. In 1996 he published the last issue of his five- decade-old magazine Kulis, which received countless awards in Turkey and abroad and started writing for *Agos* in 1997 until 2006. He received the 1997 Press Service Award of the Writers Union of Turkey and 2005 Honorary Award of the Theater Critics Association of Turkey. He died on September 29, 2006 and is buried at the Şişli Armenian Cemetery.

THEATRES OF İSTANBUL AND BEYOĞLU

HDF continued the series of events on theatre with an online panel titled “Theatres of Istanbul and Beyoğlu” on Wednesday, 2 December, 2020.

The panel which discussed the city’s theatre memory based on theatre buildings in Istanbul, particularly of

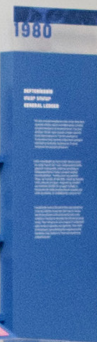
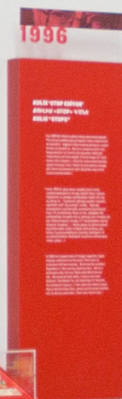
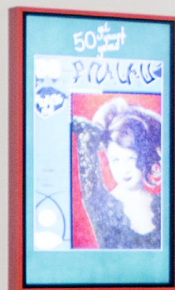
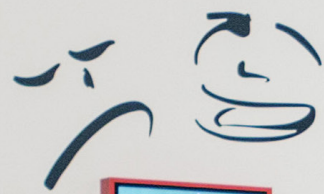
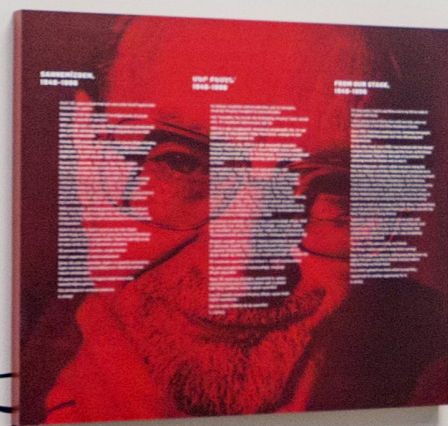
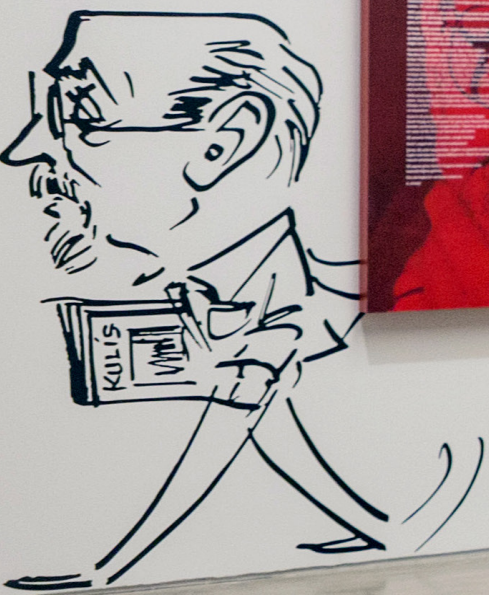
the Beyoğlu area which is the oldest cultural center of the city,was moderated by Kevser Güler, curator and director of Yapı Kredi Culture and Arts Exhibitions with the participation of Assoc. Prof. Dr. Yavuz Pekman of the University of Istanbul, Department of Theater Critics and Dramaturgy, Prof. Dr. Dikmen Gürün of the Faculty of Arts and Design, Theatre Department and Esen Çamurdan, Founding Member of the Theater Foundation of Turkey.

This discussion will also be a guide to the “Beyoğlu Theater Tour” prepared for the İKSV İstanbul Theatre Festival which is a journey in the history of arts and culture, available on the KarDes mobile application project.

The panel also addressed the preparations for the Coullisse Exhibition.

HRANT DİNK FOUNDATION THE HAGOP AYVAZ THEATER ARCHIVE

The **Hagop Ayvaz theater archive** donated to the Hrant Dink Foundation contains almost 600 manuscripts and theater texts in Ottoman, Armenian and Turkish, over 500 Armenian and Turkish continuous publications, magazines and brochures in addition to almost 15 thousand visual materials such as photographs, posters, caricatures, clippings, invitations, drawings and postcards. Upon donation of some of Ayvaz’s personal belongings and the full collection of the 1104 volume Armenian arts and culture magazine Kulis to the Foundation in 2019, the archive became more complete. The archive, which formed the basis of the exhibition **“Coullisse: Hagop Ayvaz, A Chronicler of Theater”** contains many unique works on Ottoman and Turkish theater dating from the mid 19th century to the present day.

TARİHİ AÇMAK VE AŞMAK

TO UNLOCK AND TRANSCEND HISTORY

Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde en önemli engel olarak görülen tarih tartışmaları, bugünden yarına iki ülkenin üzerinde uzlaşa sağlayarak altından kalkabilecekleri bir sorun olmaktan şimdilik uzak gözüküyor. Bu da çok doğal, çünkü karşılıklı algılamalar ve söylemler kilitlenmiş durumda. Üstelik tarihin asıl sahipleri devletler de değil... Halklar. O nedenle, Türkiye ile Ermenistan devletlerinin tarihi çözmesi, Türklerin ve Ermenilerin de çözdüğü anlamına gelmiyor. Sonuçta, tarih konusunda devletler, siyasal bir uzlaşıya varsalar da, halklar arasındaki uzlaşa öyle siyasal kararlarla kolay kolay gerçekleşmiyor, zaman içinde üretilecek moral ve etik ilişkilere ihtiyaç duyuluyor. Halklar arasında varolan buzdağları ancak kurulacak ilişkilerin sıcaklığıyla eriyebiliyor. Ancak sağlanacak ilişki ve diyalog ortamlarında karşılıklı algılar değişebiliyor. Dolayısıyla ‘tarihin çözülmesi’ aslında gerçek bir kavram ve problem de değil.

Tarihin çözülecek bir yanı zaten yok... Sadece anlaşılacak bir yanı var. Anlama ise, zamana yayılmış bir öğrenme, bilgilenme ve idrak süreci gerektiriyor. Günübirlik devlet kararlarıyla asla sağlanamıyor.

Tarih, çözülmesi gereken bir problem değil, öğrenilmesi, algılanması ve idrak edilerek içselleştirilmesi gereken bir yaşanmışlıktır. Aslolan, Türkiye’nin tarihsel gerçekliğinin farkına varmasıdır. Bu da ancak Türkiye’deki demokrasi mücadelesinin gelişmesiyle mümkün olabilecektir. Şu gerçeği bir kez daha özetlemekte yarar var: Türkiye’nin bugün önündeki problem ne ‘inkâr’ ne de ‘ikrar’ sorunudur. Türkiye’nin temel sorunu ‘irdrak’tır. İdrak sürecinde ise Türkiye’nin ciddi bir şekilde alternatif tarih etüdüne ve bunun için de demokratik bir ortama ihtiyacı var. İdrak sürecini yaşamakta olan bir toplumun bireylerine

inkârı ya da ikrarı siyasal baskılarla ya da yasalarla dayatmak haksızlıktır. Böylesi bir yöntem idrak sürecine indirilecek en büyük darbedir. İdrak edilmemiş bir inkârın veya ikrarın hiç kimseye yararı da yoktur. Bu idrak sürecinin farkında olmayan veya görmezden gelenlerin iç ya da dış dayatmaları, süreci kısaltacağı yerde uzatmaktadır.

Şu yaşanan süreçte, Türkiye’den tarihsel gerçekliği kabul etmesini bekleyenlerin ya da reddetmesini dayatanların, Türk toplumunun güncel gerçekliğini iyi okuyabildikleri söylenemez. Sonuçta, toplum gerçeği biliyor da inkâr ediyor değil, bildiği gerçeği savunuyor. Bu toplum daha dünkü ‘Susurluk Vakası’nı, toprak altından çıkan ‘Hizbullah cesetleri’ni hukuk dilinde tanımlamakta, adlandırmakta ve arkasını getirmekte zorlanırken, 90 yıl önceki bir tarihi nasıl sancı çekmeden algılayabilecek ve adlandırabilecek? Üstelik de yıllarca bu denli karşı bilgi bombardımanına tutulmuşken.

Evet, tarih ve güncel siyaset arasındaki karmaşık ilişki işte yine karşımızda. Cümlemiz bir kilitlenmenin varlığını kabul ediyoruz. Ancak şu var ki, bugün Türk-Ermeni ilişkilerine baktığımızda, neyin kilit, neyin anahtar olduğunu da karıştırmış durumdayız. “Gel önce tarihi çözelim, sonra ilişkiye geçelim” diyenlerle, “Gel ilişki kuralım, tarihin çözümünü ilişkinin akışına bırakalım” diyenler karşılıklı olarak inatlaşmış durumda. Birine göre siyaset kilit, tarih anahtar, diğerine göre tarih kilit, siyaset anahtar. Bendeniz siyasetin anahtar olduğuna inananlardanım. Ve nedenleri ne olursa olsun tarihin kilidini açmak ve aşmak hepimizin temel görevi.

HRANT DİNK AGOS 27 MAYIS 2005 MAY 27TH, 2005

The dispute over history is considered to be the most significant obstacle in Turkey-Armenia relations, and seems - for now - unlikely to be a problem the two countries will strike a compromise over in the immediate future. This is quite natural, because perceptions and discourses on both sides have reached a deadlock. Moreover, the real owners of history are not the two states... but the People. Therefore, a solution by the Turkish and Armenian states regarding history would not mean that the Turks and the Armenians have reached a solution. Ultimately, even if states manage to reach a political compromise over history, the compromise between the two communities can not be simply achieved through political decisions. Moral and ethical relationships are necessary, and can only be produced over time. The icebergs that exist between the two societies can only melt with the warmth of the relationships that will be formed. Perceptions on both sides can only change in an environment of contact and dialogue. Therefore,

‘solving history’ is not actually a real concept, or a problem. There is nothing to be solved about history anyway... It needs to be understood. And understanding necessitates a process of learning, enlightenment and comprehension, spread out over time. It can never be achieved with save-the-day state decrees.

History is not a problem that needs to be solving, but an experience that has to be learned, perceived, comprehended and internalized. The essential point lies in Turkey becoming aware of its historical reality. And this can only be achieved through the development of the struggle for democracy in Turkey. It is important to summarize the following truth once again: The problem Turkey faces today is neither a problem of ‘denial’ or ‘acknowledgement’. Turkey’s main problem is ‘comprehension’. And for the process of comprehension, Turkey seriously needs an alternative study of history and for this, a democratic environment.

It is unfair, either through political pressure or laws, to impose denial or acknowledgement upon the individuals of a society who are in the middle of a process of comprehension. Such a method would be the greatest blow inflicted on the process of comprehension. After all, denial or acknowledgement without comprehension benefits no one. The internal or external impositions of those, who are either not aware of or prefer to turn a blind eye to this process of comprehension, extend the duration of the process rather than reducing it.

In the process we are going through, it is impossible to say that, those who expect Turkey to accept historical reality or impose denial on it are reading the current reality of Turkish society well. After all, it is not that the society knows, or denies the truth; the society is defending the truth it knows. This society has shown difficulty in defining, naming and doing whatever else is necessary in legal terms regarding the ‘Susurluk Case’ or the unearthed ‘Hizbullah corpses’, events that have taken place only

yesterday. So how is it to effortlessly and painlessly perceive and define a historical event of 90 years ago? And especially after having been subjected to a bombardment of counter-information for so many years.

Yes, the complex relationship between history and contemporary politics stands before us once again. We all accept the existence of a deadlock. However, there is also the fact that in Turkish-Armenian relations today, we are in a state of confusion over where to find the lock and the key. There is a dogged standstill between those who say, “Let us sort out history first and then establish relations,” and those who say, “Let us establish relations and leave the solution of history to the flow of relations.” For one side, politics is the lock and history the key, and for the other history is the lock and politics the key. I am among those who believe politics is the key. And whatever the motivation, it is a fundamental duty that befalls all of us to unlock and transcend history.

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
LARA TAŞ
BANU ATÇA

ŞÖSYALBİLİMLER LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ ÇALIŞTAYI

SOCIAL SCIENCE GRADUATE STUDENTS WORKSHOP

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

Kingdom of the Netherlands

CHREST
VAKFI

ÖĞRENCİ ÇALIŞTAYI SERİSİ VI

Hrant Dink Vakfı Tarih Programı
kapsamında 2017’de yapılmaya
başlanan sosyal bilimler lisansüstü
öğrenci çalıştaylarının altıncısı 29

Haziran Pazartesi günü çevrimiçi olarak düzenlendi. Özellikle Ermenilerin tarihi ve kültürü üzerine Türkiye’de tamamlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerini tartışmaya açmayı ve araştırmacılar arasında diyalogu pekiştirmeyi amaçlayan çalıştayların altıncısında “Modern Tiyatro: Mekan ve Kimlik Temsilleri” başlığı altında gerçekleşti. Çalıştay’da, kültürel çoğulcu bir perspektifle tiyatrodaki mekân ve kimlik temsillerini tartışmaya açmak amacıyla tamamlanmış iki yüksek lisans tezi ve devam eden bir doktora tezi tartışmaya açıldı.

İlk olarak Fırat Güllü, Boğaziçi Üniversitesi İnkılap Tarihi Enstitüsü’nde tamamladığı “**Osmanlı**

STUDENTS WORKSHOP SERIES VI

Within the scope of the History Program, the sixth Social Science Graduate Students Workshop was held online on Monday, 29 June

2020. These workshops, which particularly focus on Armenian history and culture, aim to support the dialogue between researchers by opening master’s and doctoral dissertations up for discussion. The sixth of these workshops took place with the title “Modern Theatre: Representations of Space and Identity.” Two completed master’s theses and an on-going PhD thesis were discussed in the workshop with the aim of debating, through a cultural pluralist perspective, representations of space and identity in theatre.

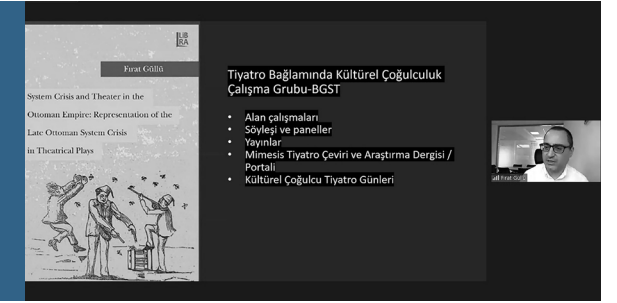
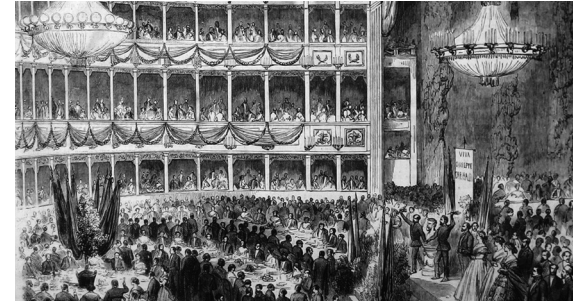
Firstly, Fırat Güllü presented the thesis entitled “**System Crisis and Theater in the Ottoman Empire: Representation of the Late Ottoman System Crisis in Theatrical Plays**” which he completed at Boğaziçi

İmparatorluğu’nda Kriz ve Tiyatro Osmanlı’da Modern Tiyatro: 19. Yüzyıl Sonu Osmanlı Sistem Krizinin Tiyatro Oyunlarında Temsil Edilişi” adlı yüksek lisans tezini sundu. Güllü, 19. yüzyılın sonunda kaleme alınmış iki tiyatro oyununa analitik bir okuma yaptığı tezinde, Jürgen Habermasın “sistem krizi” teorisinden yararlanarak bu oyunlarda temsil edilen dünyayı “kriz” bağlamında ele aldı. Osmanlı’nın yaşadığı sistem krizinin Osmanlı Ermeni toplumu üzerinde yarattığı yıkıcı etkinin tiyatro oyununa nasıl yansıdığını aktardı.

Fırat Güllü’nün tezini Şehir üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı öğretim üyesi Dr. Mehmet Fatih Uslu değerlendirdi. Uslu, bu tezde tiyatro metninin okunmasını dönemin siyasi bağlamı eşliğinde, iç içe geçerek ele alınmasının sosyal bilimler açısından önemine değindi. Bu bağlamda metinlerde nelerin

temsil edildiği ve edilmediği, metin konularının metnin yazıldığı dönemdeki sosyal ve iktisadî zemin arasındaki bağlantıları kurmaktaki zorlukları belirtti. Bu anlamda, tezin bahsi geçen ilişkiselliği kurmaktaki başarısına işaret etti. Tezde ele alınan tiyatro metinlerinde, siyasî, iktisadî ve kimlik krizleri ile oluşturulan yeni önerinin veya müzakare halinin ifade edildiğini söyledi.

İkinci olarak Ayşan Sönmez, Paris 8 Üniversitesi Jeopolitik Enstitüsü’nde Osmanlı Ermeni Tiyatrosu üzerine devam ettiği “**İmparatorluktan Ulus Devlete Osmanlı Ermeni Tiyatrosu**” başlıklı devam eden doktora tezini sundu. Sönmez, Paris 8 Üniversitesi Jeopolitik Enstitüsünde’de yürüttüğü araştırma tezinde, Osmanlı Ermenilerinin batılı anlamda tiyatro yapma serüvenine bakarken jeopolitik bir eksenle beş şehir ele aldı.

Sönmez, tezinde incelenen şehirlerin Osmanlı Ermenilerinin Batılı anlamda tiyatroyu öğrendikleri ve eyledikleri Venedik ve Paris; Osmanlı Batı Ermenileri Sahnesi’nin merkezi olarak İstanbul; Doğu Ermenileri Sahnesi olarak Tiflis ve Yevgeni Vakhtangov ve Moskova Sanat Tiyatrosu bağlamında Moskova Ermeni Sahnesi olduğunu belirtti. Bu bağlamda çalıştayda araştırmamanın İstanbul, Venedik ve Tiflis başlıkları üzerinde duruldu. Sönmez, tezin teorik arkaplanını, batı tiyatrosunun dünyaya yayılması; milletler ve milliyetçilik; etki ve ve temsil bağlamında tiyatro sanatı; Osmanlı sistemi ve Osmanlı Ermenileri; Osmanlı geleneksel tiyatrosu ve Osmanlıda modern tiyatro; şehirler, şehirli olma, modernleşme ve tiyatro mekânı olarak şehirler açısından ele alarak bu şehirler arasındaki karşılaştırmalar ve aktarılan tiyatro mirasına değindi.

Aysan Sönmez’in tezini Türkiye Tiyatro Vakfı kurucu başkanı Esen Çamurdan değerlendirirken, tezde ele alınan dönem bağlamında Ermeni tiyatrosunun, doğduğu ve geliştiği beş şehir üzerinden jeopolitik açıdan incelenmesinin önemini vurguladı. Tiflis, İstanbul ve Venedik arasındaki tarihsel etkileşime dair araştırmacıya sorular yöneltti.

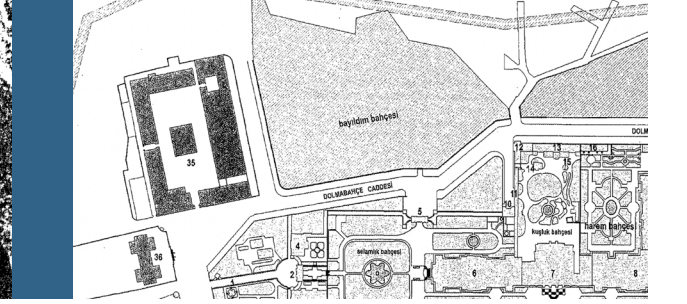
Son olarak Ezgi Yazıcı, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık tarihi bölümünde tamamladığı **“19. Yüzyıl İstanbul’unda Tiyatro Yapıları: Mimari Tipolojilerde Çeviriye Bir Örnek”** başlıklı yüksek lisans tezini sundu. Yazıcı tezinde, 19.yüzyıl İstanbul’undaki tiyatro yapılarının otantik bir mimari dile sahip olma ihtimali üzerine yaptığı analizi paylaştı. Bunu yaparken, formel bir analiz yerine, 19. yüzyıl İstanbul’unun kültürel panoramasına, politik ve ideolojik değişimlere, uluslararası ilişkilere, ekonomik darboğaza ve bunların

Osmanlı başkentinde popüler bir eğlence haline gelen tiyatro ile olan ilişkilerine değindi.

Ezgi Yazıcı’nın tezini Yeditepe Üniversitesi Tiyatro bölümü öğretim üyesi Prof.Dr. Fakiye Özsoysal değerlendirdi. Özsoysal değerlendirmesinde, tezin yapılandırılmasında araştırmacının, çeviribilim ve dilbilim kavramlarını kullanarak, farklı disiplinlerin bakış açısından yararlanarak, 19.yüzyılda İstanbul’daki tiyatro binalarını çeviri ve yorumlama kavramları üzerinden yeniden düşünmeye yönelik bir pratik sunduğunu belirtti. Bunu yaparken, dönemin modernleşme sürecini yaşama pratikleri içinde ele aldığını, sosyo-politik ve kültürel yapı ile gündelik yaşam gerçeğinin de mimarî yapının tarihiyle iç içe ve birbirini besleyen öğeler olarak ortaya çıktığını ve tiyatro sanatının değişen, dönüşen, farklılaşan yanlarının da görünür kıldığını belirtti. Özsoysal

bu anlamda tezde bilimsel nesnellik korunarak çok yönlü bir yaklaşım ve farklı bakış açıları sergilendiğine değindi.

Çalıştaya farklı üniversitelerden lisansüstü öğrencileri, öğretim üyeleri ve tiyatro alanında uzman kişiler de izleyici olarak katıldı, tartışılan tezlere dair görüşlerini ve bilgilerini sundular. Tebliğlerin video kayıtlarına vakfın internet sitesinden ulaşılabilir.

Sönmez stated that the cities investigated in her thesis were the following: Venice and Paris where Ottoman Armenians learned and produced Western style theatre; Istanbul as the centre of Western Ottoman Armenians’ Theatre Stage; Tbilisi as the Theatre Stage of Eastern Armenians, and the Moscow Theatre Stage in the context of Yvgeny Vakhtangov and Moscow Art Theatre. In this context, the workshop treated the three titles from the thesis, Istanbul, Venice and Tbilisi. Sönmez discussed the theoretical background of the thesis in the context of the dissemination of western theatre around the world; nations and nationalism; the art of theatre under the context of influence and representations; Ottoman system and Ottoman Armenians; traditional Ottoman theatre and modern Ottoman theatre; cities, citizenship, cities as the space of modernization and theatre, while also expanding on the comparisons between these cities and the transmitted theatre legacy.

The thesis was evaluated by Esen Çamurdan, founding president of the Theatre Foundation of Turkey, who stressed the significance of discussing Armenian theatre through the five cities where it was born and developed with respect to the period under consideration in the thesis. She directed questions to the researcher regarding the historical interaction between Tbilisi, Istanbul and Venice.

Lastly, Ezgi Yazıcı presented the MA thesis she completed in METU Department of Architectural History, whose title is **“Theatre in Nineteenth Century Istanbul: Cases for the Translation of an Architectural Typology”**. Yazıcı shared the analysis she made in her thesis of the possibility that 19th century theatre buildings in Istanbul may have an authentic architectural language. In her presentation, rather than a formal analysis, she elaborated on the cultural

panorama of 19th century Istanbul, political and ideological changes, international relations, economic straits and the relation all these to theatre which had become a popular form of entertainment in the Ottoman capital.

Prof. Dr. Fakiye Özsoysal from Yeditepe University Department of Theatre was her discussant. In her assessment Özsoysal stated that, in structuring her thesis the researcher drew on concepts from Translation Studies and Linguistics, as well as making use of an interdisciplinary approach and so, offered a practice for the re-thinking of theatre buildings in 19th century Istanbul through concepts of translation and interpretation. Özsoysal added that, approaching her subject in this manner, the researcher investigated the modernization process in this period through ordinary life practices, whereby socio-political and

cultural structure and the reality of daily life appeared intertwined with the history of architectural structure as elements fostering one another, so that the changing and evolving aspects of the art of theatre were rendered visible. Özsoysal concluded from this that while the thesis maintained scientific objectivity it could also offer various points of view. Among the participants of the workshop, there were several scholars, graduate students from different universities and the experts in the field of theater, who also shared their opinions and knowledge about the theses. The videos of the presentation are available on the website of the foundation.

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
NORAYR OLGAR
ARLİN SARER
HERMINE SAYAN

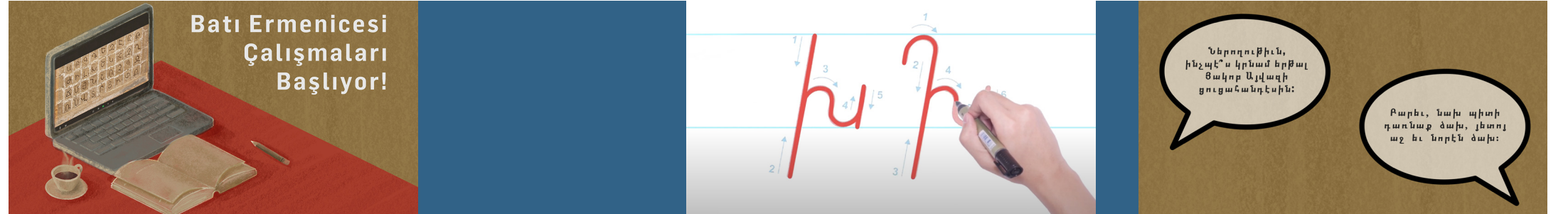
BATI ERMENİCESİ ÇALIŞMALARI

WESTERN ARMENIAN STUDIES

BATI ERMENİCESİ DİL ÇALIŞMALARI 2016 yılından bu yana devam eden Batı Ermenicesi çalışmaları, yok olmaya yüz tutan bu dili yaşatıp yeni kuşaklara aktarmak için oluşturuldu. Pandemi nedeniyle 2020 senesinde çevrimiçi olarak devam eden çalışmalara dünyanın dört bir tarafından yoğun bir ilgi oldu. Seviye belirleme testlerinden sonra kurulan 16-18 kişilik gruplar 2020 yılındaki atölyelere bahar ve güz dönemlerinde haftada altı gün üç seviyede devam etti. Batı Ermenicesi çalışmaları Şuşan Özoğlu ve Sevan Değirmencioğlu'nun yürütücülüğünde gerçekleşti. Ermenice bilgisini geliştirmek isteyenler için kış döneminde Şuşan Özoğlu, Narod Erkol ve Hrag Avedanian kolaylaştırıcılığında 'Batı Ermenicesi Konuşma Atölyeleri' düzenlendi. Avrupa ortak dil kriterlerinin benimsendiği çalıştaylar, Calouste Gulbenkian Vakfı tarafından destekleniyor.

ERMENİ ALFABESİ YAZIMI VIDEO ÇALIŞMASI Çevrimiçi Batı Ermenicesi çalışmalarını desteklemek, uzaktan alfabe öğrenimi sürecini kolaylaştırmak amacıyla Ermenice harflerin yazım ve okunmasına dair videolar hazırlandı. Ermeni Alfabeti Yazımı video çalışması, Hrant Dink Vakfı Batı Ermenicesi Programı tarafından Civil Rights Defenders'ın desteğiyle 2020 senesinde gerçekleşmiştir. Çalışma için şablonlarını bizimle paylaşan Türkiye Ermeni Azınlık Okulları Öğretmenleri Yardımlaşma Vakfı'na teşekkür ederiz. Bu video serisinin Batı Ermenicesi öğrenen her yaştan öğrencinin öğrenim sürecine katkı sunmasını umuyoruz. Video çalışmasına hrantdink.org adresinde ulaşabilirsiniz.

BATI ERMENİCESİ İÇİN ONLINE KAYNAKLAR KONUSLU WEBİNARI 11 Haziran 2020'de Vahakn Keşişyan tarafından yürütülen webinar'da sözlükler, yazı denetimi, edebiyat siteleri ve arşiv gibi Batı Ermenice dilindeki birçok kaynağın tanıtımı yapıldı. Bu webinarın kaydına Hrant Dink Vakfı Youtube kanalından ulaşabilirsiniz.

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

 CALOUSTE GULBENKIAN
FOUNDATION
ARMENIAN COMMUNITIES

 CIVIL
RIGHTS
DEFENDERS

WESTERN ARMENIAN STUDIES Carried out since 2016, Western Armenian Studies is designed to keep this language facing extinction alive and to pass it on to new generations.

Due to the pandemic, workshops continued online in 2020 with great interest from all over the world. Following placement tests, groups of 16-18 attendees participated in the 2020 workshops in the spring and fall terms for six days a week at three separate levels. The Western Armenian Studies workshops were led by Şuşan Özoğlu and Sevan Değirmencioğlu. In the winter term, Şuşan Özoğlu, Narod Erkol and Hrag Avedanian facilitated “Western Armenian Speaking Workshops” for participants interested in developing their knowledge of Armenian. Adopting the Common European Framework of Reference for Languages, language workshops are supported by the Calouste Gulbenkian Foundation.

ARMENIAN ALPHABET WRITING VIDEO A video series on writing the Armenian alphabet was prepared in order to support the online Western Armenian Studies and to assist the distant alphabet learning processes. The Armenian Alphabet Writing Video was made in 2020 by the Hrant Dink Foundation within the scope of the Western Armenian Program with the support of Civil Rights Defenders. We would like to thank the Turkish Armenian Minority Schools Teachers Foundation for sharing their templates for our work. We hope this video series will contribute to the learning process of students of all ages learning Western Armenian. The video is accessible at hrantdink.org.

ONLINE WEST-ERN ARMENIAN RESOURCES The webinar titled “Online Western Armenian Resources” was held on 11 June, 2020. The webinar was presented by Vahakn Keshishian and he presented examples of dictionaries, literature websites, spell-checkers, podcasts, videos and archives which are all in Western Armenian. A recording of the webinar is available on the Hrant Dink Foundation YouTube channel.

SIRTLAYIP GETİRENLERE...

TO THOSE WHO SHOULDERED AND BROUGHT THE BOOKS...

Our elders used to tell me that my grandfather was an avid reader. He used to devour everything he set his eyes on. In moments he could get away from the summer sun, he would sit at his straw stool in the shadow of the grapevine by the wall in the courtyard and begin, one-by-one, to turn the pages of his books. Reading the pages stuck to one another because of the humidity in the air, turning them over one-by-one with a thumb he had licked with his tongue, he would be disturbed by the noise of his grandchildren playing around him, and vent his spleen on the sandflies, swatting them with the dust jackets of the books. When he could not stand the whining babies any more, calling out “Take these floorwalkers in,” to my grandmother inside, one would know that he was very angry with something he had read. The roach of the tobacco roll-up he was never seen without would seem to stick to the tip of his lower lip. He always used to scorch his lip.

Ve derler ki benim dedelerim başlarının üstünde şark sinekleri uçuşup da duvar dibi gölgesinde hasır taburede yazı yalayıp yutarken tüm Anadolu’da dört binden fazla okulumuz varmış. Geçen hafta Agos’taki Eğin yazısı canlı örneğiymiş yakını ve geçmiş Anadolu tarihinin. Anadolu’nun hemen her yerinde yaşayan Ermenilerin dört bir yanda bıraktığı kültürün izleri bugün bile hâlâ anlamsız bir şekilde sürdürülen onca çabaya rağmen silinmiyor, satır aralarında da olsa yansıyıp duruyor, pırıl pırıl. Yaşadığı topraklardan sürülen atalarımız neler bıraktılar, neler götürdüler? Bunun envanteri yapılamamış ve belki de hiç yapılamayacak. Eskiler anlatırdı yine... “Hadi artık buralardan gideceksiniz” dediklerinde, götürebilecekleri yükü bohçalarken, belki küp küp altınları gömmüşler toprağın altına ama sırtlamışlar kitaplarını Allah ne veriyse.

Ve götürmüşler götürebildikleri yere kadar. “Oğlum” derdi büyüklerimiz, “Dedelerimiz altını bıraktılar ama kitabı alıp götürdüler.” Son bir kaç yıldır tatlı bir gelenek yarattı Mihitryanlı genç arkadaşlar. Kitap fuarı düzenliyorlar dernek çatısı altında. Kaç tane yazarımız var ki şunun şurasında. Bir elin parmaklarını geçmez belki. Ama işte o birkaç kişi dahi yaşlarına başlarına aldırmaksızın, sırtlıyorlar kitaplarını, koşuyorlar hemen oraya. Yayıyorlar masaların üzerine. Onların derdi ne o kitapların satışı ne de onlardan gelecek üç-beş kuruş. Sırtlamak o kitapları, yaymak masanın üzerine. Oturup izlemek gelen kitapseverleri. Arada bir onlara kitaplarını imzalamak. Sonra tekrar bohçalamak, sonra tekrar sırtlamak...

Selam olsun... ‘küp küp altını terkedip, kitabını sırtlayan dedelerime’.

Selam olsun... sırtından indirmeden bugüne getirenlere. Ve selam olsun... bundan sonrakilere.

HRANT DİNK AGOS 18 EKİM 1996 OCTOBER 18TH, 1996

After they had been told, “Off now, you are leaving this place,” whilst bundling up as much as they could carry, they did perhaps bury vats of gold in the ground, but they shouldered as many books as they could. And took them as far as they could take. “My son,” the elders used to tell me, “Our grandfathers left the gold, but they took the books.” Young friends from Mihitryan have created a sweet new tradition in the last few years. They are organizing a book fair at the association. How many writers do we have anyway? Their number probably does not exceed the fingers on two hands. But those few people disregard their age, shoulder their books and run to be at the fair. They spread their books out on the tables. They are not bothered either by book sales or the few pennies they will get for them. Shouldering those books and spreading them out on the table. Sitting and observing book lovers who come to visit. Every now and then, signing their books for them.

And then bundling them back up, and then shouldering them again... I salute... ‘my grandfathers who abandoned vats of gold and shouldered their books’. I salute... those who brought those books to the present day without leaving them behind. And I salute... the ones of the future.

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
NAROD AVCI
RUDİ SAYAT PULATYAN
ATOM ŞAŞKAL
TUĞÇE ÖZDEMİR

KARDES - ÇOKKÜLTÜRLÜ HAFIZA TURLARI MOBİL UYGULAMASI

KARDES - MULTICULTURAL MEMORY TOUR MOBILE APPLICATION

DESTEKÇİLER SUPPORTERS

Norwegian Embassy

CALOUSTE GULBENKIAN
FOUNDATION
ARMENIAN COMMUNITIES

Calouste Gulbenkian Vakfı ve Norveç Büyükelçiliği'nin destekleriyle 2018 yılında başlayan projenin ikinci dönem çalışmaları 2020 yılında devam etti. Bu çalışma kapsamında, İstanbul'un somut ve somut olmayan kültürel miras envanterini görünür kılmak ve İstanbul'un çokkültürlü hikayelerini yaygınlaştırmak amacıyla KarDes mobil uygulaması tasarlandı.

İstanbul'un görünür olmayan zenginliklerini gün yüzüne çıkarmak için 1000'in üzerinde kültürel miras yapısını kullanıcılarla buluşturan ve her biri ortalama iki saat süren 18 hafıza turuyla farklı bölgelerin çokkültürlü geçmişlerini ortaya çıkaran KarDes, yayınlandığı Ocak ayından bugüne geçen 12 aylık süre içerisinde 19 bin kullanıcı tarafından indirildi.

Projenin ikinci yılında, daha fazla tarihsel bölgenin hikâyesinin uygulanmaya eklenmesiyle, İstanbul'un bütünlükçü hikayesi ortaya çıkarılmaya çalışıldı. Sözlü tarih görüşmeleriyle zenginleştiren içerik sayesinde İstanbul'un farklı semtlerinin gizli hikayeleri görünür

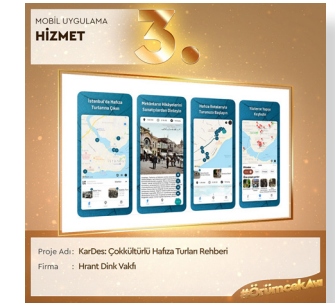
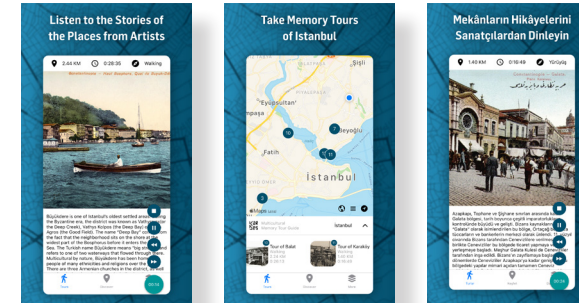
hale getirildi ve şehrin somut ve somut olmayan kültürel mirası öne çıkarıldı.

KarDes projesinde, İstanbul'un çokkültürlü semtlerinin hikayelerinin toplanması için, aralarında sözlü tarih mülakatları, edebi eserler, fotoğraflar, eski haritalar ve arşiv kayıtlarının da olduğu çeşitli kaynaklar kullanılmaktadır. Yazılı ve sözlü kaynakların yanı sıra, incelenen bölgelerin bütünsel hikâyesini ortaya çıkarmak için her hafıza turu için birer saha gezisi ve pilot tur düzenlenmektedir. Fakat, bu dönemde ortaya çıkan COVID-19 salgını ve bu kapsamda alınan tedbirler nedeniyle, kişisel etkileşim gerektiren bazı adımlar sınırlandırıldı. Semt sakinleri ve ilgili bölge hakkında çalışmalar yapan kişilerin davet edildiği pilot turlar ve sözlü tarih görüşmeleri bu süreçten ciddi şekilde etkilendi.

2020 yılı boyunca, salgının neden olduğu kısıtlamalara rağmen, KarDes içeriği kesintisiz bir şekilde

geliştirilmeye devam edildi. Fiziksel olarak bir araya gelmenin mümkün olmadığı bir dönemde, içerik hazırlarken kullanılan kaynaklar proje ekibi tarafından dijitalleştirilerek tur içerikleri hazırlanmaya devam edildi. Ayrıca sözlü tarih mülakatlarının yüz yüze yapılması çok riskli hale gelmesinin ardından, mülakatlar ivme kaybetmemek adına online platformlar aracılığıyla gerçekleştirildi.

Çeşitli basın ve yayın organlarında da kendine sıkça yer bulan KarDes; web, dijital pazarlama ve mobil teknoloji alanlarında başarılı projeleri ödüllendiren Altın Örümcek Ödüllerinde yarıştı. Jürinin değerlendirmesi sonucu finale kalan KarDes, 18. Altın Örümcek Yarışması'nda Mobil Uygulamalar - Hizmet kategorisinde üçüncü oldu.

on historical regions. The content, enriched with oral history interviews, made the hidden stories of different districts of Istanbul visible and highlighted the city's tangible and intangible heritage.

Throughout 2020, despite the restrictions caused by the epidemic, KarDes continued to develop without interruption. In this period, when it was not possible to come together physically, the archive resources used for content development were digitized by the project team to continue to prepare tour content. While face-to-face oral history interviews became too risky, online platforms were used to maintain momentum.

Various resources, including oral history interviews, literary works, photographs, old maps and archive records are used in collecting the stories of Istanbul's multicultural neighbourhoods. In addition to written and oral resources, in order to shed light on the

comprehensive story of a specific area, a field study and pilot tour is also conducted. However, due to the COVID-19 pandemic and related precautions, some steps which required face-to-face interaction were restricted. Pilot tours to which neighbourhood residents and people working on the relevant area would be invited as well as oral history meetings were largely affected during this period.

During 2020, KarDes frequently featured in various press and media outlets. Additionally, it competed in the Golden Spider Awards which rewards successful projects in the areas of web, digital marketing and mobile technology. Advancing to the finals following deliberation of the jury, the application was awarded third place in the Mobile Applications - Service category of the 18th Golden Spider Awards.

HAFIZA TURLARI

Uygulamanın yayımlandığı Ocak ayından bu yana KarDes'e altı yeni tur eklendi. Çokkültürlü semtlerin yanı sıra çeşitli temalarda da hazırlanan hafıza turları ile İstanbul'un bütünlükçü anlatısını kullanıcılarına sunmayı hedefleyen KarDes, 2020 yılının ilk tematik içeriği olan İstanbul'un Aşkları turunu 14 Şubat Sevgililer Günü kapsamında hazırladı. İlerleyen dönemde hazırladığı Tatavla, Kınalıada ve Yeşilköy turları ile İstanbul'un çokkültürlü hikâyesini ortaya çıkarmayı hedefleyen KarDes, 2020'nin son tematik turunu Beyoğlu bölgesinin tiyatro geçmişini incelediği Beyoğlu Tiyatro Turu kapsamında hazırladı.

İÇERİK HAZIRLAMA ATÖLYELERİ

Pandemi bizi geçmiş deneyimleri takip etmekten alıkoysa da, faaliyetlerin kapsamı KarDes'in içeriğini zenginleştirmeye ve daha geniş çevrelere yaymaya

devam etmek için yeniden formüle edildi. Bu doğrultuda KarDes Hafıza Turu Atölyeleri, Ayşe Gül Altınay ve Aylin Vartanyan danışmanlığında sanal olarak düzenlendi ve tasarlandı. Katılımcılarla üç farklı atölye çalışması sonucunda tamamlanan Tarihi Yarımada Turu, 2021 yılının ilk aylarında kullanıcıların beğenisine sunulacak.

SESLENDİRMELERİYLE KATKI SUNANLAR

Arsine Hancıyan, Ayla Jean Yackley, Banu Güven, Berge Arabian, Berkay Ateş, Ceylan Ertem, Ece Dizdar, Ercan Kesal, Eric Nazarian, Esin Alpogan, Hayko Cepkin, Lale Mansur, Mahir Günşiray, Nazan Kesal, Nejat İşler, Philip Arditti, Serra Yılmaz, Shake Major Tchilingirian, Simon Johns, Songül Öden, Tilbe Saran, Tuğrul Tülek, Tülin Özen, Yekta Kopan, Yetkin Dikinciler.

EMEĞİ GEÇENLER

CONTRIBUTORS

AKABİ TANKERİAN KANTARCIYAN

ARLİN SARER

ARMAN TERZİYAN

BANU ATÇA

KAYUŞ ÇALIKMAN

LARA TAŞ

LUSYEN KOPAR

TİNA KOPMA

VAHAKN KESHISHIAN

ZEYNEP TAŞKIN

Vakfın kuruluşundan itibaren toplanan kitapların temelini oluşturduğu Hrant Dink Vakfı Kütüphanesinde 2020 yılı itibarıyla 9800 kitap yer alıyor. Anadolu'nun çok kültürlü yaşamı, Ermeni dili, edebiyatı ve tarihi alanlarında araştırma yapmak isteyen kişiler için zengin bir koleksiyonu içeren kütüphanede, vakfın önemli bir çalışma alanı olan nefret söylemine dair kitaplar da bulunuyor.

Hrant Dink'e ait fotoğraf, belge ve görsel materyallerin toplanmasıyla başlayan arşiv çalışmaları, farklı koleksiyonların katılımıyla genişledi.

Hrant Dink Vakfı dijital arşivine

<https://hrantdink.org/tr/arastirma/arsiv> adresinden ulaşabilirsiniz.

HRANT DINK VAKFI KÜTÜPHANESİ VE ARŞİVİ

HRANT DINK FOUNDATION LIBRARY AND ARCHIVE

MEMORY TOURS

KarDes aims to present to its users the holistic narrative of Istanbul with tours prepared in various themes as well as memory tours where the stories of multicultural districts are told. Since the app was released in January 2019, six new tours have been added to KarDes and the total number of tours has increased to 18. The first thematic tour of 2020 was prepared as part of Valentine's Day. KarDes, aiming to reveal the multicultural story of Istanbul with its Tatavla, Kınalıada and Yeşilköy tours, prepared the last thematic tour of 2020 as part of the Beyoğlu Theater Tour, where it examined the theater history of the Beyoğlu region.

KARDES MEMORY TOUR WORKSHOPS

Although the pandemic has averted us from following past experiences, the scope of the events have been

reformulated to continue to enrich the content of KarDes and spread it to wider circles. During this period, a series of workshops were held to prepare content for KarDes through a participatory process. The KarDes Memory Tour Workshops were organized virtually and designed under the consultancy of Ayşe Gül Altınay and Aylin Vartanyan. The Historical Peninsula Tour, completed as a result of three different workshops, will be presented to users in the first months of 2021.

VOICE-OVER CONTRIBUTORS

Arsine Hancıyan, Ayla Jean Yackley, Banu Güven, Berge Arabian, Berkay Ateş, Ceylan Ertem, Ece Dizdar, Ercan Kesal, Eric Nazarian, Esin Alpogan, Hayko Cepkin, Lale Mansur, Mahir Günşiray, Nazan Kesal, Nejat İşler, Philip Arditti, Serra Yılmaz, Shake Major Tchilingirian, Simon Johns, Songül Öden, Tilbe Saran, Tuğrul Tülek, Tülin Özen, Yekta Kopan, Yetkin Dikinciler.

TÜRKİYE-ERMENİSTAN İLİŞKİLERİ

TURKEY-ARMENIA RELATIONS PROGRAM

TÜRKİYE'NİN 'EN UZAK' KOMŞUSU
ERMENİSTAN'LA İLİŞKİLERİNİN
NORMALLEŞMESİ VE GELİŞMESİNİ
AMAÇLAYAN VAKFIN TÜM ÇALIŞMALARI,
"SINIR KAFADA AÇILIR" İLKESİNE
DAYANIR. HRANT DİNK VAKFI OLARAK,
SİYASİ GELİŞMELERDEN BAĞIMSIZ, SİVİL
TOPLUMLA İŞBİRLİĞİ İÇİNDE, İKİ ÜLKE
ARASINDA HER ALANDA DOĞRUDAN
TEMASI TEŞVİK EDİYORUZ. BU AMAÇLA, İKİ
ÜLKE ARASINDA DOĞRUDAN TEMASLARIN
VE HAREKETLİLİĞİN ARTMASI,

HER KONUDA ORTAK ALANLARIN
OLUŞTURULMASI VE İLİŞKİLERİN DAHA
İLERİ NOKTALARA TAŞINMASI İÇİN
İNİŞİYATİFLER OLUŞTURMAK TEMEL
HEDEFİMİZ. İKİ HALK ARASINDA 'ORTAK
BİR DİL' OLUŞMASININ, KURULACAK
TEMAS VE KARŞILAŞMALARDAN
GEÇTİĞİNE İNANARAK, VAKIF OLARAK
FARKLI FAALİYET ALANLARIMIZDAKİ TÜM
PROJELERDE ERMENİSTAN'IN KATILIMINI
ÖZEL OLARAK TEŞVİK EDİYORUZ.

THE NORMALISATION AND DEVELOPMENT
OF TURKEY'S RELATIONS WITH ITS 'MOST
DISTANT' NEIGHBOUR ARMENIA IS THE
AIM OF THE HRANT DINK FOUNDATION.
THE FOUNDATION'S WORK IN THIS
FIELD IS BASED ON THE PRINCIPLE 'THE
BORDER FIRST OPENS IN OUR MINDS'.
AS THE HRANT DINK FOUNDATION, WE
ENCOURAGE DIRECT CONTACT IN ALL
FIELDS BETWEEN THE TWO COUNTRIES IN
COLLABORATION WITH THE CIVIL SOCIETY
OF BOTH COUNTRIES, INDEPENDENT OF
POLITICAL DEVELOPMENTS. IT IS OUR

MAIN TARGET TO INCREASE DIRECT
CONTACT AND MOBILITY BETWEEN THE
TWO COUNTRIES, THE FORMATION OF
COMMON WORKING AREAS IN ALL FIELDS
AND THE CREATION OF INITIATIVES
FOR THE FURTHER DEVELOPMENT OF
RELATIONS. A 'COMMON LANGUAGE'
CAN BE FORMED WITH CONTACTS AND
ENCOUNTERS BETWEEN THE PEOPLES OF
THE TWO COUNTRIES, AND THEREFORE
WE PARTICULARLY ENCOURAGE
ARMENIA'S PARTICIPATION IN ALL OUR
PROJECTS IN VARIOUS FIELDS.

İKİ YAKIN HALK İKİ UZAK KOMŞU

TWO CLOSE PEOPLES DISTANT NEIGHBOURS

Tarihin yazılmış sayfaları yaşanmışlıklara, beyaz sayfaları ise yaşanacaklara tekabül eder.

Türk-Ermeni ilişkileri açısından da işte, asırlardan gelen ve asırlara gidecek olan ortak yazgımız bir kez daha önümüzde.

Atalarımız geçmişte kendilerine düşen sayfaları iyi-kötü doldurdular.

Asıl sorun bugün bizim bu beyaz sayfaları nasıl dolduracağımız.

Geçmişte yaşanan büyük felaketin sorumluları gibi mi davranacağız, yoksa o yanlışlardan ders alarak yeni sayfaları bu kez uygar insana yakışır bir şekilde mi yazacağız?

Bu, önümüze konmuş en büyük sorumluluk.

Bu sorumluluğun gereğini yerine getirmekten kaçınanlar ya da hâlâ kötü ve acı yaşanacaklarla

doldurmak isteyenler, aslında geçmişte yaşanan o acıların sorumlularından hiç de aşağı kalmayanlardır.

Biz, sorumluluk hissedenler ise onlara izin vermemeli ve bu sayfaların aynı şekilde yazılmasını onların tekeline bırakmamalıyız.

...

HRANT DİNK

5 KASIM 2005

NOVEMBER 5TH, 2005

The full pages of history stand for past events, whereas the blank ones correspond to what is yet to be experienced.

And now once again, our common fate in Turkish-Armenian relations, with a centuries-long past and a centuries-long future ahead, is before us.

Sometimes well, sometimes not, our forefathers filled the pages they were given.

The real issue is how we will fill these blank pages today.

Will we act like those responsible of the great catastrophe of the past, or will we learn from those mistakes and write new pages worthy of civilized humanity?

This is the greatest responsibility placed before us.

Those who refrain from acting on this responsibility, or

who want to fill these pages with malign and painful experiences are in actual fact no less terrible than those responsible of the painful experiences of the past.

And we, those who feel the responsibility, must not allow them and not leave the writing of these pages in the monopoly of those who will fill them up in the same manner as the past.

...

TÜRKİYE-ERMENİSTAN UZMANLAR DİYALOG GRUBU

ARMENIA-TURKEY EXPERT DIALOGUE GROUP

DESTEKÇİLER SUPPORTERS

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Federal Department of Foreign Affairs FDFA

2020 yılı Türkiye Ermenistan ilişkileri açısından, seyahat aksamaları, pandemi ve Dağlık Karabağ savaşı ile birçok yönden olağanüstü bir yıl oldu. Bölgede kalıcı bir çözümün bulunmasını ve barış içinde bir arada yaşam formülünün bir an önce geliştirilmesini diliyoruz.

Hrant Dink Vakfı sivil toplum alanındaki mevcut işbirliklerini güçlendirmek ve iki komşu ülke ilişkilerinin normalleşmesine yönelik güven artırıcı önlemler listesi geliştirmek amacıyla, 2016'da Türkiye-Ermenistan Uzmanlar Diyalog Grubu'nu oluşturdu. Türkiye ve Ermenistan'dan siyaset, akademi ve sivil toplum alanlarında uzmanlardan oluşan grup, Ekim 2016'dan bu yana İstanbul, Ankara ve Yerevan'da yedi kez bir araya geldi. Diyalog Grubu, odağını Türkiye ve Ermenistan arasındaki ilişkilerin normalleşmesi olarak belirlledi. Grup, normalleşme ve uzlaşma arasında

2020 was an extraordinary year for Turkey-Armenia relations in the shadow of travel disruptions, a pandemic and the Nagorno Karabakh war. We wish for a permanent solution in the region and the speedy development of a formula for peaceful co-existence.

Hrant Dink Foundation has convened an Armenia-Turkey Expert Dialogue Group in 2016 in order to build on the civil society momentum and to prepare a list of confidence-building measures aimed at the normalisation of relations between the two neighbours. A group of experts from Armenia and Turkey, with backgrounds in politics, academia and civil society have come together 7 times in Istanbul, Ankara and Yerevan. During these meetings, the Dialogue Group strongly identified its main focus as the normalisation of relations between Armenia and Turkey. The Group discussed and acknowledged that there should be a

ayrım yapılması gerektiği konusunda vardıkları fikir birliğinden hareketle, normalleşmeyi iki komşu ülke arasında bir dizi güven artırıcı önleme dayalı bir süreç olarak tanımlarken, uzlaşmayı geçmişle ilgili karşılıklı ortak anlayışa ulaşmayı hedefleyen daha geniş bir kavram olarak görüyor. Grup aynı zamanda, her iki kavram odağındaki çalışmaların, yöntem ve katılımcılar açısından da farklılık göstermesi gerektiğini düşünüyor. Diyalog grubu, bu tartışmalar ışığında, normalleşme olmadan herhangi bir uzlaşmaya varılamayacağı görüşüyle, mevcut çalışmalarını normalleşme sürecine yoğunlaşarak devam ettiriyor. Diyalog Grubu üyeleri, ortak çalışmalarının ilk bölümünde, Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin normalleşmesine yönelik, protokol süreci de dahil geçmiş girişimlerden çıkarılan dersleri ve hem bölgedeki hem dünyadaki güven artırıcı süreç örneklerini incelemek üzere, konunun uzmanlarını toplantılarına davet edip görüşmeler yaptı. Grup, bu görüşmeler

distinction between normalisation and reconciliation. The Group defines normalisation as a process based on a series of confidence-building measures between the two neighbouring countries, whereas reconciliation is seen as a broader concept, arriving at a mutual understanding about the past. The Group also believes that in both formats the methods and participants of the exercise should be different. As a result of these discussions, the Group has decided to focus its work on the normalisation process, acknowledging the fact that there cannot be any reconciliation without normalisation. The Dialogue Group members have started their joint work by inviting subject-specific experts to analyse the lessons learned from previous initiatives in Armenia-Turkey normalisation, including the protocol process, as well as comparative confidence building experiences from the region and around the world. The Group continued its work by mapping the existing obstacles in various fields as well as by

ışığında çeşitli alanlardaki mevcut engellerin haritasını çıkarttı. Çalışmalara uygulanabilir güven artırıcı önlemleri araştırmak amacıyla olası fırsatlara dair beyin fırtınası yaparak devam edildi.

HDV ekibi bu haritalandırma doğrultusunda 2020 yılında çalışmalarına devam etti. COVID-19 salgınına yanıt olarak ve dünya çapındaki seyahat engelleri ve oluşan sağlık tehditleri sonucu, Vakıf, program kapsamında 20 Mayıs 2020 tarihinde Zoom üzerinden çevrimiçi kapalı bir yuvarlak masa toplantısı düzenledi ve "Armenia and Turkey: an Overview of Relations and Prospects for Normalisation" ("Ermenistan ve Türkiye: İlişkiler ve Normalleşme Olasılıkları Üzerine Genel Bir Bakış") makalesi davetli uzmanlara sunuldu. Çevrimiçi de erişilebilir olan makale, göç, eğitim, sağlık hizmetleri, konsolosluk hizmetleri, ticaret ve iş ilişkileri alanlarındaki güncel durum ve engeller hakkında genel bir bakış sunmakta, kurumsal çerçeveler ve

having brainstorming sessions about opportunities, with a view to exploring appropriate confidence-building measures.

HDF team continued its effort in 2020 based on this mapping. As a response to the COVID-19 outbreak and global travel restrictions and health threats emerging as a result of it, within the scope of the programme the Foundation held a closed online round-table discussion on May 20, 2020 via Zoom where the paper "Armenia and Turkey: an Overview of Relations and Prospects for Normalisation" was presented to a group of invited experts. The paper, now available online, provides a brief overview of the current state and obstacles in the fields of migration, education, health-care services, consular affairs, trade and business relations and analyses institutional frameworks and opportunities and proposes a set of recommendations in those fields.

fırsatları analiz edip bu alanlarda bir takım önerilerde bulunmakta.

Çevrimiçi yuvarlak masa toplantısı, iki komşu ülkeden akademik çevre, sağlık hizmetleri, sivil toplum ve kültür alanlarından 15 uzmanı bir araya getirdi. Davetli misafirler iki ülke arasındaki normalleşme sürecine ilişkin olasılıklar hakkında görüşlerini paylaştı, somut fikirler önerildi.

ÇEVİRİMİÇİ DİL ÇALIŞMALARI

COVID-19 salgını ile mücadele kapsamında, Vakıf, Ermenistan’da Türk Dili ve Osmanlı Türkçesi alanında uzmanlaşan ve eğitim veren enstitülerdeki uzmanlar, bilirkişiler ve öğrencilere yönelik çevrimiçi Türk Dili ve Osmanlıca Türkçesi çalışmaları programı düzenlendi.

Bu alandaki geçmiş deneyimlerden yola çıkarak ve

Ermenistan’da var olan ilgi ve talebi de göz önünde bulundurarak, Mesrop Mashtots Eski El Yazmaları Enstitüsü, Ermenistan Cumhuriyeti Ulusal Bilimler Akademisi Şark Bilimleri Enstitüsü, Yerevan Devlet Üniversitesi ve Rus-Ermeni Üniversitesi Şark Bilimleri Enstitüsü’nden 6 uzman ve 12 öğrenciye Temmuz-Ekim 2020 tarihlerinde iki ayrı çevrimiçi dil çalışmaları programı düzenlendi.

Sertifika düzeyindeki program Türkiye’den Sabancı Üniversitesi Diller Okulu Dr. Engin Kılıç tarafından yürütüldü. Programın başarılı sonucu ve verimliliği sayesinde, bu süreçte edinilen kazanımları bir sonraki seviyeye taşımak konusunda büyüyen bir ilgi gözlemlendi.

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
ÇAĞDAŞ ÖZBAKAN
NORAYR OLGAR
VALYA MARTİROSYAN

www.armenia-turkey.net

facebook.com/armenia.turkey
twitter.com/Armenia_Turkey

ERMENİSTAN-TÜRKİYE NORMALLEŞME SÜRECİ DESTEK PROGRAMI

SUPPORT TO THE ARMENIA-TURKEY
NORMALISATION PROCESS

**DESTEKÇİ
SUPPORTER**

Support to the Armenia-Turkey
Normalisation Process
European Union Initiative

**KONSORSİYUM ORTAKLARI
CONSORTIUM PARTNERS**

Ermenistan-Türkiye Normalleşme Sürecine Destek Programı, **Ermenistan**’dan Eurasia Partnership Foundation/Avrasya Ortaklık Vakfı (EPF), Civilitas Foundation/Civilitas Vakfı (CF), Regional Studies Center/ Bölgesel Araştırmalar Merkezi (RSC) ve Public Journalism Club/Yurttaş Gazeteciliği Kulübü (PJC) ile **Türkiye**’den Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), Anadolu Kültür (AK), Yurttaşlık Derneği (YD) ve Hrant Dink Vakfı (HDF) olmak üzere, Ermenistan ve Türkiye’den sekiz sivil toplum kuruluşundan oluşan bir Konsorsiyum tarafından yürütülmektedir.

Program, daha önce aynı Konsorsiyum tarafından 2014-2015 ve 2016-2018 yılları arasında yürütülen AB-destekli Ermenistan-Türkiye Normalleşme Süreci Birinci Evre ve Ermenistan-Türkiye Normalleşme Süreci İkinci Evre faaliyetlerinin mantıksal bir devamıdır ve Konsorsiyum’un daha önceki çalışmalarını tamamlayıcı niteliktedir.

Programın genel amacı, Türkiye-Ermenistan kara sınırının açılmasına ve iki ülke arasında diplomatik ilişkilerin

The online round-table discussion brought together 15 experts from academia, health care, civil society/think tanks and culture from both neighbouring countries. The invited guests shared their input on the prospects for normalization of relations between the two countries. As a result of the round-table discussion new insights were brought forth and a number of tangible ideas were developed.

ONLINE LANGUAGE COURSES

To cope with the challenges brought forth by COVID-19, the Foundation organised online Turkish language and Ottoman Turkish courses for specialists, experts and students from universities and institutes in Armenia that have a particular interest and specialization in Turkish language and Ottoman Turkish in their field of expertise and studies.

Based on previous endeavours that were exerted in this field, and taking into consideration the still-existing considerable interest and demand in Armenia, between July-October 2020, two separate online courses were delivered to 6 specialists and 12 students in total from the Mesrop Mashtots Institute of Ancient Manuscripts, the Institute of Oriental Studies at the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia, Yerevan State University and the Institute of Oriental Studies at the Russian-Armenian University.

The certificate-based courses were conducted by Engin Kılıç, PhD., at the Sabancı University School of Languages from Turkey and due to the success and productivity of the online courses there is a growing interest to continue to advance to the next level the knowledge and skills gained.

tesis edilmesine katkıda bulunacak daha cesur siyasi gelişmeler ve daha büyük ölçekli girişimler için elverişli bir zemin hazırlamaktır.

Program hedefleri şunlardır:

- Mevcut ortaklarla olan uzun süreli işbirliğini daha da geliştirerek ve diyalog sürecine yeni aktörler dahil ederek Türkiye-Ermenistan arasındaki diyalogun ve normalleşme sürecinin destekçilerinin artırılması.
- Türkiye- Ermenistan normalleşme sürecini desteklemek için yerel devlet ve devlet dışı paydaşların yanı sıra uluslararası aktörlerle de etkin etkileşim yoluyla çok boyutlu girişimlerin araştırılması ve haritalandırılması.

Konsorsiyum üyeleri bu amaçlara ulaşabilmek için, toplumun farklı katmanlarını ve çeşitli paydaşları hedef alan bir dizi küçük ve orta ölçekli faaliyetler yürütüyor. Konsorsiyum, Ermenistan ve Türkiye halkları arasında katılımı, etkileşimi ve diyalogu kolaylaştırması ve Ermenistan-Türkiye Normalleşme

Süreci-1 ve Ermenistan-Türkiye Normalleşme Süreci-2 projelerinin faydalanıcıları arasında tesis edilmiş olan ilişkileri daha da geliştirmeyi hedefliyor. Konsorsiyum ayrıca tabandan, sivil toplumdan, kadın ve gençlik örgütlerinden/gruplarından, politika, devlet ve iş dünyasından yeni aktörlerin katılımını da sağlıyor.

Program kapsamında bugüne kadar düzenlenen bütün faaliyetler ve sonuçlarının, programın üç dilli sitesi www.armenia-turkey.net üzerinden paylaşılmasına devam ediliyor.

HİBE PROGRAMI

Programın en önemli önceliklerinden biri kapsayıcılık; diyalog sürecine yeni aktörlerin katılımını teşvik etmek ve desteklemektir. Bu doğrultuda, Konsorsiyum, Türkiye ve Ermenistan'dan Konsorsiyum üyeleri dışındaki birey ve sivil toplum kuruluşlarını desteklemek amacıyla bir Hibe Programı oluşturdu.

Program kapsamında Ocak – Mart 2020 döneminde yapılan çağrıya, toplam **88** proje önerisiyle başvuru

yapıldı. Bu başvuruların **37'si** Türkiye'den ve **49'u** Ermenistan'dan olmakla birlikte, iki proje için iki komşu ülkeden eş-başvuru yapıldı. Toplam bütçesi 180.000 Avro olan Hibe Programı'nda, 2020 yılı içinde 8 farklı proje teklifine 10.000 ilâ 25.000 Avro arasında bir hibe desteği sunulmasına karar verildi. Destek almaya hak kazanan projeler şu şekilde:

- Sağlık Psikolojisi ve Palyatif Psikoloji Eğitimi alanında Ermeni-Türk Ortak Eğitim Girişimi Programı (**Ermeni Psiko-Onkoloji Derneği** - Ermenistan, **Psiko-Onkoloji Derneği** - Türkiye)
- Kültürel Diplomasinin Gücü: Sınırları Aşan Edebiyat (**ARI Edebiyat Vakfı** – Ermenistan)
- Türkiye'den Ermenistan'a Göç Etmek: Çifte Vatandaşlık, Göç ve Geri Göç Meseleleri (**Hrag Papazian** – Ermenistan, **Aykut Öztürk** – Türkiye)
- Balat: Birlikte Yaşam (**Kültürel ve Sosyal Anlatılar Laboratuvarı (CSN Lab)** – Ermenistan)
- Arpaçay/Akhuryan arasında Köprüler Kurmak:

Türkiye ve Ermenistan'dan Üniversite Öğrencileri Arasında Akademik Diyalogun Güçlendirilmesi (**Şirince Sosyal Bilimler Derneği** – Türkiye)

- Ermenistan - Türkiye İş Birliğine dair İş Simülasyonu: Ticaret Potansiyelinin Ortaya Çıkarılması (**Knowledge and Impact LLC** - Ermenistan, **Directiva Marka ve Danışmanlık** - Türkiye)
- Ermenistan'da Çocuk Sağlığı ve Gelişimi Hizmetlerinin Geliştirilmesi (**Confidence Health STK** – Ermenistan)
- Ermenistan-Türkiye Kütüphaneciler Birleşik E-Platformu (**Temel Bilimsel Kütüphane, Ulusal Bilimler Akademisi** – Ermenistan)

Eylül – Kasım 2020 döneminde Karabağ'da yaşanan savaştan ötürü, proje faaliyetlerinin yürütülmesi 2021 yılına kadar ertelendi.

The project aims

- to enlarge the ranks of supporters of the Armenia-Turkey dialogue and normalization by building-up on long-term cooperation with existing partners and engaging new actors in the dialogue process.
- to explore and map multi-dimensional interventions in support of Armenia-Turkey normalization through effective engagement with local state and non-state stakeholders as well as with international actors.

In order to achieve its goals, the consortium members will implement a number of small to medium-scale activities targeting different layers and diverse stakeholders of society. The consortium will facilitate engagement, interaction and dialogue between the people of Armenia and Turkey which will build on the relationships developed among the beneficiaries of ATNP-1 and ATNP-2 and will engage new actors from among grassroots, civil society, women and youth groups/organisations, policy, government structures and business communities.

As in the previous stages, the Hrant Dink Foundation assumed coordination of communication of the overall programme. Announcements and outcomes of all activities are continuously shared with the public through the trilingual website www.armenia-turkey.net.

GRANT SCHEME

One of the main pillars of the programme is inclusiveness; to engage and support new actors in the dialogue process. To this end, the Consortium created a Sub-grant Scheme to invite individuals and organisations - other than the Consortium members - to propose and implement their own projects that have a potential to significantly contribute to the overall objective of the Programme and multiply the shared outcomes.

In response to an open call that was issued for the Grant Scheme in January-March 2019, a total of **88** applications were received – **37** from Turkey and **49** from Armenia (two of the projects were submitted as co-applications with applicants from both countries).

Within the framework of the Grant Scheme, which has a total funding of € 180,000 during this term, it is decided to support eight projects with sub-grants ranging from € 10,000 to € 25,000. The supported projects are as follows:

- Armenian-Turkish Joint Educational Initiative in Health Psychology and Palliative Psychology Training Program (**Armenian Psycho-Oncology Association** - Armenia, **Psycho-Oncological Association** - Turkey)
- The Power of Cultural Diplomacy: Literature without Border (**ARI Literature Foundation** – Armenia)
- Making a Move from Turkey to Armenia: Issues of Dual-citizenship, Immigration, and Return Migration (**Hrag Papazian** – Armenia, **Aykut Öztürk** – Turkey)
- Balat: Living Together (**Cultural and Social Narratives Laboratory NGO (CSN Lab)** – Armenia)
- Building Bridges across Arpacay/Akhuryan:

Fostering Academic Dialogue between Turkish and Armenian University Students (**Şirince Social Sciences Association** – Turkey)

- Business Simulation on Armenia-Turkey Cooperation: Revealing Trade Potential (**Knowledge and Impact LLC** - Armenia, **Directiva Marketing and Consulting** - Turkey)
- Enhancing Child Health and Development Services in Armenia (**Confidence Health NGO** – Armenia)
- Armenia-Turkey Librarians Unified E - Platform (**Fundamental Scientific Library, National Academy of Sciences** – Armenia)

Because of the Nagorno-Karabakh War that took place between September – November 2020, the implementation of these project activities are delayed until 2021.

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
ARMENUHI NIKOGHOSYAN
ÇAĞDAŞ ÖZBAKAN
NORAYR OLGAR
VALYA MARTIROSYAN
ZEYNEP SUNGUR

Türkiye ve Ermenistan’da yaşanan ortak sorunları tartışmak ve pandemi sürecinde iki toplum arasında doğrudan iletişimi artırmak amacıyla bir dizi çevrimiçi faaliyet yürütüldü. Bu amaçlarla, “Pandemi dönemi ve sonrasında sivil toplum” adlı webinar serisi kapsamında yapılan “Engelli hakları, zorluklar ve çözüm önerileri”, “İşçilerin çalışma koşulları ve sağlık hakkına erişim” ve pandemi sürecinde insan haklarının konuşulduğu üç webinarda Ermenice simultane çeviri yapıldı. Ayrıca her üç etkinlik, öncesinde yapılan duyurularla Ermenistan’da yaygınlaştırıldı. Ermenistanlı katılımcılar, her üç paneldeki konuşmacılara soru sorma ve Ermenistan’daki durum hakkında kendi görüş ve tecrübelerini aktarma fırsatı buldular.

ENGELLİ BİREYLERİN İNSAN HAKLARI TOPLANTISI

23 Temmuz 2020’de Türkiye ve Ermenistan’dan engellilik ve insan hakları alanında çalışan çeşitli dernek,

merkez, sivil toplum kuruluşu ve üniversitelerden yaklaşık yirmi temsilci, Türkiye-Ermenistan Diyalog Programı serisi kapsamında yapılan engellilik ve insan hakları konulu küçük grup tartışmalarının bir parçası olarak çevrimiçi bir yuvarlak masa toplantısında bir araya geldi. Toplantı, engellilik ve insan hakları alanında çalışan aktörlerin deneyim paylaşımını ve iki komşu ülke arasında uzun vadeli ve sürdürülebilir işbirliği fırsatlarını keşfetmelerine imkân sunmak amacıyla düzenlendi. Toplantının kolaylaştırıcılığını Cihan Koral yaptı.

Toplantıda açılış konuşmasını Birleşmiş Milletler Engellilerin Hakları Komitesi’nin eski başkan yardımcısı olan, başta ülkesi Sırbistan ve Balkanlar olmak üzere Avrupa’nın pek çok bölgesinde engellilik alanında akademik çalışmalar yürüten Dr. Damjan Tatic yaptı. Konuşmasında Türkiye ve Ermenistan’da engellilik ve insan hakları konularında son yıllarda yaşanan gelişmeleri değerlendiren Dr Tatic, Balkanlar

örneği üzerinde bölgesel işbirlikleri üzerine bazı iyi uygulamaları katılımcılarla paylaştı.

Görme, işitme ve/veya konuşma, dikkat eksikliği ve hiperaktivite, otizm, nadir hastalıklar, süreğen hastalıklar, psiko-sosyal, zihinsel ve ortopedik engellilik alanlarında ve genel hatlarıyla engelli bireylerin insan hakları üzerine çalışan uzmanlar, komşu ülkedeki meslektaşlarıyla tanışma, karşılıklı olarak tecrübelerini paylaşma, daha daraltılmış gruplar halinde konu bazlı tartışmalar yürütme ve iki ülkedeki mevcut durum ve gelişmeleri birlikte tespit etme imkânı buldular.

Uzmanlar üç temel alt başlık altında tartışma imkânı buldu: engelli bireylerin insan hakları, Türkiye ve Ermenistan’daki yasal çerçeve, erişilebilirlik ve katılımcı eğitim. Toplantı her iki ülkeden uzmanlara birbirlerini daha yakından tanıma ve olası işbirliği alanları konusunda işbirliği yolları üzerine düşünceleri için bir ilk adım oluşturdu.

ÇEVİRİMİÇİ ETKİNLİKLER ONLINE ACTIVITIES

DESTEKÇİ
SUPPORTER

PROJE ORTAĞI
PROJECT PARTNER

A series of online activities were conducted in order to improve direct communication between Armenia and Turkey and to discuss common problems experienced in both neighboring countries during the pandemic. For these purposes, within the scope of the webinar series “Civil society during and after the pandemic” simultaneous translation was provided into Armenian for the three webinars where “Disability rights, challenges and solution”, “Working conditions of the labours’ and right to health” and human rights during the pandemic process were discussed. The three events were disseminated in Armenia with prior announcements and participants from Armenia had the opportunity to ask questions to the speakers in all three panels and to share their views and experiences on the situation in Armenia.

HUMAN RIGHTS OF INDIVIDUALS WITH DISABILITIES

On July 23, 2020, about twenty representatives from

various associations, centers, NGOs and universities from Turkey and Armenia working in the field of disability and human rights held an online roundtable meeting combined with small group discussions on disability and human rights as part of the Turkey-Armenia Dialogue Programme series. The meeting was aimed at the experience-sharing of actors working in the field of disability and human rights and the discovery of long-term and sustainable cooperation opportunities between the two neighbouring countries. The meeting was facilitated by Cihan Koral.

Participants also had the chance to meet a special guest speaker from Serbia, Dr. Damjan Tatic - former vice chairman of the United Nations Committee on the Rights of Persons with Disabilities, who shared a detailed overview of the legal situation and applications in both countries and mentioned some good practices of regional cooperation in the Balkans,

by providing a guidance for possible initiatives from Turkey and Armenia regarding disability and human rights.

Specialists working s in fields such as visual, speech and hearing impairments, autism, attention deficit disorder, hyperactivity disorder as well as areas like mental, orthopedic, chronic and rare diseases had the chance to meet their counterparts from the neighbouring country, share their experiences, discuss field-specific questions in small groups and discover the current situation and developments in both countries.

The specialists had discussions in the following thematic directions: human rights of individuals with disabilities and the legal framework in Armenia and Turkey, accessibility and inclusive education. The meeting paved a way for the specialists to get to know each other and to touch upon possible cooperation ideas.

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
NORAYR OLGAR
VALYA MARTIROSYAN

TÜRKİYE-ERMENİSTAN BURS PROGRAMI

TURKEY-ARMENIA FELLOWSHIP SCHEME

DESTEKÇİ
SUPPORTER

Support to the Armenia-Turkey
Normalisation Process
European Union Initiative

PROJE ORTAĞI
PROJECT PARTNER

Hrant Dink Vakfı, iki komşu ülkeden uzmanlar arasında tanışıklıkların artması, karşılıklı bilgi ve tecrübe paylaşımına olanak sağlaması amacıyla Gümrü Gençlik Girişimi Merkezi işbirliğiyle ve Avrupa Birliği'nin desteğiyle yürütülen Ermenistan - Türkiye Normalleşme Süreci Destek Programı: 3. Evre kapsamında 2020 senesi boyunca 29 başvuru aldı.

Türkiye'den 51, Ermenistan'dan 31 ev sahibi kuruluş program önerilerini sundu. Program, Ermenistan ve Türkiye'den toplam 8 uzmanın akademi, sivil toplum, basın, kültür-sanat, sağlık, bilişim teknolojileri gibi pek çok alanda yürüteceği, bir ay sürecek faaliyetlerini Nisan 2020 - Temmuz 2021 arasındaki süre boyunca desteklemeyi hedefliyor.

Hrant Dink Vakfı Türkiye - Ermenistan Burs Programı seçici kurulu tarafından programa katılmaya hak kazanan 8 katılımcı tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi nedeniyle 2020 yılında seyahatlerini gerçekleştiremediler. Hak kazanan katılımcılar, program kapsamında faaliyetlerini 2021 yılında devam edeceklerdir.

In 2020, the Hrant Dink Foundation received 29 applications under the Armenia-Turkey Normalization Process Stage III Fellowship Scheme conducted in collaboration with the Gyumri Youth Initiative Center and supported by the European Union with the aim of enabling networking among experts in the two neighbouring countries and to allow the exchange of knowledge and experience sharing.

31 host institutions from Armenia and 51 host institutions from Turkey submitted their program proposals. The program intends to support eight experts in a number of fields including academia, civil society, press, arts and culture, health, information technology between April 2020-July 2021 for their month-long activities.

The eight applicants who have been selected by the Hrant Dink Foundation Turkey-Armenian Fellowship Scheme Selection Committee have been unable to realise their travel plans due to the COVID-19 pandemic. The eligible applicants will continue their activities within the scope of the program in 2021.

	ERMENİCEDE, “ASEL” (SÖYLEMEK)	KİTLESİ AKADEMİSYENLER, BAĞIMSIZ	EĞİTİMLERİ ÜZERİNE PROJELER
	VE “LSEL” (DİNLEMEK) FİİLLERİNİN	ARAŞTIRMACILAR, ÖĞRENCİLER,	YÜRÜTMEKTEDİR.
	BİRLEŞİMİNDEN OLUŞAN ASULİS, YAYGIN	ÇOCUKLAR, GENÇLER, EĞİTİMCİLER,	
	OLARAK SOHBET VE SÖYLEŞİ ANLAMINDA	ÖĞRETMENLER, SİVİL TOPLUM	
	KULLANILIYOR.	KURULUŞLARI, YEREL YÖNETİMLER,	
	ASULİS DİL, DİYALOG, DEMOKRASİ	SİYASETÇİLER, GAZETECİLER,	
	LABORATUVARI, KAVRAMSAL	SENDİKALAR, HUKUKÇULAR, BASIN	
	TARTIŞMALARDAN EĞİTİME, HUKUKTAN	YAYIN ÇALIŞANLARI, SOSYAL MEDYA	
	SİYASETE, GELENEKSEL MEDYADAN YENİ	KULLANICILARI VE SANATÇILARDIR.	
	MEDYAYA KADAR ÇEŞİTLİ ALANLARDA	ASULİS; NEFRET SÖYLEMİ, KAPSAYICI	
	VE DİSİPLİNLERARASI BİR YAKLAŞIMLA	ÇOĞULCU SÖYLEMLER, SİVİL TOPLUMU	
	FAALİYET GÖSTERİR. ASULİS’İN HEDEF	GÜÇLENDİRME VE DİYALOG GELİŞTİRME	

ASULİS

50 DİL, DİYALOG, DEMOKRASİ LABORATUVARI
DISCOURSE, DIALOGUE, DEMOCRACY LABORATORY

as-u-lis

51

	THE WORD ASULIS, MEANING	NEW MEDIA. IN ITS ACTIVITIES, ASULIS	ORGANIZING TRAININGS ON BUILDING
	CONVERSATION AND CHAT IS COMPOSED	TARGETS ACADEMICIANS, INDEPENDENT	DIALOGUE.
	OF THE COMBINATION OF THE ARMENIAN	RESEARCHERS, STUDENTS, CHILDREN,	
	VERBS “ASEL” (TO SAY) AND “LSEL”	YOUTH, EDUCATORS, TEACHERS,	
	(TO LISTEN).	CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS,	
	ASULIS DISCOURSE, DIALOGUE,	LOCAL GOVERNMENTS, POLITICIANS,	
	DEMOCRACY LABORATORY OPERATES	JOURNALISTS, LABOR UNIONS,	
	WITH AN INTERDISCIPLINARY	JURISTS, MEMBERS OF THE PRESS,	
	APPROACH IN NUMEROUS DIFFERENT	SOCIAL MEDIA USERS AND ARTISTS.	
	FIELDS RANGING FROM CONCEPTUAL	ASULIS IMPLEMENTS PROJECTS ON	
	DISCUSSIONS TO EDUCATION, LAW TO	HATE SPEECH, INCLUSIVE PLURALISTIC	
	POLITICS, CONVENTIONAL MEDIA TO	DISCOURSE, EMPOWERING CSOS, AND	

DOKUN! DEMOKRATİKLEŞİRSİN! TOUCH! YOU WILL DEMOCRATIZE!

According to the Holy Book, it is with a touch of the forbidden fruit that man falls from divine realms, and the process of becoming human begins. When Eve plucks an apple from the forbidden tree and offers it to Adam, they become aware of their nakedness and cover themselves with aprons they weave from fig leaves. The wrath of God is fearsome! Womankind he punishes with pain in childbirth and men with lifelong hard labour. The evolutionary process of mankind who from that point on multiplied and increased in number follows closely the process of social and political relations between people. The real explanation of this process should be sought in the countless prohibitions put into effect throughout history and in mankind's struggle and revolt against these prohibitions. Meanwhile, it is once again the constant and most fundamental reality of 'untouchable' taboos that faces those who attempt to analyse this process. Just as before, certain things have again remained beyond reach, and certain people have remained untouchable.

Temiz toplum isteme sürecine girmiş olan ülkemizde bu dokunulmazlık zırhı, devletin bizzat kendisinin temizlenmesi önünde büyük engel teşkil ediyor. Hep birlikte izliyoruz gelişmeleri, konu artık kişilerin dokunulmazlığından çıkmış, devletin dokunulmazlığını tartışılır hale getirmiştir. Ne yargı dokunabiliyor bu dokunulmazlara, ne de devletin bir başka gücü. Ama belli ki toplumun dokunulmazlara dokunma talebinin önünde artık durulamayacak. Bu hafta Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde milletvekillerimiz hiç de alışık olmadıkları bir sınavla karşı karşıyalar. "Bize de dokunulsun" diye çok önemli bir özveride(!) bulunacak, oylama yapacaklar. Dokunulmazlıkların kalkması gerçekleşir mi? Sayısal dengelerin sürekli kaydığı bir mecliste 'şıppadanak' gerçekleştirebileceğini savunmak fazla iyimser bir beklenti. Ama şu gerçek var ki bugün olursa âlâ, olmazsa yarın, bir gün hem de çok yakın bir gün bu dokunulmazlıklar kaldırılacaktır. Kaldırılmalıdır.

Laf dokunulmazlıktan açılmışken konuyu birkaç satırla cemaat yaşantımıza aktarıp buradaki

dokunulmazlıklara da biraz dokunmak gerekiyor. Cemaat yaşantımızda da bir kişiye, bir kuruma yapılan en ufak bir eleştiride aynı dokunulmaz tabuların işlediğini görmüyor muyuz? Sanıyorum cemaat içinde de artık dokunulmaz sayılan konuların üzerine gitmeli ve dokunulmamış hiçbir şeyi tabusal karanlığında bırakmamalıyız. Kendi adımıza, gücümüzün yettiğinde bu tabulara dokunmaya çalışıyoruz. Bunun ne denli zor bir uğraş olduğunun bilincindeyiz. Biliyoruz ki eleştiri alışkanlığı olmayan bir topluma böyle bir geleneği yerleştirmek hayli zor, ama bu çabamızı sonuna kadar sürdüreceğiz.

Niçin dokunmaktan korkmamalıyız? Etolog* Desmond Morris, 'Sevmek Dokunmaktır' adlı kitabında, gittikçe kalabalıklaşan dünyamızda nasıl birbirimize dokunamaz hale geldiğimizi ve bu 'dokunulmazlığın' tehlikelerini anlatır. Bazen sırta indirilen dostça bir şaplağın ne kadar insani bir davranış olduğunu ve değer kazandığını uzun uzadıya anlatan Morris, bunun aslında sevginin göstergesi olduğunu

savunurken şöyle der: "Dokunma en temel duyumuzdur - duyuların anası olarak adlandırılır. Ne yazık ki, üstelik fark etmeksizin, gittikçe daha az dokunur kişiler olmakta, gittikçe birbirimizden uzaklaşmaktayız." Morris'in, dokunmayı ve dokunulmayı sevgiyle özdeşleştirmesine katılıyoruz. Ve eğer seviyorsanız... ama gerçekten seviyorsanız 'dokunun', "Dokunulmaktan da kaçınmayın" diyoruz: "Korkmayın dokunun! Demokratikleşirsiniz."

(*) *Etoloji: Zooloji biliminin bir dalı, hayvanlara özgü davranışları gözler ve yorumlar.*

HRANT DİNK AGOS 21 KASIM 1997 NOVEMBER 21ST, 1997

the numerical balance is constantly changing. But it is also true that, if it happens today, it is great, but even if it does not, sometime in the future a day will come when these privileges will be removed, and that day is not so far away. Ultimately they will be removed, and so they should.

Since we are talking about immunity, it becomes necessary to also discuss in the space of a few sentences the topic of our social life, and touch upon the untouchables in this field a little, too. Do we not observe in our social life the same untouchable taboos springing into life at the slightest criticism towards a person or institution? I think the time has come for us to confront the issues considered and leave no stone unturned in the darkness of taboo. We try, as much as we can, to touch upon these taboos. We are aware how much difficulty this effort involves. We know that it is difficult to establish the tradition of criticism in a society where it does not exist yet, but we will persist to the end.

Why should we be unafraid of touching? Ethologist* Desmond Morris, in his book titled Intimate Behaviour, explains how in our increasingly crowded world we have come to forget touching each other and talks of the dangers of this 'untouchability'. Describing at length how a friendly slap on the back is a typically human gesture which gains in value, Morris goes on to argue that it is in fact an expression of love and adds: "Touching is our most fundamental sense – it has been described as the mother of senses. Unfortunately, and moreover, without realizing it, we are becoming people who touch less, and are drawing apart from each other." We agree with Morris when he associates touching and being touched with love. So if you love... but really love, we ask you to 'touch' and "Don't be afraid of being touched": "Don't be afraid to touch! You'll democratize."

(*) *Ethology: A branch of zoology which studies and interprets animal behaviour.*

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
MERVE NEBİOĞLU
ÖZKAN BULUT
NAYAT KARAKÖSEOĞLU
AYŞE NAÇAR
TÜTENGÜL KÜÇÜKER
MELİNE ÇİLİNGİR

AYRIMCILIKLA MÜCADELE VE BİR ARADA YAŞAM İÇİN SİVİL TOPLUMU GÜÇLENDİRME

EMPOWERING CSO'S AND SPARKING CHANGE FOR TACKLING DISCRIMINATION AND PROMOTING DIVERSITY

DESTEKÇİ
SUPPORTER

PROJE ORTAKLARI
PROJECT PARTNERS

İPM | IPC
 İSTANBUL POLİTİKALAR MERKEZİ
 SABANCI ÜNİVERSİTESİ KAMPUSU
 İSTANBUL POLICY CENTER
 AT SABANCI UNIVERSITY

Avrupa Birliği'nin finansal desteğiyle Hrant Dink Vakfı yürütücülüğünde, Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi ve Uluslararası Olof Palme Merkezi ortaklığıyla yürütülen proje, ayrımcılıkla mücadele eden sivil toplum aktörlerinin desteklenmesini ve güçlendirilmesini hedefliyor. Yapılan faaliyetlerle Türkiye'de insan hakları ve demokrasi alanında çalışan yerel ve ulusal sivil toplum kuruluşları arasında bilgi paylaşımının güçlendirilmesi, Türkiye'de ve dünyanın farklı yerlerindeki sivil toplum kuruluşları arasında sürdürülebilir dayanışma ağlarının ve iş birliklerinin kurulması ve toplumdaki farklı aktörlerin bir araya getirilerek sivil toplum kuruluşlarının geniş kitlelere erişiminin sağlanması amaçlanıyor.

SİVİL TOPLUMU GÜÇLENDİRME HİBE PROGRAMI

Proje kapsamında yürütülen 'Hrant Dink Vakfı Sivil Toplum Güçlendirme Hibe Programı 2019-

2021', Türkiye'de insan hakları ve demokrasinin güçlendirilmesini, hak ve özgürlüklerin korunmasını, karşılıklı anlayış, diyalog ve güven inşası yoluyla farklı etnik, sosyal ve politik grupların bir arada yaşamasının desteklenmesini amaçlayan projelere finansal destek sağlıyor. Hibe programı Aralık 2019'da başlayan ve **azınlık hakları, çocuk ve gençlik çalışmaları, ekolojik haklar, toplumsal cinsiyet, STK güçlendirme, göç ve mülteci çalışmaları, insan hakları, kültürel çalışmalar ve medya alanlarında** Ankara, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, İstanbul, İzmir ve Kars'ta faaliyet yürüten 15 kurumun 12 ila 18 ay arası süren projelerini destekliyor.

Hibe desteği alan sivil toplum kuruluşları: **500. Yıl Vakfı Türk Musevileri Müzesi, Bitlis Girişimci Kadın Derneği, Diyarbakır Kültür Tabiat Varlıklarını Koruma ve Yaşatma Derneği, Mültecilerle Dayanışma Derneği, Pi Gençlik Derneği, PUNTO24 Bağımsız Gazetecilik**

Derneği, Sosyal Politika Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği, Temiz Giysi Kampanyası Derneği, Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı, Toplumsal Araştırma ve Özgün Düşün Derneği, Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği, Türetim Ekonomisi Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Türkiye İnsan Yönetimi Derneği ve Yüksekova Sosyal Etki ve Kültür Derneği.

Mayıs ayında, Hrant Dink Vakfı'nın düzenlediği eğitimde, Koç Üniversitesi Sosyal Etki Forumu (KUSİF) hibe alan kurumlara sosyal etki ölçümü, sosyal etki yönetimi, değişim teorisi uygulama, değişim ölçme, gösterge belirleme, veri toplama gibi konular üzerine eğitim 6 gün süren eğitim verdi.

STK HAREKETLİLİK PROGRAMI

Projenin bir diğer ayağını oluşturan 'Hrant Dink Vakfı

Conducted by the Hrant Dink Foundation with the financial support of the EU and in collaboration with Sabancı University Istanbul Policy Center and Olof Palme International Center, the project aims to support and empower civil society actors combating discrimination. This Project aims to establish networks of solidarity and cooperation among CSOs in Europe and Turkey and enable CSOs to reach masses by bringing together different actors in society with the purpose of enhancing the exchange of knowledge among local and national CSOs in Turkey working in the fields of human rights and democracy and obtaining sustainable results.

EMPOWERING CSO's GRANT PROGRAM

As part of the project, "Hrant Dink Foundation Empowering CSO's Grant Program 2019-2021" provides financial support to projects aiming to empower human

rights and democracy in Turkey, protect rights and liberties, support coexistence of different ethnic, social and political groups through mutual understanding, dialogue and trust-building. The grant program started in December 2019 and has supported the projects of 15 CSOs lasting between 12 to 18 months. The institutions work in the fields of **human rights, children, youth, minority rights, disabled rights, ecology and urban studies, migration and refugee rights, cultural studies, empowering civil society, gender and women's rights** and are from Ankara, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, İstanbul, İzmir and Kars.

The grantees are: **500. Yıl Vakfı Türk Musevileri Müzesi, Bitlis Girişimci Kadın Derneği, Diyarbakır Kültür Tabiat Varlıklarını Koruma ve Yaşatma Derneği, Mültecilerle Dayanışma Derneği, Pi Gençlik Derneği, PUNTO24 Bağımsız Gazetecilik Derneği, Sosyal Politika Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim**

Çalışmaları Derneği, Temiz Giysi Kampanyası Derneği, Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı, Toplumsal Araştırma ve Özgün Düşün Derneği, Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği, Türetim Ekonomisi Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Türkiye İnsan Yönetimi Derneği and Yüksekova Sosyal Etki ve Kültür Derneği.

In May 2020, a 6-day capacity building training was held by Koc University Social Impact Forum (KUSIF) on social impact measurement, social impact management, theory of change, indicator determination and data collection to grantees.

NGO MOBILITY PROGRAM

Another pillar of the project, "Hrant Dink Foundation NGO Mobility Program" aims to enable CSO professionals in Turkey to gain seasonal experience in CSOs in Europe, the US, Africa, South America and

STK Hareketlilik Programı’, Türkiye’deki sivil toplum çalışanlarının Avrupa, ABD, Afrika, Güney Amerika ve Asya gibi dünyanın farklı yerlerinde **insan hakları, LGBTİ hakları, göç çalışmaları, işçi hakları, gençlik hakları, çatışma çözümü, hafıza çalışmaları, ifade özgürlüğü, kültürel çalışmalar, medya, sanat ve kültürel miras** alanlarında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarında dönemsel deneyim kazanmalarını amaçlıyor. Program, Hrant Dink Vakfı tarafından belirlenen, dünyanın dört bir yanından toplam **41** kurumla işbirliği yapıyor. İbrahim Betil, Binnaz Toprak ve Suat Kardaş’tan oluşan bağımsız seçici kurulun yaptığı değerlendirme neticesinde Türkiye’den **19** bursiyer uluslararası sivil toplum kuruluşlarında yenilikçi yöntemlerden ve iyi örneklerden yararlanmak, işbirlikleri kurmak ve uluslararası alanda hareketlilik sağlamak amacıyla 2021 yılında 2 ila 3 ay süreyle misafir kurumlarda çalışma fırsatı bulacak.

Proje kapsamında sivil toplum kurumlarını ve çalışanlarını hedef alan ayrımcılıkla mücadele konusunda, insan hakları alanında ve sivil toplumun güçlendirilmesi için ulusal ve uluslararası iyi örnek panelleri ve atölyeleri düzenleniyor.

SİVİL TOPLUM ÇEVİRİMİÇİ SOHBETLERİ

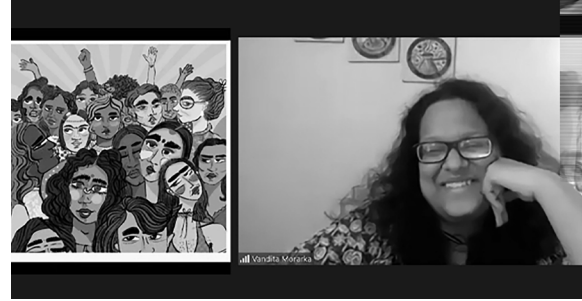
Bu kapsamda, “Pandemi dönemi ve sonrasında sivil toplum” başlığı altında çevrimiçi sohbetler düzenlendi. 6 Mayıs’ta, **Sivil Toplum için Destek Vakfı** kurucularından Yörük Kurtaran’ın konuk olduğu “**Sivil toplum kuruluşlarının karşılaştıkları zorluklar ve yeni yöntemler**” başlıklı ilk oturumda, sivil toplum kuruluşlarının pandemi döneminde yaşadıkları zorluklardan, dünyada ve Türkiye’de savunuculuk, finansal sürdürülebilirlik ve iletişim alanında geliştirilen yeni yöntemlerden konuşuldu. 13 Mayıs’ta “**Sivil alan**

ve toplumsal hareketler” başlığı altında yapılan etkinlikte akademisyen ve gazeteci **Ahmet İnsel** salgının toplumsal alandaki etkisini değerlendirdi, sivil alan ve toplumsal hareketleri değerlendirdi. 20 Mayıs’ta üçüncüsü yapılan “**Engelli hakları, zorluklar ve çözüm önerileri**” başlıklı oturumun konukları, **Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği**’nden Hakan Özgül ve İdil Seda Ak, pandemi döneminde engellilerin ve engelli hakları alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarının yaşadığı zorlukları ve çözüm önerilerini tartıştılar. 17 Haziran’da dördüncüsü düzenlenen “**İşçilerin çalışma koşulları ve sağlık hakkına erişim**” başlıklı sohbetin konukları, **Temiz Giysi Kampanyası Derneği**’nden Bego Demir ve halk sağlığı uzmanı Yeşim Yasin pandemi döneminde işçilerin çalışma koşulları, meslek hastalıkları ve farkındalığın yaygınlaştırılması, dayanışmanın nasıl şekillendiği ve tüketici davranışlarının geleceğini konuştular. 6 Temmuz’da

düzenlenen “**İnsan hakları nasıl etkileniyor?**” başlıklı çevrimiçi sohbette **Türkiye İnsan Hakları Vakfı** Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Turgut Tarhanlı ve insan hakları aktivisti Zafer Kırac pandemi döneminde sağlık, sosyal güvenlik, ifade özgürlüğü gibi alanlardaki hak ihlallerini konuştular.

BİR ARADA YAŞAM ATÖLYELERİ

Proje kapsamında düzenlenen “Bir arada yaşam atölyeleri” ayrımcılıkla mücadelede kapsayıcı bir dil ve empatiyi güçlendirmeyi amaçlıyor. Atölyeler, Türkiye’de farklı alanlarda çalışan sivil toplum kuruluşları arasında dayanışma sağlarken aynı zamanda uzmanlardan ve birbirlerinden öğrenebilecekleri bir platform sunuyor. Etkinliklerde sivil toplum çalışanlarının yaşadıkları

Asia working in the fields of **human rights, LGBTI rights, migration studies, labour rights, youth rights, conflict resolution, memory studies, freedom of expression, cultural studies, media, arts and cultural heritage**. The program collaborates with **41** institutions all around the world. As a result of an independent selection committee consisting of İbrahim Betil, Binnaz Toprak and Suat Kardaş **19** scholarship holders will benefit from innovative methods and best examples in international host organizations, establish collaborations and navigate through the international arena for 2-3 months in 2021.

CIVIL SOCIETY ONLINE DISCUSSIONS

As part of the project, national and international best practice panels and workshops have been organized. The webinar series titled “**Civil Society during and after the pandemic**” was held during May-July 2020.

The first online discussion out of five was held on 6 March, 2020 with the participation of Yörük Kurtaran who is among the founders of **the Support Foundation for Civil Society**. He discussed the challenges experienced by civil society organizations during the current period as well as new methods developed in Turkey and beyond in the area of advocacy, financial sustainability and communication. The second event of the series titled “**Civil Society during and after the pandemic**” was held on 13 May, 2020. Academician and journalist Ahmet İnsel discussed the impacts of the pandemic in civic space and social movements. The third event titled “**Disability rights, difficulties and solutions**” was held on 20 May, 2020 featuring Hakan Özgül and İdil Seda Ak from **the Association of Social Rights and Research (TOHAD)**. They discussed the challenges faced by persons with disabilities and civil society organizations that work on the rights of

persons with disabilities during the pandemic as well as proposed solutions. The fourth online discussion titled “**Working conditions of labourers and their right to health care**” was held on 17 June, 2020 with the participation of Bego Demir from **the Association for Clean Clothes Campaign** and the public health specialist Assist. Prof. Yeşim Yasin. They discussed the working conditions of labourers during the pandemic; occupational diseases and the importance of raising awareness on this issue; the ways and which solidarity is taking shape; and the prospects of consumer behaviours. The last online discussion was held on 6th July under the title “**How does it affect human rights?**” President of the Executive Board of the Human Rights Foundation of Turkey Prof. Şebnem Korur Fincancı, member of the Faculty of Law at İstanbul Bilgi University Prof. Turgut Tarhanlı, and human rights activist Zafer Kırac, talked about rights violations in

such areas as health, social security, and freedom of expression during the pandemic.

WORKSHOP SERIES ON CO-EXISTENCE

In order to create an inclusive language to overcome discrimination workshop series on co-existence have been organized. While building solidarity among CSOs in Turkey the workshop series offered a platform to learn from experts and experiences of each other. These workshop series are focused on the commonalities of the problems rather than differences and shed light on the strategies to tackle different forms of discrimination. CSO professionals have facilitated workshops to encourage CSO workers in Turkey to embrace a common anti-discriminatory approach which promotes dialogue across differences and fosters empathy.

sorunların ortak yönlerine ve ayrımcılığın farklı biçimleri ile mücadele yöntemlerine odaklanılıyor.

12 Ağustos ve 14 Ağustos'ta yapılan **“Kültüre odaklanarak ayrımcılığı katılımcılığa dönüştürmek mümkün mü?”** başlıklı iki günlük atölyede barış inşası, kültürel miras ve sanat alanında Sri Lanka’da araştırmalarını yürüten **Hasini Haputhanthri**’nin kolaylaştırıcılığında sivil toplum çalışanları, güç ilişkilerinin kültürün şekillenmesindeki etkisini, kültürü merkeze alarak ayrımcılığı katılımcılığa dönüştürmenin mümkün olup olmadığını tartıştı.

14 ve 16 Ekim’de düzenlenen **“Liderliği feminist ve kapsayıcı yaklaşımla yeniden düşünmek mümkün mü?”** başlıklı iki günlük atölyenin kolaylaştırıcılığını yürüten **CIVICUS** üyelerinden One Future Collective’in kurucusu **Vandita Morarka**’yla katılımcılar geleneksel liderlik modelleri, feminist metodoloji ve kapsayıcı liderlik kavramları üzerine tartıştı.

International Coalition of Sites of Conscience

(Uluslararası Vicdan Mekânları Koalisyonu)

Küresel Ağlar Program Direktörü **Linda Norris** ve Metodoloji ve Uygulama Direktörü **Braden Paynter** kolaylaştırıcılığında 9, 11 ve 13 Kasım’da düzenlenen

“Yeni ve kapsayıcı bir anlatıyla ayrımcılığın

üstesinden gelebilir miyiz?” başlıklı üç günlük atölyede ayrımcılıkla mücadelede kullanılan temel kavram ve yöntemlerin, anlatı ve güç ilişkileri ekseninde sivil toplum kuruluşlarının etkilerini nasıl artırabileceği tartışıldı. Katılımcılar üç gün boyunca tarihsel ve siyasal anlatıların güç ilişkilerinden nasıl etkilendiğini ve bu anlatıların sembolleştiği yer olan anıtların nasıl tekrar yorumlanabileceğini tartıştılar.

PROJE EKİBİ

PROJECT TEAM

HRANT DINK VAKFI

HRANT DINK FOUNDATION

GAMZE TOSUN

EZGİ KAN

ELÇİN DAYANIR

VELİ AKSOY

TOPLUM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI

COMMUNITY VOLUNTEERS FOUNDATION

GÜLŞAH AKIN

HAYATA DESTEK DERNEĞİ

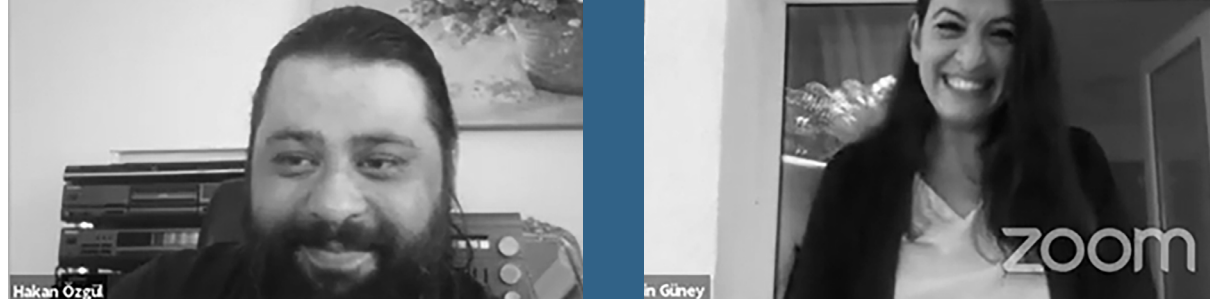
SUPPORT TO LIFE

EKİN ÇALICI KIYAK

Yeni Bir Söylem ve Diyaloga Doğru projesi, Türkiye’de bir arada yaşama imkânını güçlendirmek için kamu, sivil toplum ve medya sektörlerini bir araya getirerek, Suriyeli mültecilere yönelik ayrımcılığa ve ayrımcı söyleme dair farkındalık yaratmayı ve insan hakları odaklı yeni bir dil kurulmasına katkı sağlamayı hedefliyor. Proje, Hrant Dink Vakfı’nın yürütücülüğünde, Toplum Gönüllüleri Vakfı, Hayata Destek Derneği ve Sabancı Üniversitesi ortaklığıyla uygulanıyor.

PANEL VE ATÖLYELER

24 Ocak’ta gazeteci Murat Utku’nun moderatörlüğünde düzenlenen **“Yerel Yönetimler ve Göç: Yunanistan ve Türkiye’de Ayrımcılıkla Mücadele”** başlıklı panele, Atina eski Belediye Başkanı ve **Solidarity Cities**’in kurucusu Georgios Kaminis, Türk Alman Üniversitesi Göç ve Uyum Araştırmaları Merkezi müdürü

The first workshop was facilitated by **Hasini Haputhanthri**, independent researcher from Sri Lanka on 12-14 August, 2020. She stressed **the role of culture in the creation of unequal development, poverty, conflict and fragile governance**, all of which, lead to discrimination, marginalisation and exclusion. The participants discussed the effects of political, economic, military and cultural power relations in the society on the individual and the social integration process.

The second workshop was focused on feminist leadership and held on the 14-16 October, 2020 with the facilitation of **Vandita Morarka**, founder of **CIVICUS** member One Future Collective. During the workshop participants focused on the meaning of **power, privilege, oppression, intersectional feminism and identity**. Morarka discussed about

different models of leadership and the basic values and principles of feminist leadership. Data feminism was also another topic of the workshop. Morarka, who mentioned that data collection is often tackled with a patriarchal ideology, also shared that the data to be used in research should be processed and utilized with a pluralistic point of view. The third workshop was facilitated by **the International Coalition of Sites of Conscience** Global Networks Program Director **Linda Norris** and Methodology and Implementation Director **Braden Paynter** on 9, 11 and 13 November, 2020. In the workshop they introduced participants to several fundamental concepts of anti-discriminatory work within the framework of narratives and power relations. For three days, participants discussed **how historical and political narratives are influenced by power relations** and how the monuments, where these narratives are symbolized, can be reinterpreted.

YENİ BİR SÖYLEM VE DİYALOĞA DOĞRU

TOWARDS A NEW DISCOURSE AND DIALOGUE

DESTEKÇİLER

SUPPORTERS

PROJE ORTAKLARI

PROJECT PARTNERS

The project **Towards a New Discourse and Dialogue** aims to raise awareness on discriminatory discourse against Syrian refugees, to cooperate with the public, media, and civil society sectors, and to create a new human rights based discourse in order to enhance the possibility of coexistence in Turkey. The project is carried out under the coordination of the Hrant Dink Foundation in partnership with the Community Volunteers Foundation, Support to Life Association, and Sabancı University.

PANELS AND WORKSHOPS

On January 24, the panel **“Local Governments and Migration: Combating Discrimination in Greece and Turkey,”** moderated by journalist Murat Utku was attended by Georgios Kaminis, former Mayor of Athens and the founder of **Solidarity Cities**, Prof. M. Murat Erdoğan, Chair of Turkish German University Political

akademisyen M. Murat Erdoğan ve Marmara Belediyeler Birliği Göç Politikaları Merkezi direktörü Burcuhan Şener konuşmacı olarak katıldı. Panelde, Yunanistan ve Türkiye’de yerel yönetimlerin ayrımcılıkla mücadele ve bir arada yaşam ile ilgili çalışmaları, yaşadıkları zorluklar ve yenilikçi yöntemler tartışıldı.

Aynı gün düzenlenen **“Yerel Yönetimler ve Göç”** atölyesinde ise, yerel yönetim çalışanları, sivil toplum uzmanları ve akademisyenler ile Yunanistan ve Türkiye’de yerel yönetimlerin mültecilere yönelik ayrımcılıkla mücadele ve bir arada yaşam ile ilgili çalışmalarını konuşmak ve işbirliğine alan yaratmak için bir araya gelindi. Georgios Kaminis ve danışmanı Panagiotis Exarchos’un katıldığı atölyenin kolaylaştırıcılığını Sabancı Üniversitesi’nden akademisyen Ayşe Köse Badur üstlendi. Atölyeye Beşiktaş Belediyesi, Hayata Destek Derneği, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Marmara Belediyeler Birliği,

Sultanbeyli Belediyesi/Mülteciler Derneği, T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı’ndan kamu ve sivil toplum çalışanlarının yanısıra Yıldız Teknik Üniversitesi ve Bahçeşehir Üniversitesi’nde alanda çalışan akademisyenler de katıldı.

11 Mayıs’ta düzenlenen **“Pandemi Döneminde Mülteciler ve Ayrımcılık”** çevrimiçi panelinde, akademisyen Begüm Başdaş’ın moderatörlüğünde, İltica ve Göç Araştırmaları Merkezi (İGAM) başkanı Metin Çorabatır ve Mültecilerle Dayanışma Derneği İdari Koordinatörü Pırıl Erçoban ile COVID-19 pandemisi ve Türkiye’de mültecilerin durumu ve mevcut politikalar konuşuldu.

“Nefret söylemiyle mücadelede çevrimiçi yaygın eğitim yöntemleri” atölye serisinin ilki, 17 Haziran’da **Sofia Development Association**’ın Programlar Direktörü Sevdalina Voynova’nın kolaylaştırıcılığında düzenlendi. Avrupa’da göçmenlere, mültecilere ve

sığınmacılara yönelik çevrimiçi nefret söylemiyle mücadele etmeyi hedefleyen **Positive Messengers** projesinden yola çıkarak, nefret söylemiyle mücadelede çevrimiçi araçlar ve yöntemlere dair deneyimler paylaşıldı. Atölyeye, sivil toplum kuruluşları başta olmak üzere bu alanda çalışan akademisyenler, özel sektör ve medya çalışanları katıldı.

“Yaratıcı yöntemlerle yeni bir söylem” çevrimiçi panel serisinin ilki **“Karma Motion kolektifi ve ilham veren hikayeler”**, 16 Temmuz’da Neslihan Koyuncu’nun moderatörlüğünde düzenlendi. Karma Motion kolektifinden “Refugee Here I Am” belgeselinin yaratıcıları bağımsız belgesel film yapımcısı ve görsel antropolog Eda Elif Tibet ve müzisyen Enzo İkah’ın katılımıyla düzenlenen sohbette, mültecilere yönelik önyargı ve ayrımcılıkla mücadelede yaratıcı yöntemlerin rolü ve başta sinema olmak üzere sanatsal araçların işlevi konuşuldu.

12 Ağustos’ta düzenlenen **“Ayrımcılıkla mücadeleyi yeniden düşünmek: Çevrimiçi yaygın eğitim yöntemleri”** isimli çevrimiçi panelde ise, Avrupa Konseyi’nden Menno Ettema ve Yuva Derneği’nden Özge Sönmez’in katılımıyla, Covid-19 salgınının ayrımcılık ve nefret söylemiyle mücadelede insan hakları odaklı çalışmaları nasıl etkilediği ve çevrimiçi yöntemlerin yarattığı zorluklar ve imkanlar üzerine konuşuldu.

Panel serisinin ikincisi, **“Yaratıcı yöntemlerle yeni bir söylem (2): Göçmenliği sahnelemek”** başlığıyla 21 Eylül’de düzenlendi. Moderatörlüğünü Boğaziçi Üniversitesi’nden akademisyen Emine Fişek’in yaptığı panelde, oyun yazarı ve yönetmen Sedef Ecer ve Cut Academy’nin kurucusu Roula Al-Kayal ile gündelik dilde, medyada, siyasi söylemde veya toplumda kimi zaman dışlayıcı ve ön yargılı söylemlerle temsil edilen göçmenlerin ve mültecilerin seyirci ile birebir etkileşim

Science and International Relations Department and Burcuhan Şener, Director of the Marmara Municipalities Union’s Migration Policy Center. During the panel, the speakers discussed the actions and role of local governments in social coexistence and combating discrimination as well as the challenges faced and innovative methods utilized in Greece and Turkey.

Held on the same day, in the **“Local Governments and Migration”** workshop, local government officials, civil society workers, experts, and academics in Greece and Turkey discussed ways to combat discrimination against refugees and their work related to coexistence and social cohesion in order to establish possible collaboration. The workshop was attended by Georgios Kaminis and his advisor Panagiotis Exarchos and was facilitated by academician Ayşe Köse Badur from Sabancı University. In addition to the academicians

working in the field from Yıldız Technical University and Bahçeşehir University, civil society and public sector employees from the Beşiktaş Municipality, Support to Life Association, İstanbul Metropolitan Municipality, Marmara Municipalities Union, Sultanbeyli Municipality/Refugees Association, and Ministry of Foreign Affairs Directorate for EU Affairs also participated in the workshop.

On May 11, the panel **“Refugees and discrimination in the time of pandemic”** was held with the moderation of Begüm Başdaş. The president of the Research Center on Asylum and Migration (IGAM) Metin Çorabatır and the Administrative Coordinator of the Association for Solidarity with Refugees (Mülteci-Der) Pırıl Erçoban attended the webinar as speakers. In the webinar, the effect of the COVID-19 pandemic on the condition of refugees in Turkey and current policies was discussed.

The first of the workshop series titled **“Online non-formal training methods to combat hate speech”** was held on June 17 under facilitation of the Programs Director of **Sofia Development Association** Sevdalina Voynova. Based on the **Positive Messengers** project, which aims to combat online hate speech for migrants, refugees, and asylum seekers in Europe, experiences about online tools and methods in combating hate speech were shared. Academicians, non-governmental organizations, the private sector, and media employees attended the workshop.

The first of the online panel series **“Creative methods for a new discourse”** was moderated by Neslihan Koyuncu on July 16th. In the online panel titled **“Karma Motion collective and storytelling,”** the speakers were independent documentary filmmaker and anthropologist Eda Elif Tibet and musician Enzo İkah from Karma Motion collective, the directors of the

documentary “Refugee Here I Am”. In the online talk, the role of creative methods in combating prejudices and discrimination against refugees and the power of storytelling to create a new dialogue was discussed.

The online panel titled **“Rethinking the fight against discrimination: Online non-formal education methods”** held on August 12, which was held with the participation of Menno Ettema from Council of Europe and Özge Sönmez from Yuva Association, discussed how the Covid-19 epidemic affected human rights-oriented studies in combating discrimination and hate speech as well as the difficulties and opportunities created by online methods.

The second of the panel series **“Creative methods for a new discourse”** was held on September 21 with the title **“Staging migration.”** Under the moderation of academician Emine Fişek from Boğaziçi University,

alanı olan tiyatro sahnesinde nasıl temsil edildiği üzerine konuşuldu.

“İnsan hakları eğitiminde kolaylaştırıcılık becerileri”

atölyesi 21, 22, 27 ve 28 Ekim 2020 tarihlerinde Avrupa Konseyi eğitimcilerinden Ruxandra Pandeia ve Dariusz Grzemny kolaylaştırıcılığında düzenlendi. Nefret söylemi, ayrımcılık ve insan hakları alanında eğitim faaliyetlerinde bulunan kişi ve kurumların kolaylaştırıcılık kapasitelerini geliştirmeyi hedefleyen bu atölyede çevrimiçi araçlar ve yöntemler paylaşıldı. Atölyeye sivil toplum ve kamu çalışanları katıldı.

“Yaratıcı yöntemlerle yeni bir söylem” panel serisinin üçüncüsü, 13 Kasım’da “Mülteciliği fotoğraflamak” başlığıyla düzenlendi. Panelde, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi’nden akademisyen Gamze Toksoy, Sirkhane’nin DARKROOM projesinden fotoğrafçı Serbest Salih ve **World Press Photo** 2018 kazananı

fotoğrafçı Kalpesh Lathigra ile görsel anlatılarda mültecilerin kurbanlaştırılarak sessizleştirilmesi ve hakim görsel anlatıyı kıran alternatif yöntemler üzerine konuşuldu.

16 Aralık’da “**Umut temelli iletişim: Anlatıyı değiştirmek sosyal değişim kampanyalarını nasıl etkiler?**” atölyesi sosyal değişim üzerine çalışan kurumların etki alanlarını genişletmek için çalışan stratejist Krizna Gomez kolaylaştırıcılığında düzenledi. Nefret söylemi, ayrımcılık ve insan hakları alanında iletişim faaliyetlerinde bulunan kişi ve kurumların kapasitelerini geliştirmeyi hedefleyen bu atölyede anlatıların dönüştürücü rolü paylaşıldı. Atölyeye, sivil toplum kuruluşları başta olmak üzere bu alanda çalışan özel sektör, medya ve kamu kuruluşu çalışanları katıldı.

17 Aralık’ta düzenlenen “**Toplumsal cinsiyet perspektifinden mültecilik**” isimli çevrimiçi panelde,

Sabancı Üniversitesi’nden Aslı İkizoğlu, Berlin Humboldt Üniversitesi’nden Zeynep Kivılcım ve Orta Avrupa Üniversitesi’nden Mert Koçak ile kadın ve LGBTİ mültecilerin maruz kaldıkları ayrımcı söylemlerin ve tutumların katmanları üzerine konuşuldu.

“YENİ BİR SÖYLEM” EĞİTİMLERİ

Projenin başlıca faaliyeti olan ve yaygın eğitim yöntemleriyle çoğulcu bir söylem üretme konusunda kamu, sivil toplum ve medya çalışanlarını güçlendirmeyi hedefleyen “Yeni Bir Söylem” eğitimleri, pandemi koşulları göz önünde bulundurularak çevrimiçi platformlara adapte edildi. Bu kapsamda, ayrımcılık, göç, nefret söylemi ve alternatif söylem yaratılmasına yönelik **14** çevrimiçi eğitim düzenlendi. Bu eğitimlerle, **sivil toplum kuruluşları, öğretmenler ve belediyeler** başta olmak üzere **kamu kurumları, iletişim fakültesi**

öğrencileri ve medya çalışanlarının dahil olduğu toplamda **242** kişiye ulaşıldı. Projenin ana hedef illeri olan **İstanbul, Hatay ve Şanlı Urfa**’nın yanı sıra eğitimlere diğer şehirlerden katılımcılar da kabul edildi ve **İzmir, Çanakkale, Ankara, Kayseri, Diyarbakır, Van, Mardin, Gaziantep, Kocaeli, Denizli, Batman, Siirt, Uşak, Kırıkkale** gibi Türkiye’nin birçok ilinden insana ulaşıldı.

Projenin son aşamasında, projenin çıktılarını tanıtmak ve gelecekte olası işbirliklerini konuşmak amacıyla Ankara ve İstanbul’da göç alanında faaliyet yürüten 6 politika yapıcı ile toplantılar yapıldı. Bu politika yapıcılar Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Türkiye Belediyeler Birliği, Marmara Belediyeler Birliği, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul İl Göç İdaresi Müdürlüğü ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi idi.

Sedef Ecer and Roula Al-Kayal talked about how the migrants who are represented with biased and discriminatory discourses in daily language, media, or political discourse, are staged in the theater which is a space for one-to-one interaction.

The workshop series on “**Facilitator skills in human rights education**” was held on October 21, 22, 27, and 28, conducted by Council of Europe trainers Ruxandra Pandeia and Dariusz Grzemny. The workshop aimed to improve the facilitation capacities of individuals and institutions engaged in training activities in the field of hate speech, discrimination, and human rights. Employees from non-governmental and public institutions attended the workshop.

The third of the panel series “**Creative methods for a new discourse**” was held on November 13 with the title “Picturing refugees.” At the panel,

academician Gamze Toksoy from Mimar Sinan Fine Arts University, photographer Serbest Salih from Sirkhane’s DARKROOM project, and photographer Kalpesh Lathigra, winner of **World Press Photo** 2018, talked about victimization and silencing of refugees in hegemonic visual narratives and alternative methods for breaking it.

The workshop “**Hope-based communication: How changing the narrative transforms social change campaigns?**” was held on December 16, under the facilitation of Krizna Gomez, an impact strategist working to expand the impact of organizations working on social change. The workshop aimed to improve the communication capacities of individuals and institutions engaged in the field of hate speech, discrimination, and human rights. Non-governmental organizations, public institutions, the private sector, and media employees attended the workshop.

In the online panel titled “**Gendered approach to immigration**” held on December 17, Aslı İkizoğlu from Sabancı University, Zeynep Kivılcım from Berlin Humboldt University and Mert Koçak from Central European University discussed the layers of discriminatory discourses and attitudes towards women and LGBTI refugees.

“TOWARDS A NEW DISCOURSE” TRAININGS

“Towards A New Discourse” trainings, the main activity of the project aiming to strengthen public, non-governmental, and media workers in producing a pluralistic discourse with non-formal education methods, were adapted to online platforms in light of the pandemic. In total **14** online trainings focusing on discrimination, migration, hate speech and alternative discourse were organized. With these trainings, a total of **242** people were reached, including **non-**

governmental organizations, public institutions (mostly teachers and municipality employees), communication faculty students and media workers. The project’s main target groups were from **İstanbul, Hatay and Şanlıurfa**. However, participants from other cities such as **Izmir, İstanbul, Ankara,, Diyarbakır, Van, Mardin, Gaziantep, Kocaeli, Batman, Siirt, Uşak, Kırıkkale** also took part in the trainings.

In the final stage of the project, in order to present the outcomes of the project and discuss possible future collaborations, meetings were held with 6 policy-makers working in the field of migration in Ankara and Istanbul. These policymakers were the Directorate General of Migration Management, Union of Municipalities of Turkey, Marmara Union of Municipalities, Ministry of Education, Istanbul Provincial Immigration Administration Directorate and Istanbul Metropolitan Municipality.

MEDYADA NEFRET SÖYLEMİNİN İZLENMESİ

MEDIA WATCH ON HATE SPEECH

DESTEKÇİLER SUPPORTERS

İSVEÇ DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
SWEDEN MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

EUROPEAN
ENDOWMENT FOR DEMOCRACY

**FRIEDRICH NAUMANN
FOUNDATION** For Freedom.
Türkiye

Uluslararası İnsan Hakları
Güvenlik ve Demokrasi Uzmanı
ETKİNİZ
AB PROGRAMI

Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi Projesi

2009’dan bu yana Hrant Dink Vakfı tarafından yürütülmektedir. Basılı medyayı hedef alan ve etnik, ulusal ve dini kimliklere yönelik nefret söylemi içeren haberlere dikkat çekmek ve medyada nefret söylemi kullanımının azaltılmasına yardımcı olmak için bu haberlere karşı farkındalık yaratmak amacıyla başlatılmıştır. Proje, ‘nefret söylemi’ kavramı hakkında bilgi üretmeye, ayrımcı ve ırkçı söylemle mücadele yol ve yöntemlerine ilişkin bir tartışma platformu sağlamaya ve medyayı insan hakları ve azınlıklar konusunda daha saygılı, bilinçli, çoğulcu, kapsayıcı ve hak odaklı bir dil kullanmaya teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

Geleceğe yönelik demokrasi ve insan hakları değerlerini sürdürmek için, proje kapsamında 2020 yılında da haftalık medya taramalarına devam edilerek hem Türkiye’de hem de dünyada etnik ve dini gruplara,

nefret söylemi

kadınlara ve LGBTİ’ye ek olarak mültecilere yönelik nefret söylemleri tespit edildi ve haftalık ve iki haftalık analiz raporları “Haftalık Z raporları” adı ile hazırlanarak web sitesinde ve sosyal medya ağları ile araştırmacılar ve ilgili kişiler için yayımlandı.

NEFRET SÖYLEMİ VE AYRIMCI SÖYLEM RAPORU

Eylül 2020’de projenin 2019 yılı verileri, bu verilerin nicel ve nitel analizleriyle birlikte, yazılı basında Kürtlere yönelik ayrımcı söylemin incelendiği ‘Yazılı basında Kürtlere yönelik ayrımcı söylem: 2019 Yerel Seçimleri örneği’ başlıklı dosyayı içeren ‘Medyada Nefret Söylemi ve Ayrımcı Söylem 2019 Raporu’ Metin Yeğen’in giriş yazısıyla yayımlandı. Raporda yer alan yıllık bulgular, hazırlanan video ve diğer multimedya araçlarla yaygınlaştırıldı. Raporun İngilizce versiyonu Kasım ayında çevirileri tamamlanarak web sitesinden ve sosyal medya ağlarından paylaşıldı.

HABER TARTIŞMA ATÖLYELERİ

2020 yılında Covid-19 önlemleri sebebiyle proje faaliyetleri çevrimiçi ortama adapte edildi. Bunlardan biri de haber tartışma atölyeleri oldu. Ayrımcılık, nefret söylemi ve hak temelli habercilik konuların tartışıldığı ve katılımcıların çoğulcu ve kapsayıcı bir dil üretmesine yardımcı olarak tasarlanan atölyelerin ilki 17 Kasım tarihinde proje ekibinden Şeyma Özkan ve Ebru Özdeş tarafından çevrimiçi olarak yapıldı. İkinci çevrimiçi haber tartışma atölyesi ise 15 Aralık’ta proje ekibinden Ebru Özdeş ve Hrant Dink Vakfı’nın “Yeni Bir Söylem ve Diyaloga Doğru” projesinden Ezgi Kan’ın yürütücülüğü ile gerçekleşti.

ULUSLARARASI NEFRET SÖYLEMİ VE AYRIMCILIK KONFERANSI

11-12 Aralık tarihlerinde çevrimiçi Uluslararası Nefret Söylemi ve Ayrımcılık Konferansı yapıldı. Temmuz

biweekly analysis reports were prepared under the title “Weekly Z reports” and published on the website and social media accounts for researchers and relevant interested parties.

HATE SPEECH AND DISCRIMINATORY DISCOURSE REPORT

The 2019 data of the project were published, along with the qualitative and quantitative analyses of the data, in the ‘Hate Speech and Discriminatory Discourse in the Media 2019 Report’, with a foreword by Metin Yeğen, which included a dossier on discriminatory discourse against Kurds titled ‘Discriminatory discourse against Kurds in the press: Case of the 2019 Local Elections’. The annual findings in the report were disseminated with videos and other multimedia tools. The English language version of the report was published in November on the Foundation website and social media.

NEWS DISCUSSION WORKSHOPS

As a result of the COVID-19 measures, project activities were carried out online in 2020. One such activity was news discussion workshops. The first of the workshops where discrimination, hate speech, and rights-based journalism were discussed and participants were assisted in developing a pluralistic and inclusive language was conducted on 17 November by Şeyma Özkan and Ebru Özdeş from the project team. The second news discussion took place on 15 December and was conducted by project team member Ebru Özdeş and Ezgi Kan from the “Towards a New Discourse and Dialogue” project.

HATE SPEECH AND DISCRIMINATION CONFERENCE

The online Hate Speech and Discrimination Conference took place on 11-12 December, 2020. An open call for abstracts was launched in July on the website of the

ayında vakfın web sitesinden açık çağrı yapıldı ve gelen 95 başvurudan 26 tebliğ uluslararası bilim komitesi tarafından değerlendirilerek seçildi. Konferans hazırlık sürecinde görevli kişiler için Friedrich Naumann Vakfı'nın desteğiyle Clinton du Perez tarafından bir kapasite geliştirme eğitimi 5-15 Ekim tarihleri arasında, 2 haftalık süreçte 4 online toplantı olarak yapıldı. Çevrimiçi etkinlikleri daha etkili yapmayı amaçlayan bu eğitim ile organizasyon ekibi 11-12 Aralık tarihlerinde Zoom uygulaması üzerinden yaklaşık 2000 katılımcının olduğu uluslararası bilim kurulu tarafından seçilen 26 bildirinin sunulduğu 11 panellik 2 günlük bir konferans düzenledi. Konferans iki gün boyunca Türkçe ve İngilizce olarak vakfın sosyal medya hesaplarından canlı olarak yayımlandı. Konferansta medya ve nefret söylemi, ırkçılık, siyaset ve söylem, azınlık hakları, Covid-19 boyunca sosyal medyadaki nefret söylemleri ve Suriyeli mültecilere yönelik nefret

söylemi, nefret söyleminin ve ayrımcılığın kavramsal ve hukuki perspektifi, eğitim alanında ve dijital mecralarda kullanımı ve saha çalışmaları örneklerine yer verildi. Nefret söylemi ve ayrımcı pratiklerle mücadele mekanizmalarının neler olabileceği tartışıldı. Konferansın açış konuşmasını bilim kurulu başkanı Yasemin İncoğlu yaparken kapanış konuşmasını söylem analizi alanında önde gelen akademisyen ve araştırmacı Teun A. van Dijk yaptı.

2020 yılında ayrıca multimedya ürünleriyle farkındalık çalışmalarını sürdürüldü. ırkçılık, nefret söylemi gibi kavramlar ile projenin metodolojisi yansıtan kısa animasyon videolar ile kamuoyunda farkındalık artırma hedeflendi. Sosyal medya hesaplarından paylaşılan bu videolar geniş bir halk kitlesine ulaştı.

MEDYA VE NEFRET SÖYLEMİ KİTABI

2019 yılı itibarı ile 10 yılını doldurmuş olan Medyada

Nefret Söyleminin İzlenmesi Projesi bu alandaki deneyimlerini ve gözlemlerini aktarmak için retrospektif bir yayın hazırladı. 2020 Aralık ayının sonunda çıkan olan 'Medya ve Nefret Söylemi - II Değişmeyen Sorular, Güncel Tartışmalar' kitabı, medya, nefret söylemi ve ayrımcılık konularında bir kaynak kitap olarak tasarlandı. Kitapta değinilen meselelere, konunun "o zaman" ve "şimdi" sine eleştirel bir şekilde bakan ve nefret söyleminin değişmeyen ancak güncel yönlerinin altını çizen makalelerle yer verildi. Kitapta, on yıllık deneyimin ve medya izleme verilerine ilişkin genel bir değerlendirmeye dayalı kapsamlı bir bölümle birlikte, alandan uzmanların hazırladığı makalelere yer verildi. Kitaba makaleleriyle katkı sunan isimler arasında, KONDA Araştırma ve Danışmanlık Genel Müdürü Bekir Ağırdir; yazar ve editör Tanıl Bora; akademisyenler Prof. Arus Yumul, Dr. İdil Engindeniz ve Prof. Ülkü Doğanay; gazeteci ve medya ombudsmanı Faruk Bildirici, akademisyen Aras Türey, sivil toplum

profesyonelleri Yıldız Tar ve OverZero araştırma ekibi yer almakta.

NEFRET SÖYLEMİ DİJİTAL ARŞİVİ

2020 Aralık ayının sonunda projenin on yıllık medya izleme faaliyeti boyunca tespit ettiği nefret söylemi örneklerinden oluşan 'Nefret Söylemi Dijital Arşivi' erişime açıldı. Bu dijital arşivde nefret söylemi içerikli kupürler, hedef grup, gazete adı, tarih ve nefret söylemi kategorilerine göre araştırılabilir. 2019'un sonunda başlayan ön çalışma ve planlama sonucunda, dijital arşiv, araştırmacıların erişimi için özelleştirilmiş bir arayüz oluşturularak ve hrantdink.org'a entegre edildi. Medya izleme çalışması sırasında tespit edilen toplam 16.500 haber ve köşe yazısı, koleksiyona aktarıldı. Arşiv, nefret söylemi, medya, ayrımcı söylem ve ayrımcılık konusunda araştırma yapanlar için bir referans kaynağı olması hedefiyle erişime açıldı.

foundation and 26 abstracts were selected out of 95 applications by the international scientific committee. In the lead-up to the conference, Clinton du Perez conducted a capacity development training, supported by the Friedrich Naumann Foundation in four online meetings over a period of two weeks from 5-15 October, 2020. Following this training on how to more effectively conduct online events, the organization team held a two-day conference composed of 11 panels where 26 abstracts selected by the international scientific committee were presented to an audience of about 2000 attendees on Zoom on 11-12 December, 2020. The conference was broadcast online for two days on the website of the Foundation in Turkish and English. The conference covered media and hate speech, racism, politics and discourse, minority rights, hate speech on social media during the COVID-19 pandemic, hate speech against Syrian refugees, the conceptual and legal perspectives on hate speech, hate speech in

the fields of education and digital environments, and featured case studies. The conference also featured discussions on how to combat hate speech and discriminatory practices. The chair of the scientific committee, Yasemin İncoğlu, opened the conference and the closing keynote speech was delivered by Teun A. van Dijk, an eminent academic and researcher in discourse analysis.

Awareness-raising activities continued in 2020 through multimedia tools. The project aimed to raise awareness in the public through short animation videos discussing the concepts of racism and hate speech and the project methodology. The project reached out to a broad segment of society via these videos posted on social media.

MEDIA AND HATE SPEECH BOOK

A retrospective publication was produced to convey

the experiences and observations of the Media Watch on Hate Speech Project, which became 10 years old in 2019. A book was published in December 2020 titled 'Media and Hate Speech Perennial Questions, Current Debates', which was designed as a reference book for media, hate speech and discrimination. The book features articles that examine in a critical manner the "then" and "now" of the issues covered and underscore the static and current aspects of hate speech. The book includes a comprehensive assessment of the experience of the past decade and the media watch data as well as articles by experts. Among the authors who contributed to the book are the following: KONDA Research and Consultancy General Manager Bekir Ağırdir; author and editor Tanıl Bora; academics Prof. Arus Yumul, Dr İdil Engindeniz, and Prof. Ülkü Doğanay; journalist and media ombudsman Faruk Bildirici; academic Aras Türey; civil society professionals Yıldız Tar and OverZero research team.

HATE SPEECH DIGITAL ARCHIVE

At the end of December 2020, the 'Hate Speech Digital Archive', containing examples of hate speech detected during the decade-long monitoring activity of the project was opened. All newspaper texts included in this archive can be searched using filters such as target group, name of newspaper, date, and hate speech category. As a result of the preliminary work and planning done at the end of 2019, the digital archive was integrated with hrantdink.org on a specialized interface for access by researchers. 16,500 news items and opinion pieces identified throughout the media watch were transferred to the collection. The archive was made accessible so that it can be a reference source for researchers working on hate speech, media, discriminatory discourse and discrimination.

In addition to the above-mentioned activities, the cooperation established with the Faculty of

Bu çalışmalara ek olarak proje kapsamında, İstanbul Bilgi Üniversitesi İletişim Fakültesi'yle yürütülen işbirliğiyle 2020 yılında çevrimiçi ortama adapte edilerek devam edildi. Bu çerçevede, Bağımsız Disiplinlerarası Çalışma dersini alan öğrenciler, proje ekibi tarafından düzenlenen bir çevrimiçi eğitim seminerine katıldılar. 2020 yılında dersi alan ve eğitime katılan 4 öğrenci medya izleme çalışmasına katkı sundu.

PROJE TANITIMLARI

Bu çalışmalara ek olarak, başka kurumların daveti ve işbirliğiyle çeşitli sunum ve etkinlikler yapıldı. 25-26 Ocak 2020 tarihinde, Antalya'da Eşit Haklar İçin İzleme Derneği'nce düzenlenen, 'Yerel Gazeteciler Çalıştayı'nda proje çalışanı Şeyma Özkan, medya ve nefret söylemi ilişkisine dair bir sunum yaptı.

28 Şubat 2020 tarihinde, Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyelerinden İlker Kayı'nın daveti üzerine, proje

ekibinden Şeyma Özkan ve Emircan Saç, medyada nefret söylemi üzerine bir sunum yaptı.

15 Nisan 2020'de, Mülteci-Der'in daveti üzerine Emircan Saç, medyada mültecilere yönelik nefret söylemini anlatan çevrimiçi bir sunum yaptı.

10 Haziran 2020'de, proje ekibinden Şeyma Özkan, Gazete Duvar'dan gazeteci Özlem Akarsu Çelik'in programına konuk olarak, medyadaki ırkçı söylemler ve nefret söylemleri üzerine bir söyleşi gerçekleştirdi.

24 Eylül'de tarihinde proje danışmanlarından İdil Engindeniz ve Yasemin İnceoğlu Artı TV'de 'İnsan Hakları Ajandası' programına konuk oldu ve 2019 yıllık medya izleme raporunda öne çıkan bulguları paylaştı.

Communication of Istanbul Bilgi University continued online during 2020. As part of the cooperation, students taking the course Independent Interdisciplinary Studies attended an online training seminar held by the project team. Four students who took the course in 2020 and attended the training contributed to the media watch efforts.

INTRODUCING THE PROJECT

In addition, various presentations and activities were carried out upon invitation by other organizations or in collaboration with them. On 25 - 26 January, 2020, project member Şeyma Özkan gave a presentation on media and hate speech in a 'Local Journalists Workshop' organized by the Association for Monitoring Equal Rights in Antalya.

On 28 February, 2020, upon the invitation of İlker Kayı, member of the Faculty of Medicine of Koç University,

project team members Şeyma Özkan and Emircan Saç delivered a presentation on hate speech in the media.

Upon the invitation of Mülteci-Der, Emircan Saç made an online presentation on hate speech against refugees in the media on 15 April, 2020.

On 10 June, 2020, project team member Şeyma Özkan was interviewed by journalist Özlem Akarsu Çelik from Gazete Duvar and talked about racist discourse and hate speech in the media.

On 24 September, 2020, project consultants İdil Engindeniz and Yasemin İnceoğlu were featured as guests on the 'Human Rights Agenda' (İnsan Hakları Ajandası) show on Artı TV and shared the prominent findings of the 2019 annual media watch report.

ULUSLARARASI HRANT DİNK ÖDÜLÜ INTERNATIONAL HRANT DINK AWARD

ULUSLARARASI HRANT DİNK ÖDÜLÜ, HER YIL HRANT DİNK'İN DOĞUM GÜNÜ OLAN 15 EYLÜL'DE BİR TÖRENLE VERİLİR. ÖDÜL, İNSANLARA MÜCADELEYE DEVAM ETME YOLUNDA İLHAM VE UMUT VEREN, AYRIMCILIKTAN, IRKÇILIKTAN, ŞİDDETEN ARINMIŞ, DAHA ÖZGÜR VE ADİL BİR DÜNYA İÇİN ÇALIŞAN, BU İDEALLER UĞRUNA BİREYSEL RİSK ALAN, EZBER BOZAN, BARIŞIN DİLİNİ KULLANAN KİŞİ, KURUM VEYA GRUPLARA YALNIZ OLMADIKLARINI HATIRLATMAYI AMAÇLAR.

ÖDÜL, HER YIL BİRİ TÜRKİYE, BİRİ TÜRKİYE DIŞI OLMAK ÜZERE İKİ KİŞİ YA DA KURUMA VERİLİR.

ULUSLARARASI HRANT DİNK ÖDÜLÜ
INTERNATIONAL HRANT DINK AWARD

EACH YEAR ON HRANT DINK'S BIRTHDAY, SEPTEMBER 15TH, THE HRANT DINK FOUNDATION PRESENTS THE INTERNATIONAL HRANT DINK AWARD. THE AWARD AIMS TO REMIND THOSE INDIVIDUALS, ORGANIZATIONS AND GROUPS WHO GIVE INSPIRATION AND HOPE TO PEOPLE FOR HOLDING ON TO THEIR STRUGGLE, WORK FOR A MORE LIBERAL AND FAIR WORLD FREE FROM DISCRIMINATION, RACISM AND VIOLENCE, TAKE PERSONAL RISKS FOR

ACHIEVING THOSE IDEALS AND USE THE LANGUAGE OF PEACE THAT THEY ARE NOT ALONE. EACH YEAR THE AWARD IS GRANTED TO TWO INDIVIDUALS OR ORGANIZATIONS; ONE FROM TURKEY AND ONE FROM OUTSIDE OF TURKEY.

Uluslararası Hrant Dink Ödülü her yıl, Hrant Dink’in doğum günü olan 15 Eylül’de sahiplerini buluyor. Ödül; ayrımcılıktan, ırkçılıktan ve şiddetten arınmış, daha özgür ve adil bir dünya için çalışan, bu idealler uğruna bireysel risk alan, ezber bozan, barışın dilini kullanan; bunları yaparken, insanlara mücadeleye devam etme yolunda ilham ve umut veren kişi, kurum veya gruplara veriliyor. Hrant Dink Vakfı, bu yönde çaba gösterenlere seslerinin duyulduğunu, yaptıklarının görüldüğünü ve yalnız olmadıklarını hatırlatmak, onlara destek olmak, tüm insanları idealleri uğruna mücadele etmeye teşvik etmek istiyor. Uluslararası Hrant Dink Ödülü’nün on ikincisi, 15 Eylül Salı akşamı, 20.00’de Hrant Dink Vakfı sosyal medya hesaplarından yayınlanan çevrimiçi törenle sahiplerini buldu. Ödülü, Türkiye’den Osman Kavala ve Mısır’dan Mozn Hassan aldı.

2019 ödül komitesi, Ahmet İnsel (Komite Başkanı), Ali Alper Akyüz, Zeynep Arslan, Sibel Asna, Kerem

Çiftçioğlu, Delal Dink, Douglas Johnson, Nayat Karaköse, Gülten Kaya, Neslihan Koyuncu, Umut Kurç, Çiğdem Mater, Emma Sinclair-Webb, Zeynep Taşkın, Aylin Vartanyan ve Mahir Yıldız’dan oluştu.

Şebnem Bozoklu ve Alican Yücesoy’un Türkçe; Ece Dizdar’ın İngilizce dilinde sunuculuğunu üstlendiği törene 23,5 Hrant Dink Hafıza Mekânı ev sahipliği yaptı. Törende, açılış konuşmasını Uluslararası Hrant Dink Ödülü Komite Başkanı Ahmet İnsel yaptı.

Geceye özel performanslarıyla Arto Tunçboyacıyan, Can Bonomo, Dialog Project, Kalben, Kudsi Erguner ve O.F.F. yer aldılar.

Ödül sahibi kadın hakları savunucusu Mozn Hassan, Mısır’dan gönderdiği konuşmada “Kadınlara ve diğer savunmasız gruplara yönelik her türden ayrımcılığa karşı verdikleri mücadeleler vesilesiyle bu ödülü alan, dünyanın çeşitli yerlerinden feministlerin arasına katılmış olmaktan onur duyuyorum” dedi.

Türkiye’den ödül sahibi insan hakları savunucusu Osman Kavala cezaevinden ilettiği mektupta “Farklı toplum kesimleri, farklı ülkelerde yaşayanlar arasında oluşmuş önyargıların, akli kullanarak, konuşarak ve dinleyerek aşılabileceğine inanıyorum” cümlesiyle diyalogun önemini vurguladı.

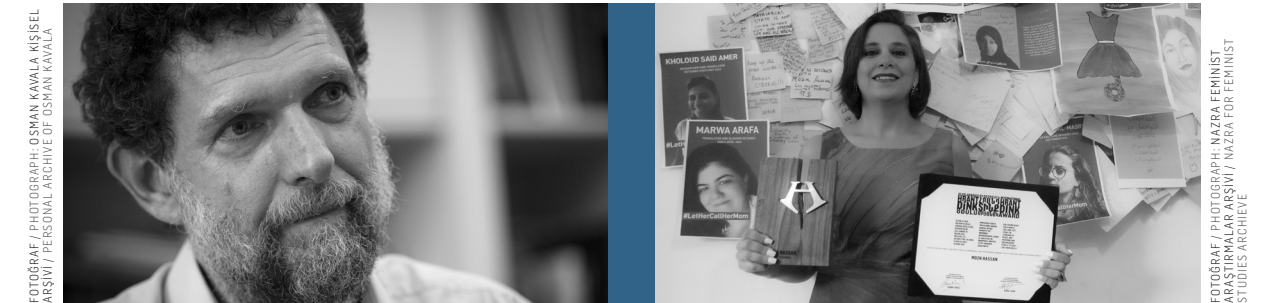
Türkiye’de ve dünyanın dört bir yanında, yaptıklarıyla insana, insanlığa ‘ışık’ tutanların anıldığı, risk alan, yol açan insanların ve toplulukların selamlandığı videoyla 2020 yılının ‘ışıklar’ı gösterildi. Bu yılın ‘ışıklar’ı arasında, Türkiye’den Şili’ye, Endonezya’dan Lübnan’a, ABD’den Almanya’ya Hindistan’dan Çin’e, kadın ve insan hakları savunucularının yanı sıra, barış, eşit yurttaşlık, demokrasi ve adalet talepleriyle ilham veren kişiler ve girişimler yer aldı.

Törende Rakel Dink, Tekirdağ Malkara’daki restorasyon bekleyen Surp Toros Ermeni Kilisesi’nden eşi Hrant

Dink’in sevdiği şarkılardan birini seslendirdi. Gece Arto Tunçboyacıyan’ın tören için özel olarak hazırladığı ‘Son Dakika Gölü’ şarkısıyla son buldu.

Ödül töreni, Hrant Dink Vakfı’nın sosyal medya hesaplarından yayınlandı. Geceye dair tüm detaylar, törenle eşzamanlı olarak, vakfın ve ödülün Facebook, Twitter ve Instagram hesaplarında, #HrantDinkÖdülü, #UmuduÇoğalt, #DayanışmaGüçlendirir; #HrantDinkAward, #BuildHope, #StrongerTogether; #ՀրանճինքՄրցանակ, #բազմապատկերյալ, #զօրակցութիւնըndt hashtag’leriyle paylaşıldı.

Uluslararası Hrant Dink Ödülü için aday önerilerinizi, her yıl Nisan sonuna kadar, odul@hrantdink.org adresine e-posta atarak bizlere ulaştırabilirsiniz.

The Hrant Dink Foundation annually presents the International Hrant Dink Award on Hrant Dink’s birthday, September 15th. The award is presented to individuals, organisations or groups that work for a world free of discrimination, racism and violence, take personal risks for their ideals, use the language of peace, and by doing so inspire and encourage others. With this award the Foundation aims to remind all those who struggle for these ideals that their voices are heard, their works are visible and that they are not alone, and to encourage everyone to fight for their ideals.

The 12th International Hrant Dink Award was presented on Tuesday, September 15, 2020 at an online ceremony streamed on the social media accounts of the Hrant Dink Foundation. This year’s awards were granted to human rights defender Osman Kavala from

Turkey and women’s rights advocate Mozn Hassan from Egypt.

The award ceremony was hosted by Şebnem Bozoklu and Alican Yücesoy in Turkish, and by Ece Dizdar in English. The ceremony was held at the 23.5 Hrant Dink Site of Memory and the opening speech was delivered by International Hrant Dink Award Committee President Ahmet İnsel.

Arto Tunçboyacıyan, Can Bonomo, Dialog Project, Kalben, Kudsi Erguner, and O.F.F. participated in the ceremony with their special performances for the night.

“I am honored to be one of the many feminists from around the world who received this award for their struggle against all forms of discrimination against women and other vulnerable groups” said women’s rights advocate Mozn Hassan in her acceptance speech which she sent from Egypt.

Human rights activist Osman Kavala emphasized the importance of intercultural dialogue in peace-building in his letter from prison: “I believe that prejudices between different segments of society and those living in different countries can be overcome by using the mind, communicating and listening.”

People and institutions from Turkey and all around the world who shed light on humanity with their struggles were acknowledged as the ‘Inspirations’ of 2020. Among the Inspirations of this year, there are human and women’s rights defenders from Turkey to Chile, Indonesia to Lebanon, Germany to the United States, India to China as well as inspirational individuals and initiatives with their demands for peace, equal citizenship, democracy and justice. At the ceremony, Rakel Dink sang one of her husband Hrant Dink’s favorite songs at Surp Toros Armenian Church in Tekirdağ, Malkara which is awaiting

restoration. The night ended with the song “Last Minute Goal” composed by Arto Tunçboyacıyan specially for the ceremony.

The award ceremony was streamed on the social media accounts of the Hrant Dink Foundation. All details about the event were shared live with the ceremony on the Facebook, Twitter and Instagram accounts of both the Foundation and the Award with the hashtags #HrantDinkÖdülü, #UmuduÇoğalt, #DayanışmaGüçlendirir, #HrantDinkAward, #BuildHope, #StrongerTogether, #ՀրանճինքՄրցանակ, #բազմապատկերյալ, #զօրակցութիւնըndt.

You can send your proposals for nominations every year until the end of April via email to award@hrantdink.org

PROJE KOORDİNATÖRÜ
PROJECT COORDINATOR
ZEYNEP SUNGUR

ÖDÜL KOMİTESİ
AWARD COMMITTEE
ALİ ALPER AKYÜZ
SİBEL ASNA
ZEYNEP ARSLAN
KEREM ÇİFTÇİOĞLU
DELAL DİNK
DOUGLAS JONHSON
NAYAT KARAKÖSE
GÜLTEN KAYA
NESLİHAN KOYUNCU
UMUT KURÇ
ÇİĞDEM MATER
EMMA-SINCLAIR WEBB
MAHİR YILDIZ

ÖDÜL JÜRİSİ
AWARD JURY
NEBAHAT AKKOÇ
AGNES KHARSIING
EMİN ALPER
TANIL BORA
CÉSAR RODRÍGUEZ GARAVITO
ROBERT GUÉDIGUIAN
VIVIANA KRSTICEVIC
MOLLY MELCHING
ŞAFAK PAVEY
FÜSUN ÜSTEL
RAKEL DİNK

KONSEPT / TASARIM
CONCEPT / DESIGN
BÜLENT ERKMEN, BEK

ÖDÜL HEYKELCİĞİ TASARIMI
AWARD STATUETTE DESIGN
ERDAĞ AKSEL, TAN MAVİTAN

ÖDÜL MÜZİĞİ
AWARD MUSIC
ARTO TUNÇBOYACIYAN

ÖDÜL FİLMLERİ KONSEPT VE KURGU
AWARD FILMS CONCEPT AND EDITING
ÜMİT KIVANÇ

METİN ÇEVİRİLERİ
TRANSLATION
BOB BEER

SESLENDİRME
VOICE-OVER
MUSTAFA AVKIRAN
MAHIR GÜŞİRAY
YEKTA KOPAN
ERIC NAZARIAN
TİLBE SARAN

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS
ALBERT SEVİNÇ
HARRY PARSEKIAN
HRANT DİNK'İN ARKADAŞLARI
FRIENDS OF HRANT DİNK
LEVON BAĞIŞ
HEINRICH BÖLL STIFTUNG
İSTANBUL POLİTİKALAR MERKEZİ
ISTANBUL POLICY CENTER

PRODÜKSİYON
PRODUCTION

YÖNETMEN
DIRECTOR
ERHAN ARIK

GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ
CINEMATOGRAPHER
MERYEM YAVUZ

KURGU
EDITOR
NATALIN SOLAKOĞLU

SANAT YÖNETMENİ
ART DIRECTOR
CEYDA YÜCEER

IŞIK ŞEFİ
GAFFER
SEYDİ KAYA

SES KAYIT
LOCATION SOUND
EMİR BUĞRA KAZAK

SES MİKSAJ
SOUND MIXER
ÇAĞLAR YEŞİLAY

RENK DÜZENLEME
COLOURIST
LEVENT ÖZTÜRK

2. KAMERA
ADDITIONAL CAMERA
SERDAR GÜZ

1. KAMERA ASİSTANLARI
1ST ACS
KEREM ARICA, ONUR ÖZDEN

2. KAMERA ASİSTANLARI
2ND ACS
HÜSEYİN KURT, CAN DEMİR

STAJYER
INTERN
FERHAT ÖZBEY

DESTEĞİYLE
WITH THE SUPPORT OF
UFUK ÇALKIN
JOHN GRIGORIAN
GÜNEŞ SAYIN
STUDIO DRUM & BASS
FILMARKA - ÖZGÜR MISRAL FLARE IŞIK
ŞERİF ATAR
ARMEN SHAVERDIAN'S GUITAR CLINIC

HRANT DİNK VAKFI YAYINLARI, HRANT DİNK'İN HAYALLERİNİ, MÜCADELESİNİ, DİLİNİ VE YÜREĞİNİ YAŞATMAK AMACIYLA KURULMUŞ OLAN HRANT DİNK VAKFI'NIN ÇATISI ALTINDA, DİYALOG, BARIŞ VE EMPATİ KÜLTÜRÜNÜ GELİŞTİRECEK YAYINLAR YAPAR.

BU TEMEL İLKELER IŞIĞINDA,

- TÜRKİYE'NİN DEMOKRATİKLEŞMESİ, KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİĞİN BİR ZENGİNLİK, FARKLILIĞIN BİR HAK OLARAK KABUL GÖRMESİ, TOPLUMLAR ARASINDAKİ

KÜLTÜREL İLİŞKİLERİN GELİŞTİRİLMESİ AMACIYLA MİLLİYETÇİLİKTEN, IRKÇILIKTAN VE AYRIMCILIKTAN ARINDIRILMIŞ, ÇOCUKLARA VE GENÇLERE YÖNELİK PROJELERİ DE KAPSAYAN AKADEMİK VE AKADEMİ DIŞI YAYINLAR YAPMAYI;

- TÜRKİYE'DE ÇOĞU ZAMAN YÜZEYSEL BİR ŞEKİLDE YÜRÜTÜLEN, GÜNCEL, SİYASAL-TOPLUMSAL-KÜLTÜREL TARTIŞMALARA İLİŞKİN DERİNLEMESİNE SORULAR SORMAYA OLANAK TANIYAN TELİF

VE ÇEVİRİ ESERLERE DAYALI DİZİLER

OLUŞTURMAYI;

- HRANT DİNK VAKFI'NIN KURMAYI AMAÇLADIĞI, ERMENİ ARAŞTIRMALARINA ODAKLANAN BİR ENSTİTÜNÜN

TEMELLERİNİ OLUŞTURMAYA YÖNELİK

OLARAK, ERMENİLERİN TARİHİ, KÜLTÜRÜ

VE YAŞANTISIYLA İLGİLİ YAYINLAR

YAPMAYI;

- HRANT DİNK'İN BÜTÜN YAZILARINI VE KONUŞMALARINI YAYIMLAYARAK, ONUN FİKİRSEL MİRASININ YAYGINLAŞMASINA

VE GELECEK NESİLLERE AKTARILMASINA

ARACILIK ETMEYİ;

- HRANT DİNK'İN, MİLYONLARCA İNSANIN YÜREĞİNE NÜFUZ ETMESİNİ SAĞLAYAN, İÇTEN VE DEMOKRAT TAVRININ TAKİPÇİSİ OLARAK, AYRIMCILIĞA MARUZ KALAN GRUPLARIN SESLERİNİ DUYURMALARINI SAĞLAYACAK, GENİŞ HALK KİTLELERİNE ULAŞMAYI HEDEFLEYEN KİTAPLAR YAYIMLAMAYI HEDEFLER.

HDV YAYINLARI PUBLICATIONS

HRANT DINK FOUNDATION PUBLICATIONS PUBLISHES WORKS THAT SUPPORT THE DEVELOPMENT OF A CULTURE OF DIALOGUE, PEACE AND EMPATHY. IT IS PART OF THE HRANT DINK FOUNDATION WHICH WAS ESTABLISHED FOR THE PERPETUATION OF THE VISION, STRUGGLE, MESSAGE AND IDEALS OF HRANT DINK.

IN THE LIGHT OF THESE FOUNDING PRINCIPLES, PUBLICATIONS HAS THE FOLLOWING AIMS:

- TO PUBLISH ACADEMIC AND NON-ACADEMIC PUBLICATIONS AS WELL AS PROJECTS ORIENTED TOWARDS CHILDREN AND YOUNG PEOPLE PURGED OF NATIONALISM, RACISM AND DISCRIMINATION, TOWARDS THE DEMOCRATISATION OF TURKEY, THE ESTABLISHMENT OF AN UNDERSTANDING OF CULTURAL DIVERSITY AS A FUNDAMENTAL VALUE AND 'DIFFERENCE' AS A RIGHT; AND THE DEVELOPMENT OF CULTURAL RELATIONS BETWEEN THE PEOPLES OF ALL COUNTRIES.

- TO CREATE SERIES FORMED OF ORIGINAL AND TRANSLATED WORKS THAT WILL ENABLE THOROUGH AND IN-DEPTH INQUIRIES IN THE DOMAIN OF CONTEMPORARY, POLITICAL-SOCIAL-CULTURAL DEBATES WHICH ARE ALL TOO OFTEN CONDUCTED IN A SUPERFICIAL MANNER IN TURKEY.

- TO PUBLISH WORKS ON ARMENIAN HISTORY, CULTURE AND EVERYDAY LIFE WITH A VIEW TO ESTABLISHING THE FOUNDATIONS OF AN INSTITUTE FOCUSING ON ARMENIAN STUDIES WHICH THE FOUNDATION AIMS TO FOUND.

- TO PUBLISH THE COMPLETE WRITINGS AND SPEECHES OF HRANT DINK AND TO FACILITATE THE DISSEMINATION AND TRANSMISSION TO FUTURE GENERATIONS OF HIS INTELLECTUAL HERITAGE.

- WITH CONTINUED DEDICATION TO HRANT DINK'S SINCERE AND DEMOCRATIC APPROACH THAT PENETRATED THE HEARTS OF MILLIONS OF PEOPLE, TO PUBLISH BOOKS TARGETING THE WIDER MASSES TOWARDS GIVING VOICE TO GROUPS SUBJECTED TO DISCRIMINATION.

21. YÜZYILDA ERMENİ KİMLİĞİNE ELEŞTİREL YAKLAŞIMLAR: KIRILGANLIK, DİRENÇ VE DÖNÜŞÜM

Kimliklerin katı kalıplardan çıkıp, gitgide daha akışkan bir nitelik kazandığı günümüzde, mutlak ve tek kimlik fikrinin yerini, zamana, mekâna ve kişiye göre şekillenebilen kimlikler fikri almaktadır. Bu çerçevede, Ermeni kimliğine dair geleneksel yaklaşımlar da sorgulanmakta ve konu, disiplinlerarası çalışmalar ve yeni bakış açılarıyla ele alınmaktadır.

Ekim 2016’da İstanbul’da yapılan ‘21. Yüzyılda Ermeni Kimliğine Eleştirel Yaklaşımlar: Kırılğanlık, Direnç ve Dönüşüm’ başlıklı konferansta, Ermeni kimliğine ilişkin çeşitli yaklaşımlar ve bu yaklaşımların kimlik araştırmaları ile ilişkisi tartışıldı.

Ermenilerin, üzerine bir ortak kimlik inşa ettiği tarihsel arkaplan; Ermeni kimliklerinin zamansal ve mekânsal

boyutları; sınıf, din, cinsiyet ve yaş gibi faktörlerin kimliğin oluşumundaki etkisi; kilise, siyasi parti, okul, müze gibi Ermeni kurumlarının ve Ermenistan devletinin kimlik alanındaki ağırlığı; Ermeni kimliğinin gelişimi, değişimi ve ifade edilmesinde sanat, edebiyat, dil ve estetiğin kullanımı; ortak kimliğin sürdürülmesinde soykırım sonrası ‘mağduriyet’in ve soykırım inkârının oynadığı rol; Türkiye’de ve diasporadaki topluluklarda asimilasyon, inkâr, dâhil olma ve hariç tutulma biçimleri gibi konulara odaklanan bildirilerden bir seçkinin yer aldığı bu kitap, kimlik kavramı etrafında yürütülen geniş tartışmalara da katkı sunacak bir kaynak niteliği taşımaktadır.

MEDYADA NEFRET SÖYLEMİ VE AYRIMCI SÖYLEM 2019 RAPORU

Medyada Nefret Söylemi ve Ayrımcı Söylem 2019 Raporu, Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi Projesinin, 2019 yılı verileri, bu verilerin nicel ve nitel

analizleriyle birlikte, yazılı basında Kürtlere yönelik ayrımcı söylemin incelendiği **‘Yazılı basında Kürtlere yönelik ayrımcı söylem: 2019 Yerel Seçimleri örneği’** başlıklı dosyayı içeriyor.

2019 yılında ulusal ve yerel gazetelerde ulusal, etnik ve dini grupları hedefleyen **4364 köşe yazısı ve haber** bulundu. Bu metinlerde **80 farklı grubu** hedef alan **5515 nefret söylemi** içeriği bulundu.

Raporda yazılı basında Kürtlerin hangi konular ve temalar etrafında ele alındığı ve nasıl sunulduğu incelendi. Çalışmada, siyasi tartışmaların yoğunlaştığı seçim dönemlerinde medyada üretilen ayrımcı söylemin daha belirgin ve kesin olabildiği gözleminden hareketle,

2019 yerel seçimi döneminde yazılı basında Kürtlere yönelik ayrımcı dile odaklanıldı.

Mesut Yeğen’in ‘Milletin Kıyısında Kürtler’ başlıklı yazısıyla başlayan raporun ‘Yazılı Basın Analizi’ bölümünde, Türkiye ulusal basınından seçilen 9 gazete, anahtar kelimelere göre eleştirel söylem analizi ile incelendi.

Bu raporda “‘Makbul’ Kürtler/ ‘Makbul olmayan’ Kürtler” ve “‘Bir ‘millî güvenlik sorunu’ olarak Kürt kimliği” başlıkları altında incelenen haber ve köşe yazılarında ayrımcı ve ötekileştiren mesajları daha örtük bir şekilde veren söylemlerin hâkim olduğu tespit edildi. ‘Kürtçenin suçla ilişkilendirilmesi’ ve ‘Sınır ötesindeki Kürtler’ başlıkları altında incelenen metinler ise, Kürtleri bir topluluk olarak hedef almaları ve kimliğine ilişkin genellemeler yaparak olumsuzlukların taşıyıcısı olarak nitelendirmesiyle doğrudan nefret söylemi kapsamında değerlendirildi.

CRITICAL APPROACHES TO ARMENIAN IDENTITY IN THE 21ST CENTURY: FRAGILITY, RESILIENCE AND TRANSFORMATION

In this day and age when identities break the mould and become more fluid, the concept of an identity shaped by time, space and the individual has replaced the idea of an absolute and single identity. Within this framework, traditional

views of Armenian identity are being questioned and the matter is being approached through interdisciplinary practices and fresh perspectives.

Various approaches to Armenian identity as well as the relationship between these approaches and identity research were discussed during the conference “Critical Approaches to Armenian Identity in the 21st Century: Fragility, Resilience and Transformation” held in Istanbul in October 2016,

This book, comprised of a collection of declarations on: the historical background upon which Armenians have built a common identity; the temporal and spatial dimensions of Armenian identity; the effect of factors such as class, religion, gender and age in the formation of an identity; the influence of the Armenian state and Armenian institutions such as the church, political parties, schools and museums in the sphere of identity; the use of art, literature, language and aesthetics in the development, modification and expression of Armenian identity; the role of post-genocide “victimisation” and genocide denial in the preservation of a collective identity; assimilation, denial, forms of inclusion and exclusion is a resource that will contribute to the extensive debates around the concept of identity.

HATE SPEECH AND DISCRIMINATORY DISCOURSE IN MEDIA 2019

Hate Speech and Discriminatory Discourse in Media 2019 Report is prepared within the scope of **Media Watch on Hate Speech** project, contains quantitative and qualitative analyses of hate

speech data for 2019 and discriminatory discourse report entitled ‘Discriminatory discourse against Kurds in Turkey’s print media: The example of 2019 local elections’.

In 2019, **4364 columns** and **news articles** targeting national, ethnic, and religious groups were found in national and local newspapers. In these texts, **5515 hate speech** content targeting **80 different groups** was found. In the report, the topics and themes the Kurds are addressed in the print media and how they are presented were examined. The study focused on the discriminatory language against Kurds in the print media during the 2019 local election period, with the observation that the discriminatory discourse becomes

more obvious in the media during election periods when political debates intensified.

The report begins with Mesut Yeğen’s introduction titled “On the Margins of the Nation: Kurds” and continues with the findings of the print media analysis for 9 national newspapers selected and media monitoring work based on the keywords in the ‘Print Media Analysis’ section.

Under the categories “acceptable” Kurds / “unacceptable” Kurds and “Kurdish identity as a national security problem”, there is a dominance of discourses conveying their discriminatory and marginalizing messages in more subtle ways. In the categories “association of Kurdish language to crime” and “Kurds across the border” are considered as examples of direct hate speech since they target Kurds as a whole and label the identity itself as the carrier of negativity by making generalizations about Kurdish identity.

HRANT DİNK ANMALARİ

HRANT DINK MEMORIALS

DOĞU TOPLUMLARINI, BATIDAN AYIRAN
ÖNEMLİ BİR ÖZELLİK DE,
'LİDER', 'KAHRAMAN' VE 'İLAH'
YARATMASINDAKİ FARKLILIKTA
ARANMALI.
BİZİM KÜLTÜRÜMÜZDE BİRBİRLERİNE
ÇOK ÇABUK DÖNÜŞÜP,
RAHATLIKLA DA ÖRTÜŞEBİLEN
KAVRAMLAR BUNLAR.
BİR ÖNEMLİ ÖZELLİĞİMİZ DE KOLAY
YÜCELTİP, BİR O KADAR RAHAT
ALÇALTABİLMEMİZ İLAHLARIMIZI...

...KURTARICILAR BEKLEMİYİN,
KENDİ KENDİNİZİN İLAHI OLUN.
AKSİ TAKTİRDE, TARİHİ BOYUNCA
HİÇ İKTİDAR OLAMAMIŞ BİR HALKIN
ÇOCUKLARI, BÖYLE BİRBİRİMİZE KARŞI
İKTİDARCILIK OYNAR DURURUZ İŞTE.

İLAHLARA İLLALLAH

ENOUGH WITH THE DIVINITIES

ONE OF THE MOST SIGNIFICANT
DIFFERENCES BETWEEN EASTERN AND
WESTERN SOCIETIES IS IN THE WAY
THEY CREATE 'LEADERS', 'HEROES'
AND 'DIVINITIES'.
IN OUR CULTURE, THESE CONCEPTS
SWIFTLY INTERCONVERT, AND EASILY
OVERLAP.
ANOTHER CHARACTERISTIC OF OUR
SOCIETY IS THAT WE NOT ONLY GLORIFY
EASILY BUT ALSO CARELESSLY DEMEAN
OUR DIVINITIES...

HRANT DİNK

BİRGÜN - 10 OCAK 1997 JANUARY 10TH, 1997

...DO NOT WAIT FOR SAVIOURS, BE YOUR
OWN DIVINITY. OTHERWISE, AS CHILDREN
OF A PEOPLE WHO HAS NEVER RULED
THROUGHOUT THE HISTORY, WE SHALL
KEEP PLAYING 'RULERSHIP' AGAINST
EACH OTHER.

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ

HRANT DİNK İNSAN HAKLARI VE
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ KONFERANSI

BOGAZICI UNIVERSITY

HRANT DINK MEMORIAL LECTURE ON FREEDOM
OF EXPRESSION AND HUMAN RIGHTS

In the Hrant Dink Memorial Lecture on Freedom of Expression and Human Rights presented by Bogazici University History, Sociology and Political Science and International Relation departments, Eleni Varikas gave a lecture titled 'The Outcasts of the World: The Figures of the Pariah'.

She is professor emeritus of political theory and gender studies at Vincennes University / Paris 8, and researcher at the Center for Sociological and Political Research at Paris (CRESPPA) of the CNRS. She has previously taught at the EHESS and Paris 7 University in France, and at the Universities of São Paulo (USP) and Campinas (UNICAMP) in Brazil. She was also a professor and guest researcher in several universities, including the Free University of Brussels, the University of Lausanne, the University of Athens, and the European University Institute in Florence, and

Avrupa Çalışmaları Merkezi, Columbia Üniversitesi ve New School'da misafir profesör olarak bulunmuştur. Feminizm, siyasi modernlikte toplumsal cinsiyetin konumu, toplumsal hiyerarşiler, ırkçılık, bilginin sömürgeciliği, beşeri bilimlerin epistemolojisi, öznellik, ve Max Weber'de dışlanmışlık gibi çok geniş bir ilgi alanına yayılmış kitap ve makaleleri 9 dilde yayımlanmıştır. Makalelerinden bir derleme 2017 yılında Isabelle Clair ve Elsa Dorlin tarafından Eleni Varikas. Pour une théorie féministe du politique [Eleni Varikas. Feminist Bir Politika Kuramı'na Doğru] başlığıyla yayınlanmıştır.

had visiting professorships at the Center for European Studies at Harvard University, Columbia University, and the New School in the USA. Her books and articles, which span a broad spectrum of subjects including feminism, gender in political modernity, social hierarchies, racism, the coloniality of knowledge, the epistemology of the humanities, subjectivity, the figure of the outcast and Max Weber, have been published in nine languages. A collection of her articles has recently been published in Paris with the title: Eleni Varikas. Pour une théorie féministe du politique [Eleni Varikas. For a Feminist Theory of Politics] (2017) edited by Isabelle Clair and Elsa Dorlin.

YURTIÇİ

ON ÜÇÜNCÜ YIL UTANMAK İÇİN GEÇ DEĞİL
Anma

Tarih: 19 Ocak, 15.00

Yer: Sebat Apartmanı önü, İstanbul

Hrant'ın Arkadaşları

13 YIL -100 DURUŞMA GERİDE KALDI/HRANT İÇİN ADALET
İÇİN MÜCADELEYE DEVAM

Söyleşi

Konuşmacılar: Elif Akgül, Ferhat Kentel, Meltem Oral, Tibet Şahin, Serdar Korucu, Şenol Karakaş

Tarih: 16 Ocak, 19.00

Yer: Cezayir Salonu, İstanbul

Hrant'ın Arkadaşları

HRANT DİNK UMUT KONUŞMASI "ANLAMAYA VE
DİNLEMeye SADAKAT: JEAN AMÉRY, HİNÇ VE UMUT"

Söyleşi

Konuşmacı: Umut Tümay Arslan

19 OCAK 2020

JANUARY 19TH, 2020

TURKEY

THE THIRTEENTH YEAR ISN'T LATE TO BE ASHAMED
Commemoration

Date: January 19, 15.00

Place: In front of Sebat Apartment, İstanbul

Friends of Hrant

13 YEARS - 100 HEARINGS GONE BY/CONTINUING THE
STRUGGLE FOR HRANT, FOR JUSTICE

Talk

Speakers: Elif Akgül, Ferhat Kentel, Meltem Oral, Tibet Şahin, Serdar Korucu, Şenol Karakaş

Date: January 16, 19.00

Place: Cezayir Hall, İstanbul

Friends of Hrant

HRANT DİNK HOPE SPEECH "LOYALTY TO UNDERSTANDING
AND LISTENING: JEAN AMÉRY, RESENTMENT AND HOPE"

Talk

Speaker: Umut Tümay Arslan

Tarih: 17 Ocak, 19.00

Yer: Yesayan Salonu, İstanbul

Aras Yayıncılık

UNUTMUYORUZ AFFETMİYORUZ!

Anma

Tarih: 19 Ocak, 15.00

Yer: Alsancak Türkan Saylan Kültür Merkezi önü, İzmir

İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri

13. YILINDA HRANT DİNK'İ ANIYORUZ

Anma ve sinevizyon gösterimi

Tarih: 19 Ocak, 15.00

Yer: SES Ankara Şube Salonu, Adakale Sokak, Ankara

Ankara Hrant Dink Anma İnisyatifi

İLK ELDEN HRANT DİNK TANIKLIKLARI VE BELGEDEN
BELLEĞE ERMENİ GERÇEĞİMİZ

Anma ve söyleşi

Konuşmacılar: Ergin Cinmen, Silva Özyerli ve

Tayfun Atay

Tarih: 19 Ocak, 14.00
Yer: Herodot Kültür Merkezi, Bodrum
[Hrant'ın Bodrum'daki Arkadaşları](#)

YURTDIŞI

HRANT DİNK'İN HATIRASI: ACI UMUDA DÖNÜŞÜYOR
Anma ve söyleşi
Konuşmacılar: Nayat Karaköse, Huberta von Voss-Wittig
Tarih: 19 Ocak, 18.00
Yer: Surp Yeğişe (St. Yeghiche) Ermeni Kilisesi, Londra, İngiltere
[Surp Yeğişe \(St. Yeghiche\) Ermeni Kilisesi](#)

İKİ ULUSUN KALBI HRANT DİNK
Film gösterimi ve söyleşi
Film: “İki Ulusun Kalbi Hrant Dink: Nouritza Matossian ile Görüşme”
Konuşmacı: Ohannes Kılıçdağı

Tarih: 19 Ocak, 19.30
Yer: Harvard'da Boylston salonu, ABD
[Zoravig](#)

HRANT DİNK CİNAYETİNİN 13. YIL ANMASI
Anma ve söyleşi
Konuşmacılar: Garo Ghazarian, Tamar Nalcı, Roy Arakelian, Pakrat Estukyan
Tarih: 19 Ocak, 18.00
Yer: Kevork –Aved Kurkcuoglu Salonu, LA, ABD
[İstanbul Ermenileri Organizasyonu](#)

HRANT DİNK'i ANMAK
Müzik dinletisi ve panel
Sanatçılar: Deniz Mahir Kartal, Mikail Yakut ve Arsen Petrosyan
Konuşmacı: Zeynep Taşkın
Tarih: 19 Ocak, 20.30
Yer: Maxim Gorki Tiyatrosu, Berlin, Almanya
[Maxim Gorki Tiyatrosu](#)

HRANT DİNK'i KATLEDİLİŞİN 13. YILINDA UNUTMADIK
Anma ve söyleşi
Konuşmacı: Hayko Bağdat
Tarih: 17 Ocak, 19.00
Yer: Tohum Kültür Merkezi, Augsburg, Almanya
[ATİK](#)

HRANTDINK13
Film gösterimi, söyleşi, konser ve dans gösterisi
Konuşmacı: Howard Eissenstat
Konser: Garo Altinian
Film gösterimi: “Son Eylül” Gülsün Odabaşı
Dans gösterisi: Ömer Ongun and Silvia Holtrop, “Gorani”
Tarih: 18 Ocak, 13.00
Yer: Ottawa Halk Kütüphanesi Ana Şube Oditoryumu, Kanada
[Voice in dialogue](#)

HRANT DİNK'İN MİRASI VE GÜNÜMÜZ TÜRKİYE'Sİ
Anma, söyleşi ve can yemeği

Konuşmacı: Sevan Değirmenciyan
Tarih: 19 Ocak, 13.00
Yer: İstanbullu Ermeni Kültür Merkezi, Montreal, Kanada
[BOLSAHAY](#)

HRANT DİNK İÇİN “HOKEHANKİST” AYINI
Ruhu için ayin
Tarih: 19 Ocak
Yer: Surp Hripsime Ermeni Kilisesi, Viyana, Avusturya
[Surp Hripsime Ermeni Kilisesi](#)

AMSTERDAM HRANT DİNK ANMASI
Söyleşi ve film gösterimi
Konuşmacılar: Sayat Tekir , Onur Feyzioğlu
Film gösterimi: Hrant Dink; İki Milletin Kalbi - Nouritza Matossian
Tarih: 19 Ocak, 13.00
Yer: Surp Hoki Kilisesi, Amsterdam, Hollanda
[Surp Hoki Kilisesi](#)

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: NESLİHAN KOYUNCU

Date: January 19, 14.00
Place: Hederot Cultural Center, Bodrum
[Hrant's Friends in Bodrum](#)

INTERNATIONAL

HRANT DİNK'S MEMORY: PAIN TURNS TO HOPE
Commemoration and talk
Speakers: Nayat Karaköse, Huberta von Voss-Wittig
Date: January 19, 18.00
Place: St. Yeghiche Armenian Church, London, U.K.
[St. Yeghiche Armenian Church](#)

HRANT DİNK, THE HEART OF TWO NATIONS
Film screening and talk
Film: “Hrant Dink, the Heart of Two Nations: A Conversation with Nouritza Matossian”
Speaker: Ohannes Kılıçdağı
Date: January 19, 19.30
Place: Harvard, Boylston Hall, USA
[Zoravig](#)

13TH ANNIVERSARY COMMEMORATION OF HRANT DİNK'S ASSASINATION
Commemoration and talk
Speakers: Garo Ghazarian, Tamar Nalcı, Roy Arakelian, Pakrat Estukyan
Date: January 19, 18.00
Place: Kevork - Aved Kurkcuoglu Hall, LA, U.S.A.
[Organization of Istanbul Armenians](#)

COMMEMORATING HRANT DİNK
Recital and panel
Musicians: Deniz Mahir Kartal, Mikail Yakut, Arsen Petrosyan
Speaker: Zeynep Taşkın
Date: January 19, 20.30
Place: Maxim Gorki Theatre, Berlin, Germany
[Maxim Gorki Theatre](#)

WE HAVE NOT FORGOTTEN HRANT DİNK ON THE 13TH YEAR OF HIS ASSASINATION
Commemoration and talk

Speaker: Hayko Bağdat
Date: January 17, 19.00
Place: Tohum Cultural Center, Augsburg, Germany
[ATİK](#)

HRANTDINK13
Film screening, talk, concert and dance recital
Speaker: Howard Eissenstat
Concert: Garo Altinian
Film screening: “Last September” Gülsün Odabaşı
Dans recital: Ömer Ongun and Silvia Holtrop, “Gorani”
Date: January 18, 13.00
Place: Ottawa Public Library Main Branch Auditorium, Canada
[Voice in dialogue](#)

HRANT DİNK'S LEGACY AND PRESENT DAY TURKEY
Commemoration, talk and dinner
Speaker: Sevan Değirmenciyan
Date: January 19, 13.00
Place: Istanbul Armenians Cultural Center, Montreal,

Canada
[BOLSAHAY](#)

MEMORIAL SERVICE FOR HRANT DİNK
Memorial service
Date: January 19
Place: St. Hripsime Armenian Church, Vienna, Austria
[St. Hripsime Armenian Church](#)

HRANT DİNK COMMEMORATION, AMSTERDAM
Talk and film screening
Speakers: Sayat Tekir , Onur Feyzioğlu
Film screening: Hrant Dink; The Heart of Two Nations - Nouritza Matossian
Date: January 19, 13.00
Place: Surp Hoki Church, Amsterdam
[Surp Hoki Church](#)

BAĞIŞÇILARIMIZ DONATIONS

AHMET TUNCER
ALBERT SEVİNÇ
ARMENIAN INSTITUTE IN LONDON
AYÇA SESİĞÜR
CALOUSTE GULBENKIAN FOUNDATION
CHREST FOUNDATION
CIVIL RIGHTS DEFENDERS
COLOMBIA GLOBAL CENTERS
DEMOKRATISCHES TURKEIFORUM E.V.
ETKİNİZ AB PROGRAMI
EUROPEAN COMMISSION
EUROPEAN ENDOWMENT FOR DEMOCRACY
FİLİZ VE UFUK ÇİLEK
FRIEDRICH NAUMANN VAKFI
FRIENDS OF HRANT DINK
GABRIEL DOYLE
HAMPAR KARA
HARRY PARSEKIAN
HEINRICH BÖLL STIFTUNG DERNEĞİ
İBRAHİM BETİL
INSTITUT FRANÇAIS
IŞIL VE SARKİS ZABUNYAN
JOHN AND HASMIK MGRDICHIAN VAKFI
KINGDOM OF NETHERLANDS
NETHERLANDS INSTITUTE IN TURKEY
NURDAN TÜRKER
OLOF PALME CENTER
RECEP KAYA
SEMA GÜLEZ
SEMA ÜLKER
SEV SİGORTA ARA.HİZ.LTD.ŞTİ.
SİLVA ÖZYERLİ
SUAT ÇARIKCIOĞLU
SWEDISH INTERNATIONAL DEVELOPMENT AGENCY
T.C. HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI MERKEZİ FİNANS VE İHALE BİRİMİ
THE EMBASSY OF FRANCE
THE EMBASSY OF NORWAY
THE FEDERAL DEPARTMENT OF FOREIGN AFFAIRS OF SWITZERLAND - FDFA

DESTEKÇİLERİMİZ SUPPORTERS

A&B İLETİŞİM A.Ş.
A&B COMMUNICATIONS INC.
AHMET HIZARCI
AJANS PRESS
BARKEV BALIMOĞLU
BEK TASARIM
BOĞOS ÇALGICIOĞLU
DENGİ BAĞIMSIZ DENETİM MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş. - MAZARS
DENGİ MAZARS INDEPENDENT AUDIT CO.
DİKMEN GÜRÜN
ERIC NAZARIAN
ESEN ÇAMURDAN
EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION - ARMENIA
EYÜP ENSAR DAL
GOGHT
GÜMRÜ GENÇLİK GİRİŞİM MERKEZİ
GYUMRI YOUTH INITIATIVE CENTER
HANRİET BAŞOĞLU
İDİL ENGİNDENİZ
KALAN MÜZİK
KALAN MUSIC
LEVON BAĞIŞ
LEXICON KONFERANS ÇEVİRMENLERİ
LEXICON CONFERENCE INTERPRETERS
LONDON BRAND SOLUTIONS
NAZAR BİNATLI
NESİM OVADYA İZRAİL
ÖZGÜR AKMAN
SARKİS
STUDIO DRUM & BASS
TAKUHİ TOVMASYAN
TALİN ATAMAN, LİLİ VE ARA ŞİRİN ANISINA
TOLGA ERCEL
TÜRK ERMENİ AZINLIK OKULLARI
ÖĞRETMENLERİ YARDIMLAŞMA VAKFI
TURKISH ARMENIAN MINORITY SCHOOLS
TEACHERS FOUNDATION
TÜRKİYE TİYATRO VAKFI
THE THEATER FOUNDATION OF TURKEY
ÜMİT KIVANÇ
YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK A.Ş.
YAPI KREDİ CULTURE ARTS AND PUBLISHING
YASEMİN İNCEOĞLU

VE TÜM GÖNÜLLÜLERİMİZE İÇTEN TEŞEKKÜRLERİMİZLE...
AND OUR HEART FELT THANKS TO ALL OUR VOLUNTEERS...

ÖZLEMLE ANIYORUZ

2020 YILINDA BÜYÜKELÇİ ROUBEN SHOUGARIAN'I KAYBETTİK. HDV AİLESİ OLARAK, KENDİSİNİ YAKINDAN TANIMA VE KENDİSİNDEN PEK ÇOK ŞEY ÖĞRENME FIRSATI BULDUĞUMUZ İÇİN ŞANSLI HİSSEDİYORUZ. ÇATIŞMA ÇÖZÜMLERİ ALANINDA ÖNEMLİ BİR UZMAN, DİYALOĞA YÜREKTEN İNANAN BİR AKADEMİSYEN VE EN ÖNEMLİSİ KARŞILAŞABİLECEĞİNİZ EN ZARİF İNSANLARDAN BİRİ OLAN BARON SHOUGARIAN'IN YOKLUĞUNU HEP HİSSEDECEĞİZ.

IN 2020 WE LOST AMBASSADOR ROUBEN SHOUGARIAN. AS THE HDF FAMILY, WE FEEL LUCKY TO HAVE KNOWN HIM PERSONALLY AND LEARNED SO MUCH FROM HIM. WE WILL GREATLY MISS BARON SHOUGARIAN, A LEADING EXPERT IN CONFLICT RESOLUTION, AN ACADEMIC WHO TRULY BELIEVED IN DIALOGUE AND MORE IMPORTANTLY ONE OF THE KINDEST PEOPLE YOU COULD MEET.

IN MEMORIAM

ÖZLEMLE ANIYORUZ

2020'DE İŞ İNSANI VE ALBERT SEVİNÇ VAKFI'NIN KURUCUSU, VAKFIMIZIN DOSTU VE DESTEKÇİSİ ALBERT SEVİNÇ HADODO'YU KAYBETMENİN DERİN ÜZÜNTÜSÜNÜ YAŞADIK. ONUN GİBİ VİZYONER, İYİLİK DOLU BİRİSİNİ TANIMIŞ OLMAKTAN ONUR DUYUYORUZ. ANISI HEP KALBİMİZDE YAŞAYACAK.

IN 2020 WE FELT THE GREAT SORROW OF LOSING ALBERT SEVINÇ HADODO, FOUNDER OF THE ALBERT SEVINÇ FOUNDATION AS WELL AS A FRIEND AND SUPPORTER OF HDF. WE ARE HONORED TO HAVE KNOWN A VISIONARY AND ENDEARING PERSON LIKE HIM. HIS MEMORY WILL LIVE ON IN OUR HEARTS.

IN MEMORIAM

Hrant Dink Vakfı Yönetim Kurulu'na,

A) Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

1) Görüş

Hrant Dink Vakfı'nın ("Vakıf") 31 Aralık 2020 tarihli bilançosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; gelir - gider tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dahil olmak üzere finansal tablo dipnotlarından oluşan finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre ilişikteki finansal tablolar, Hrant Dink Vakfı'nın 31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait finansal performansını, bilanço dipnotu 2'de özetlenen muhasebe ilkelerine uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

2) Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS") uygun olarak yürütülmüştür. Bu Standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun Bağımsız Denetçinin Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar ("Etik Kurallar") ile finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Şirket'ten bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3) Kilit Denetim Konuları

Tarafımızca raporumuzda bildirilecek bir kilit denetim konusunun olmadığına karar verilmiştir.

4) Diğer Hususlar

2 numaralı bilanço dipnotunda belirtildiği üzere, T.C Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce 27 Eylül 2008 tarih ve 27010 sayılı T.C. Resmi Gazete'de yayımlanan Vakıflar Tek Düzen Hesap Planı ekinde finansal tablo formatları için bilanço ve gelir - gider tablosu sunulmuş olup özkaynak değişim ve nakit akış tablosu bulunmamaktadır. Bu sebeple ekli finansal tablolarda özkaynak değişim ve nakit akış tablosu sunulamamıştır.

5) Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Vakıf yönetimi; finansal tabloların bilanço dipnotu 2'de özetlenen muhasebe ilkelerine uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Finansal tabloları hazırlarken yönetim; Vakıf'ın sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Vakıf'ı tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirmeye niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı süreçte işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

6) Bağımsız Denetçinin Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

6) Bağımsız Denetçinin Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları (Devamı)

BDS'lere uygun olarak yürütülen bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve meslekî şüpheciliğimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.
- Vakıf'ın iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.
- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ile yapılan muhasebe tahminleri ile ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.
- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak Vakıf'ın sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasının kullanılmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız hâlinde, raporumuzda, finansal tablolardaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Vakıf'ın sürekliliğini sona erdirebilir.
- Finansal tabloların açıklamaları dahil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

Bağımsızlığa ilişkin etik hükümlere uygunluk sağladığımızı üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmiş bulunmaktayız. Ayrıca bağımsızlık üzerinde etkisi olduğu düşünüleebilecek tüm ilişkiler ve diğer hususlar ile varsa, ilgili önlemleri üst yönetimden sorumlu olanlara iletmış bulunmaktayız.

DENGE BAĞIMSIZ DENETİM SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
MAZARS Üyesi

Necip Çakmakoglu, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 19 Nisan 2021

1 Ocak 2020 - 31 Aralık 2020
BİLANÇO

(Aksi belirtilmedikçe tüm tutarlar Türk Lirası (TL) cinsinden tam olarak gösterilmiştir)

		Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem	Bağımsız Denetimden Geçmiş Önceki Dönem
	Not	31 Aralık 2020	31 Aralık 2019
AKTİF			
I. DÖNEN VARLIKLAR			
HAZIR DEĞERLER		10.046.777	7.246.624
- Bankalar	6	10.046.777	7.246.624
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI		19.235	6.345
- Gelecek Aylara Ait Giderler		19.235	6.345
DİĞER DÖNEN VARLIKLAR		1.500	-
- Personel Avansları	8	1.500	-
Dönen Varlıklar Toplamı		10.067.512	7.252.969
II. DURAN VARLIKLAR			
ALACAKLAR		10.538	10.538
- Verilen Depozito ve Teminatlar		10.538	10.538
DİĞER ALACAKLAR		260.469	258.200
- İktisadi İşletmeden Alacaklar	7	260.469	258.200
MALİ DURAN VARLIKLAR		5.000	5.000
- İktisadi İşletme	10	5.000	5.000
MADDİ DURAN VARLIKLAR		889.059	994.889
- Binalar	11	141.001	-
- Demirbaşlar	11	1.045.811	1.020.747
- Özel Maliyetler	11	1.550.572	1.548.537
- Birikmiş Amortismanlar (-)	11	(1.848.325)	(1.574.395)
MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR		24.829	40.572
- Haklar	12	55.678	55.678
- Birikmiş İtfalar (-)	12	(30.849)	(15.106)
Duran Varlıklar Toplamı		1.189.895	1.309.199
AKTİF TOPLAMI		11.257.407	8.562.168

		Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem	Bağımsız Denetimden Geçmiş Önceki Dönem
	Not	31 Aralık 2020	31 Aralık 2019
PASİF			
I. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			
BORÇLAR		61.235	70.861
- Satıcılar	15	1.950	5.520
- Diğer Çeşitli Borçlar	15	59.285	65.341
DİĞER MALİ BORÇLAR		1.161	1.025
- Diğer Mali Borçlar	14	1.161	1.025
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER		97.718	84.909
- Ödenecek Vergi ve Fonlar	16	50.169	34.812
- Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	16	47.086	49.645
- Ödenecek Diğer Yükümlülükler	16	463	452
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Toplamı		160.114	156.795
II. ÖZKAYNAKLAR			
SERMAYE	13	100.000	100.000
- Başlangıç Mal Varlığı		100.000	100.000
ÖZEL FONLAR	13	6.570.255	4.276.694
MADDİ DURAN VARLIK YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI		141.000	-
GEÇMİŞ YILLAR GELİR FAZLALARI	13	5.616.059	5.616.059
GEÇMİŞ YILLAR GİDER FAZLALARI (-)	13	(1.587.380)	(579.428)
DÖNEM NET GELİR / (GİDER) FAZLASI		257.359	(1.007.952)
- Dönem Net Gelir / (Gider) Fazlası	13	257.359	(1.007.952)
Özkaynaklar Toplamı		11.097.293	8.405.373
PASİF TOPLAMI		11.257.407	8.562.168

1 Ocak 2020 - 31 Aralık 2020
GELİR-GİDER TABLOSU

(Aksi belirtilmedikçe tüm tutarlar Türk Lirası (TL) cinsinden tam olarak gösterilmiştir)

		Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem	Bağımsız Denetimden Geçmiş Önceki Dönem
	Not	1 Ocak – 31 Aralık 2020	1 Ocak – 31 Aralık 2019
A- BRÜT SATIŞLAR			
- Bağış ve Yardımlar	21	6.053.403	6.646.240
NET SATIŞLAR		6.053.403	6.646.240
C- SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		(1.526.249)	(764.650)
- Satılan Hizmet Maliyeti (-)	22	(1.526.249)	(764.650)
BRÜT SATIŞ GELİRİ		4.527.154	5.881.590
D- FAALİYET GİDERLERİ (-)		(7.067.562)	(7.412.357)
- Amaca Yönelik Giderler (-)	23	(7.067.562)	(7.412.357)
E- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİRLER		2.983.369	881.305
- Faiz Gelirleri	24	213.626	30.817
- Kambiyo Gelirleri	24	2.765.541	846.805
- Diğer Olağan Gelirler	24	3.959	1.755
- Önceki Dönem Gelirler	24	-	975
- Diğer Olağandışı Gelirler	24	243	953
F- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDERLER (-)		(185.467)	(356.683)
- Kambiyo Giderleri (-)	25	(185.467)	(332.856)
- Önceki Dönem Giderleri (-)	25	-	(23.694)
- Diğer Olağandışı Giderler (-)	25	-	(133)
G- FİNANSMAN GİDERLERİ (-)		(135)	(1.807)
- Kısa Vadeli Borçlanma Gideri (-)		(135)	(1.807)
DÖNEM NET GELİR / (GİDER) FAZLASI		257.359	(1.007.952)

INDEPENDENT AUDIT REPORT FOR THE FINANCIAL TERM
JANUARY 1ST, 2020 - DECEMBER 31ST, 2020

We have audited the special purpose financial statements of Hrant Dink Vakfı (the “Foundation”) which comprise the financial position as of December 31, 2020 and the statement of income for the year then ended, and notes to the financial statements originally issued in Turkish.

In our opinion, convenience translation of the special purpose financial position as of December 31, 2020 and the special purpose statement of income for the year ended December 31, 2020 presented in the attachment are in line with the special purpose financial position and statement of income presented as part of the special purpose financial statements referred to in our independent auditors report dated April 19, 2021.

DENGE BAĞIMSIZ DENETİM SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
Member of MAZARS

Necip Çakmakoglu, SMMM
Partner
İstanbul, April 19, 2021

INCOME STATEMENT FOR THE TERM
JANUARY 1ST, 2020 - DECEMBER 31ST, 2020

(All amounts expressed in Turkish Lira (“TRY”), unless otherwise indicated)

	Note	Audited Current Period January 1 – December 31, 2020	Audited Prior Period January 1 – December 31, 2019
A- GROSS SALES		6.053.403	6.646.240
- Donations and charities	21	6.053.403	6.646.240
NET SALES		6.053.403	6.646.240
C- COST OF SALES (-)		(1.526.249)	(764.650)
- Cost of services rendered (-)	22	(1.526.249)	(764.650)
INCOME FROM GROSS SALES		4.527.154	5.881.590
D- OPERATING EXPENSES (-)		(7.067.562)	(7.412.357)
- Expenses (-)	23	(7.067.562)	(7.412.357)
E- INCOME FROM OTHER OPERATIONS		2.983.369	881.305
- Interest income	24	213.626	30.817
- Foreign currency income	24	2.765.541	846.805
- Other ordinary income	24	3.959	1.755
- Prior period's income	24	-	975
- Other extraordinary income	24	243	953
F- ORDINARY EXPENSES AND LOSSES FROM OTHER OPERATIONS (-)		(185.467)	(356.683)
- Foreign currency expenses (-)		(185.467)	(332.856)
- Prior period expenses (-)		-	(23.694)
- Other extraordinary expenses (-)		-	(133)
G- FINANCE EXPENSES (-)		(135)	(1.807)
- Expenses from short term borrowings (-)		(135)	(1.807)
NET PERIOD INCOME / (EXPENSE) SURPLUS		257.359	(1.007.952)

BALANCE SHEET FOR THE TERM
JANUARY 1ST, 2020 - DECEMBER 31ST, 2020

(All amounts expressed in Turkish Lira (“TRY”), unless otherwise indicated)

	Note	Audited Current Period December 31, 2020	Audited Prior Period December 31, 2019
ASSETS			
I. CURRENT ASSESTS			
CASH AND CASH EQUIVALENTS		10.046.777	7.246.624
- Banks	6	10.046.777	7.246.624
SHORT-TERM PREPAID EXPENSES AND DEFERRED INCOME		19.235	6.345
- Short-term prepaid expenses		19.235	6.345
OTHER CURRENT ASSETS		1.500	-
- Personnel Advances	8	1.500	-
Total Current Assets		10.067.512	7.252.969
II. NON-CURRENT ASSETS			
OTHER RECEIVABLES		10.538	10.538
- Deposits and guarantees given		10.538	10.538
OTHER RECEIVABLES		260.469	258.200
- Receivables from commercial enterprise	7	260.469	258.200
FINANCIAL FIXED ASSETS		5.000	5.000
- Commercial enterprises	10	5.000	5.000
TANGIBLE ASSETS		889.059	994.889
- Buildings	11	141.001	-
- Furniture and fixture	11	1.045.811	1.020.747
- Leasehold improvements	11	1.550.572	1.548.537
- Accumulated depreciation (-)	11	(1.848.325)	(1.574.395)
INTANGIBLE ASSETS		24.829	40.572
- Rights	12	55.678	55.678
- Accumulated amortization (-)	12	(30.849)	(15.106)
Total Non-Current Assets		1.189.895	1.309.199
TOTAL ASSETS		11.257.407	8.562.168

	Note	Audited Current Period December 31, 2020	Audited Prior Period December 31, 2019
LIABILITY			
I. SHORT TERM LIABILITIES			
PAYABLES FROM OPERATIONS		61.235	70.861
- Due to suppliers	15	1.950	5.520
- Other payables	15	59.285	65.341
OTHER FINANCIAL LIABILITIES		1.161	1.025
- Other financial liabilities	14	1.161	1.025
TAXES AND OTHER LIABILITIES		97.718	84.909
- Taxes and funds payable	16	50.169	34.812
- Social security premiums payables	16	47.086	49.645
- Other liabilities	16	463	452
Total Short Term Liabilities		160.114	156.795
II. SHAREHOLDERS' EQUITY			
CAPITAL	13	100.000	100.000
- Initial Wealth		100.000	100.000
SPECIAL FUNDS	13	6.570.255	4.276.694
TANGIBLE ASSETS REVALUATION FUNDS		141.000	-
RETAINED EARNINGS	13	5.616.059	5.616.059
RETAINED LOSSES (-)	13	(1.587.380)	(579.428)
PERIOD SURPLUS / (DEFICIT)		257.359	(1.007.952)
- Period surplus / (deficit)	13	257.359	(1.007.952)
Total Shareholders' Equity		11.097.293	8.405.373
TOTAL LIABILITIES		11.257.407	8.562.168

HRANT DİNK VAKFI
HRANT DINK FOUNDATION

HRANT DİNK VAKFI
HRANT DINK FOUNDATION
ՀՐԱՆԴ ՏԻՆԷ ՀԻՄՆԱՐԿ

ANARAD HİÇUTYUN BİNASI
PAPA RONCALLİ SOK. NO: 128
HARBİYE 34373 ŞİŞLİ / İSTANBUL
T: +90 212 240 33 61-62 F: +90 212 240 33 94
www.hrantdink.org | info@hrantdink.org